

DRUŽINSKI TEDNIK

Manj strašna noč je v črne
zemlje krili,
ko so pod svetlim solncem
sužnji dnovi.

France Prešeren,
največji slovenski pesnik.

Leto XII.

Ljubljana, 18. aprila 1940.

Štev. 16 (548)

Danes:

Churchill:
mož, ki naj odloči vojno

(Gl. str. 9)

PO ZMAGI NA MORJU

Prvo dejanje skandinavske drame (pomandranje Danske in vpad na Norveško) se je končalo v nemško korist. V drugem dejanju (zavzetje Narvika in pošto-pitev tretjine nemške vojne mornarice) so zmagali zavezniki. Medtem se pa pripravljajo nove drame drugod

Angleževa vera

London, 13. aprila.

Ko sem prejšnji ponedeljek zjutraj odhajal zdoma, je ravno izšel *Evening Standard* s prvimi novicami o zasedbi Danske in o napadu na Norveško. Kakor vsak dan, sem bil namenjen po cigarete k bližnjemu brivcu; mož je namreč prodajal ne samo milo, ampak tudi tobak. Na pragu je stal eden izmed njegovih pomočnikov — prvi Anglež, ki sem ga srečal v tistem pomembnem trenutku. Mož je bil besen.

»What are we going to do now?« je srdito zagodrnjal. (Kaj bomo pa zdaj storili?)

Vrgel sem na pult svoj šiling in tri novce po pol pennyja, tedaj je pa planil z nekega brivskega stola star škrbast možak in zavpil skozi zmršeno brado:

»Don't worry, the navy is there!« (Nič ne skrbi — mornarica je na mestu!)

Nisem še storil dvesto korakov do vogala Fetter-Lana in Fleet-Streeta, ko sem zagledal dobro znano mi postavlo policijskega redarja. Mož se je smejal. Vreme je bilo deževno in neprijetno; redarjevo zadovoljstvo mi je bilo zato dokaj nerazumljivo. Ali je mož tako naiven, da ne ve, za kako važne stvari gre?

Kaj šel! Takrat še nisem bil prav razumel položaja. Ko je Anglija izvedela to dramatsko novico, se mi zdi, jo je obšel občutek neizmernega olajšanja. Mornarica, njeno najdražje, njena duša in njeno orožje, mornarica s starimi gesli in novimi topovi, je zapustila nožnico. Ljubi Bog! Zdaj bomo videli, kaj Navy premore!

Clovek mora Angleže zelo dobro poznati, če hoče razumeti, da so ti ljudje v Navy (mornarico) dobesedno zaljubljeni. Navy je Angležu dom, žena in domovina — še več: življenje.

Boj, ki se danes bje na morju, je velika igra Anglije. Takšna vojna ustreza bolj kakor katera koli druga britanskemu značaju in temperamentu.

In nad vsem tem mogočna postava Churchillova. Moža, ki je veren izraz Anglije. Da ste videli zadnjič, ko je govoril v parlamentu, kako je bilo v častniškarski dvorani informacijskega ministrstva! Prostrana sobana, drugače bučna kakor sejmšče, je na lepem obnemela ko riba.

Včasih grem zvečer v neko majhno krčmo svojega okraja. Tja zahaja redno vsak večer, kakor da spada k inventarju, star delavec, oblečen po golfsko. Po cele ure, se mi zdi, se naslanja s komolcem na mizo in nemo žuli svoj vrč piva.

Ondam sem se ga le drznil ogovoriti. Kakor da bi bila stara prijateljica, sem mu dejal:

»Ste brali nocojšnje časopise? Nič posebnega, kaj?«

Počasi je vzel pipo iz ust, pokazal nekaj porumenelih škrb in kratko odgovoril:

»Navy is at sea. Good.« (Mornarica je odplula na morje. Dobro.)

To ni bilo v soboto, to je bilo prej; preden je sedem nemških rušilcev v Narviku plačalo s poginom svoj drzni poskus; preden je Baltičsko morje spoznalo, kakšna je angleška minka zapora; preden so si prvi angleški oddelki izsilili dostop na negostoljubno norveško obal.

Prav to je dokaz, kako velika je Navy v Angleževih očeh.

Po Paris-soiru

V Ljubljani, 17. aprila.
Pretekli teden spada med najdramatičnejše v zgodovini zadnjih let. In med najodločilnejše v svetovni zgodovini.

Ko smo prejšnji torek zvečer pisali zunanepolitični pregled, smo bili s svojim naziranjem tako rekoč osamljeni. Napad na Dansko in Norveško je splošno veljal za katastrofo zaveznikov.

Mi smo bili drugačnih misli. Bralci naj sami presodijo, ali so nam dogodki prav dali.

Preden bomo nadaljevali današnje razmišljanje o zunanjem položaju, bi

Major Quisling, norveški izdajalec, ki je bil sestavil vazalsko vlado v Oslu, a je moral zaradi neuspeha svoje misije odstopiti

si radi za trenutek ogledali nekaj, kar se je prejšnji teden marsikomu na smrt zamerilo (čeprav večidel po krivem): verodostojnost časopisnih poročil.

Neučakani bralci so si želeli dogodkov. Časopisi so jim z njimi radodarno postregli. Na žalost se je skoraj pri vseh teh poročilih pozneje pokazalo, da so z resnico navzkriž. Kdo drugi naj bo temu kriv kakor senzacij žejni žurnalisti in njegov zaslužka željni gospodarji?

Tako preprosta pa stvar vendarle ni. Časopise je bilo prejšnji teden na splošno tega greha nedolžno. Krivi so bili bralci sami.

Kdor kaj kupuje, mora vedeti, kakšne znamke je tisto, kar bo kupil. Preudarnemu kupcu ne more biti vseeno, kakšnega porekla je kupljeno blago.

Tudi časopisni bralec je nekakšen kupec. Njegovo blago so novice, ki jih kupi s časopisom. Te novice imajo prav tako svoje znamke kakor vsako drugo blago. In bralec jih je dolžan poznati, ker je neznanje samo njemu v škodo.

Znamke časopisnih poročil so poročevalske agencije, ki novice razširijo, ali pa drugi časopisi, tisti, na katere se pač prizadeji časniki sklicujejo; včasih tudi kakšen urad i. sl.

Najzanesljivejša poročevalska agencija na svetu je Reuter (London). Za njo pride Havas (Pariz). Italijanska poluradna agencija se imenuje Stefani, nemška DNB (Deutsches Nachrichten-Büro = Nemški poročevalski urad), romunska Rador, ruska Tas, japonska Domei, jugoslovanska Avala, in tako dalje.

Pa boste rekli: Saj so vendar skoraj vsa poročila prejšnjega tedna, ki so nas dan za dnem vlekla za nos, imela Reuterjev podpis! Torej —?

Res je! Toda opaziti bi bili morali, da so bila skoraj vsa inkriminirana poročila datirana iz Stockholma, torej iz mesta, kjer so si vse to želeli, kar so poročali. London že sam po sebi ne more biti 100% nepristranski kljub vsemu svojemu slovesu, ker je sam v stvar zapleten; temu se pri-

družuje še pristranost glavnega vira (nameravana ali nenameravana, je postranska stvar); ali je potem čudno, da se v vročici, kakršna je vladala prejšnji teden, muha v konja izpremeni ali pa narobe?

No, kdor je znal prav brati, kljub temu ni nasedel — in to je tisto, na kar smo vas hoteli opozoriti, da se boste v bodoče vedeli ravnati; da se ne boste po nepotrebnem razburjali in dolžili časopisja tam, kjer res ni niti trohice krivo. Torej:

Novica o izkrcanju britanskih čet na Norveškem je bila resnična šele takrat, ko jo je izdal pristojni urad, torej v tem primeru admiraliteta. V soboto zvečer je britanska admiraliteta izdala poročilo o zmagi v Narviku in o uničenju 7 nemških torpednih rušilcev. Kdor je iz tega sklepal, da so Angleži že zasedli Narvik, je to sklepal na lastno odgovornost. Zavzetje Narvika je admiraliteta, kolikor se spomnimo, objavila šele v ponedeljek; do tega dne je bilo torej mesto uradno še nemško.

In tako dalje. Zdelo se nam je potrebno, podati vam gornje pojasnilo, da vsaj v bodoče ne bo ob podobnih priložnostih tolikšnega razburjenja in preuranjenega modrovanja.

V prejšnji številki smo zapisali, da je Norveška velevažno »predmestje« Londona in da bo zato Chamberlain moral iti, če Velika Britanija ni bila na nemški napad pripravljena. Zapisali smo tudi, da se nam ta domneva ne zdi posebno verjetna.

Chamberlain je ostal, nemški napad na Norveško se krha, nemška mornarica je izgubila tretjino svojega ladjevja; torej? Sklep: Angleži so bili kos položaju in so dogodkom dali ravno nasprotno smer, kakor so jo napovedovali njihovi nasprotniki.

Kljub temu položaj na severu še ni razčiščen. Ogledimo si stvar nekoliko od bliže in analizirajmo njene komponente!

1. Nemci so se vgnezdili le na jugu in na zahodu Norveške, predvsem v Oslu in v njegovi okolici, in prodirajo počasi, a stalno proti švedski meji. Po nekontroliranih časopisnih poročilih jim pa že primanjkuje težkega topništva in bencina. Ta poročila bi utegnili biti resnična, ker so zavezniški zaprti z minami Skagerrak in zato nemški vojaški transporti ne morejo po morju na Norveško. Posledica tega bo moral biti prej ali slej obupen vpad na Švedsko, da bodo Nemci vsaj po železnici mogli pomnožiti svoje čete na Norveškem in jim poslati strelivo. Nastane vprašanje: ali bo Švedska na to pristala, ali se bo

K napetosti na holandskih mejah: Kraljica Viljemina inspiciira vojaštvo v okolici Haarlema. Silka kaže kraljico v pogovoru z nekim častnikom.

pa Nemcem uprta? Spričo zadnjih zaveznških zmag je druga možnost dokaj verjetnejša. Torej bi bila poslednja posledica nemškega vpada na Norveško in zaveznškega miniranja Skagerraka razširitev vojne na ves skandinavski polotok — ali pa (a to je mnogo manj verjetno) Hitlerjev umik in priznanje poraza.

2. Zavezniški so strahovito zdecimrali nemško vojno mornarico in jo malone izločili iz nadaljnje vojne. Kar je namreč Nemcem ostalo vojne mornarice, ni niti toliko, kolikor je Rusija premore, a znano je, da je Rusija zdaleč najslabša velesila, kar se tiče vojnega ladjevja. Prvi sklep iz tega je torej: Rusija ne bo več dolžna brezpogojno priznavati nemško premoč v Baltiku. Drugi sklep: Zaveznška blokada se utegne uspešno razširiti še v Kattegat in v Vzhodno morje, a to bi pomenilo ne samo velik materialni udarec Nemčiji, temveč tudi nič manjšo izgubo njenega prestiža.

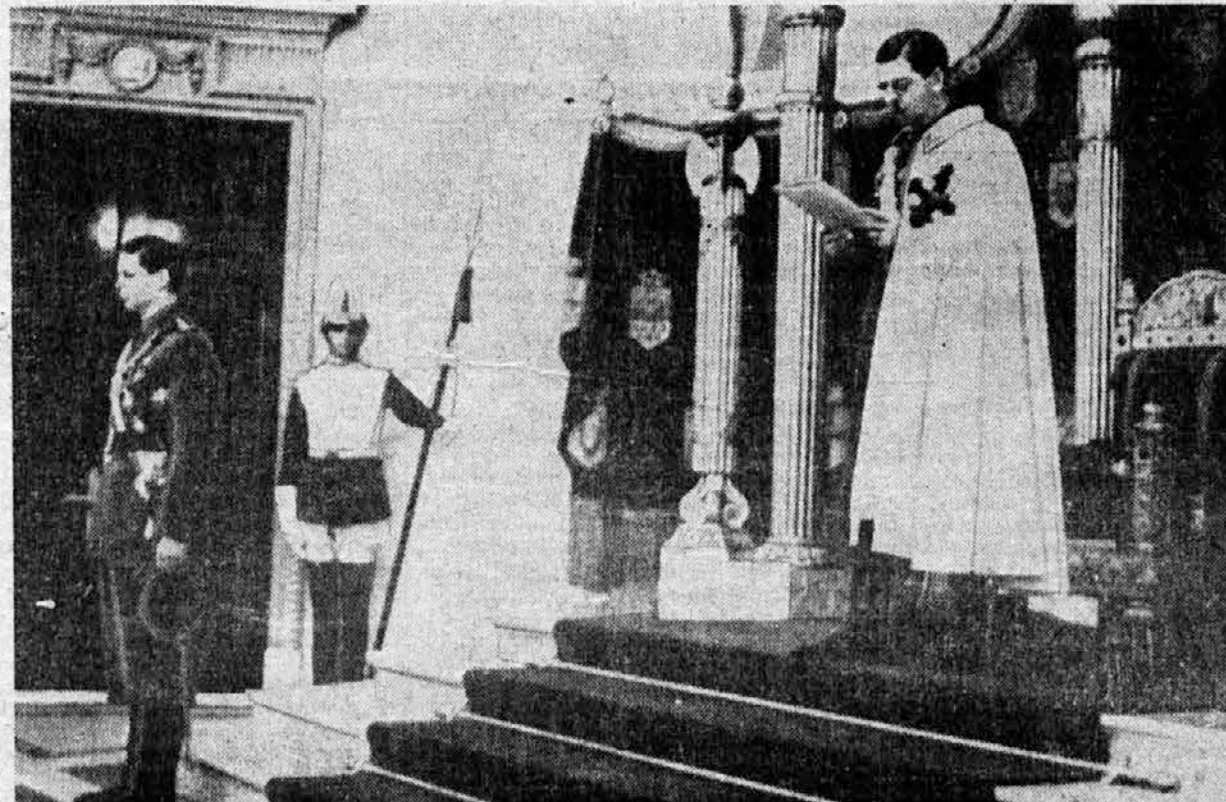
3. Skandinavsko železo je za do- gleden čas za Nemčijo izgubljeno.

4. Izkrcanje zaveznikov na norveški obali pomeni šele pravi začetek

norveškega odpora in protinapada; doslej so namreč Nemci imeli opravka samo z bolj ali manj vojaščinami nevesnim sovražnikom. Angleška zasedba Narvika je velikanskega pomena: tam so namreč nakladali na ladje švedsko železo za Nemčijo, hkratu je pa Narvik tudi končna postaja važne železnice. Še večjega pomena bo pa za zavezniške zasedbe jugozahodne Norveške; takrat šele bodo namreč dokončno odvrnili nevarne posledice nemškega vpada na Skandinavijo in prenesli vojno v neposredno bližino najboljčutljivejših točk Severne Nemčije.

5. Dognano je, da so se Nemci mogli polastiti norveških pristanišč zgolj z izdajstvom norveških narodnih socialistov in Nemcev, prebivajočih na Norveškem.

6. Ker diktatura ne prenese porazov, je treba pričakovati, da si bodo Nemci skušali izbrati novo prizorišče bojev, in sicer takšnih, da jim bo Nadaljevanje na 9. strani v 5. stolpcu nad črto

K napetosti na romunskih mejah: Kralj Karol bere v senatu nevtralnostno izjavo

Družinski tednik

Nevtralnost itd.

Od pretekle vojne je ostalo v nas prepričanje, da je pač najbolje ostati nevtralen, če bi slučajno kdaj prišlo do nove vojne. No, in zdaj je res prišlo do nove vojne. Mi smo med tistimi redkimi neutralski, ki bi jim človek še leta 1914. pripisoval vsemogoče dobroto tega izrednega stanja.

Ljudje se spreminjajo, časi takisto. To, kar je bilo leta 1914. še belo, je danes črno. Da, črni dnevi so prav za prav pred nami, če pomislimo, da je nastopila druginja, da drago plačujemo življenjske potrebe. Naposlled, zaradi nevtralnosti človek na vse to molče pristane in nekoliko potrpi, ko bi vsaj plače bile malo večje. Toda pri istih plačah dražje življenje, tu se neha sleherni matematika.

Ljudje, ki prihajajo s te ali one meje, iz te ali one države, pravijo, da je pri nas še pravi raj. Če greš v gostilno, si lahko naročiš po mili volji, kar ti diši, ne da bi za to potreboval še posebne izkaznice. V kavarni ti še zmerom postrežejo s prav dehtečo pristno črno kavo, kar nam marsikakšni popotniki iz daljnih dežel zavidevajo.

Ker smo pa že pri popotnikih ali turistih, naj tudi o njih spregovorimo besedo ali dve. Bili so čisti, ko smo se jih veselili. Mislili smo celo, da nam prinašajo v deželo zdravo valuto. Toda tudi v tem pogledu so se časi spremenili. V nekaterih državah so tem turistom že stopili na prste in se jih kar branijo. Pri nas smo sicer zelo gostoljubni, toda takšen ukrep tudi pri nas ne bi bil odveč.

Čudne ideje prinašajo takšni turisti. In samo za to gre. Zaradi gostoljubnosti bi jih — v božjem imenu — še dobro postregli, toda tujih idej ne potrebujemo, prav zato ne, ker smo nevtralni in ker zaradi takšnih turistov ne bi hoteli stopati po isti poti, kakor sta zaradi njih šli prav te dni Danska in Norveška.

Časi so pač danes takšni, da ne smemo vseh stvari gledati tako, kakor smo jih gledali še pred vojno. Glede turistov se sicer spodobijo, da je človek prijazen, toda zapeti. In včasih bi morala kazalo, da nezaželen turistom stopimo na prste. To je dolžnost vsakega zaveznega državljanca.

Kronist

Politični tednik

Predstavnik jugoslovanske vlade je dal pretekli teden dopisniku italijanskega lista »Giornale d'Italia« izjavo o stališču Jugoslavije do sedanjega evropskega konflikta. Jugoslavija opazuje dogodke popolnoma mirno, ker je trdno odločena, da ne bo popustila v svoji strogi nevtralnosti. Jugoslovanska vlada nikakor ne bo spremenila svojega razmerja do Nemčije, s katero je v tradicionalnih političnih, gospodarskih in kulturnih odnosih, prav tako pa ne namerava spremeniti svojega stališča do zaveznikov držav. Nemčiji bo izvažala kakor doslej prav toliko, kolikor je določeno v njuni trgovinski pogodbi. Prav tako bo pa prodajala tudi prebitke zalog zaveznikom. Glede nemške policije na Donavi je predstavnik naše vlade izjavil, da se na jugoslovanski Donavi ni pripetil še noben incident in da bomo sami poskrbeli, da se tudi v bodoče ne bo. Jugoslavija namerava do kraja braniti svojo nevtralnost. Izjava je zbudila zadovoljstvo zlasti v rimskih krogih. — Madžarski ministrski predsednik Teleky bo prišel 1. maja v Beograd. Njegov obisk pri jugoslovanskih državnikih je tem večji pomena.

ker je bil Teleky pred kratkim v Rimu; tam je izvedel za nemške načrte na jugovzhodu, ki jih bo zdaj razložil našim državljanom. Teleky se bo z njimi razgovarjal tudi o skupnem stališču Jugoslavije in Madžarske glede napovedane bližnje gospodarske ofenzive zaveznikov na Balkanu. — Nov volivni red za občinske volitve so dobili v banovini Hrvatski. Presenečenje je zbudilo dejstvo, da bodo ostale volitve javne in ne tajne. Najvažnejša sprememba je razdelitev mandatov med kandidatne liste. Kandidatna lista z večino glasov bo dobila tretjino mandatov, ostali dve tretjini si bodo pa razdelili drugi kandidati. Zupana in podzupana volijo občinski odbor, ni pa potrebno, da sta člana občinskega odbora. Z večino glasov jima občinski odbor lahko izreče nezaupnico.

O veliki pomorski bitki ob norveški obali so pretekli teden poročali evropski časopisi. Poročila o tem si pa z angleške in nemške strani zelo nasprotujejo. Zadržna zanesljiva poročila so si pa edina v tem, da so se angleške čete izkrcale na Norveškem in poglone nemške čete v Narviku v bližnje gore. Na jugu, v prestolnici Oslu in okolici, so pa v premoči nemške čete. Norveška vojska se je šele dobro organizirala in bje četaške boje, ki so čedalje bolj srditi. Norvežani so pa v toliko na boljšem, ker dobro poznajo gorate predele, škodujejo jim pa izdajalci in saboterji, ki Nemcem pomagajo prodirati v notranjost. Nemci neprestano bombardirajo mesta in so nekatera že popolnoma porušili. Norveški kralj Haakon je v stalni smrtni nevarnosti, ker ga neprestano zasledujejo nemška letala in spuščajo bombe tja, kjer domnevajo, da bi se utegnili muditi. Ze nekajkrat je komaj ušel smrti. — Angleški mornariški minister Churchill je imel v spodnji zbornici govor. Razložil je razvoje najnovejših dogodkov na evropskem severu. Dejal je, da so Angleži vedeli, da Nemci pripravljajo vdor v eno izmed nevtralnih držav, niso pa vedeli, v katero, ker so bile vse enako ogrožene. Ko so Nemci zasedli Dansko in napadli Norveško, so zavezniki sprejeli norveški boj za svoj boj. Churchill je napovedal tudi večjo aktivnost na kopnem. Zadnji čas politiki sploh vse pogostje domnevajo, da je sedanja tišina na Maginotovi in Siegfriedovi fronti samo tišina pred viharjem. — Švedska se čuti resno ogro-

Neverjetno, toda resnično

Hercegovac, star 107 let, je dobil te dni sina

Hercegovski hrast, ki je imel že tri žene, 28 otrok, od teh 19 sinov

Nevesinje, aprila.

Blizu Nevesinje leži Sopilje, kršata hercegovska vas. Hiše so raztresene brez sleherne simetrije, ponekod tudi med majhnimi gozdi in njivami. V eni izmed teh skromnih, toda čvrsto zidanih hiš živi Hasan Čamo, 107leten stari, ki je te dni dobil sina.

Sprva se bo sleherni, ki bo bral te vrstice, nasmehnil, češ: To vendar ni mogoče. Narava vendar ne dopušča takšnih dogodkov. Na Hasanovo srečo pa to ni dovolj, temveč je prava, neizpodbitna resnica, in reči moramo, da je stariček resnice od srca vesel. Časnikarjem, ki so ga obiskali in ga prosili, da bi jim nekoliko pripovedoval iz svojega pestrega in dolgega življenja, se je prijazen nasmehnil in dejal:

»Ko je Avstrija okupirala Bosno, sem imel avgust pet in štirideset let. Nisem še bil poročen in sem se z nekaj tovariši uprl nasilju. Toda pred premočjo smo morali bežati v Črno goro. Od ondod smo se sicer čez leto dni vrnili, toda med tem so nam Avstriji vse požgali in uničili. Kljub

temu sem se kmalu nato oženil. S prvo ženo pa nisem imel otrok, ker je kmalu po poroki umrla. Nisem dolgo čakal, temveč sem se kmalu spet oženil. S to ženo sva dolgo živela v srečnem zakonu. Ko mi je v visoki starosti umrla, sem se oženil s svojo sedanjo ženo. Tedaj je bilo meni osemdeset, njej pa sedemnajst let. Vendar pa je tudi ta žena rodila več zdravih in lepih otrok. Skoraj vsako leto me je Bog blagoslovil z otrokom, tako da sem imel menda 28 otrok, od teh 19 sinov. Zdej mi jih je pa že toliko umrlo, da imam samo še osem sinov in dve hčeri.

Pripovedoval je živo in z izrednim zanimanjem. Zelo se je razveselil, ko so mu povedali, da ga bodo slikali za časopis.

»Kaj ste delali, da ste učakali tako visoko starost?« ga je vprašal časnikar. Hasan se je segavo namuznil: »Malo sem jedel, pil dosti črne kave in kadil. Pri delu se tudi nisem nikoli pretegnil.

Tobak in črna kava sta njegova velika strast. Vsak dan pokadi stari Hasan nekaj cigar in vsak dan popije

liter črne kave. Je zelo malo. Na zunanaj je videti še presenetljivo mlad, če smemo pri njegovih letih tako reči. Veder, le malo naguban obraz obroblja snežno bela brada, ki se nekam čudno poda k njegovim živahnim, temnim očem. Po postavi Hasan prav nič ne zaostaja za svojim šestdesetletnim sinom Mujom.

S svojo še mlado ženo se Hasan navadno dobro razume. Drug do drugega sta prijazna, skoraj nežna. Oba s ponosom gledata malega Selima, sinčka, ki se jima je rodil pred dobrim tednom.

Nikoli nisem maral za vdove ali pa stare, bogate ženske,« se je namuznil Hasan in ljubeče pogledal ženo. »Zmerom sem se ženil z mladimi dekleti. Morda je tudi v tem skrivnostni vir njegove mladosti.

Tako živi eden najstarejših Jugoslovancev, Hasan Čamo. Samo ena skrb ga tare: ali bo dobil kol borec proti Avstrijem pokojnino, ki je zanj zaprosil. Že dolgo čaka rešitev prošnje; prošil je časnikarje, naj zapišejo v časopise to edino njegovo željo, da bi jo prej ustilišali...

Nemški poslanik Brüner je ministru Kohtu izročil noto za norveško vlado, ki je vsebovala 13 zahtev. Norveški kralj jo je odločno zavrnil.

Granata je raztrgala tri dečke iz vasi Zakovca pri Knjaževu v Srbiji. Dečki so našli kup starega železa, med katerim je bila tudi stara granata. Dečki so jo skušali odpreti in so tolkli s kamenjem po njej. Nenadoma je pa granata eksplodirala in je dva dečka na mestu raztrgala na drobne kose. Tretji je dobil tako hude poškodbe, da je že med prevozom v bolnišnico umrl.

Za staro železo so neznanu tatovi prodajali ograjo pri občinskem mostu, ki veže Radvanje in Studence pri Mariboru. Ker je zdaj železo zelo drago, pobirajo ti tatovi križe in nakovala in so se zdaj lotili celo ograje pri mostu. Ograjo so odzvali in jo prodali za staro železo.

Okrog osem milijonov dinarjev bo stala sarajevska donebnica, ki jo bodo začeli zidati to pomlad. Donebnica bo visoka 56 m, pročelje bo pa dolgo 70 m. Sarajevski muslimani so se zdaj že sporekli zaradi te donebnice. Stari muslimani so namreč nasprotovali, da bi porušili Kemaludino džamijo. Zdej so sklenili, da bodo v novo donebnico vgradili novo džamijo, stari minaret pa bodo prenesli k neki džamiji v Novem Sarajevu. V donebnici bodo samsa stanovanja, v 14. nadstropju bo pa kavarna.

25 ljudi se zdaj zdravi v varazdinski bolnišnici za meningitido. Trije od teh so že umrli, osem jih je pa popolnoma ozdravelo. Bolniki so po večini otroci od 4.—16. leta; izjema je samo 38letni mož, ki je prišel prepoznano v bolnišnico in je njegovo stanje zelo resno.

Gradili bodo novo most čez Kolpo v Karlovcu, ki ga bodo postavili kar na sedanjem mestu. Most bo železen in ga bo izdelala tovarna vagonov v Brodu. Gradili ga bodo začeli še ta mesec.

Velike poplave je povzročila Sava pri Brodu, kjer je že 682 cm nad normalo. Okolica Bosanskega Broda je vsa pod vodo in zato so se kmetje že po večini izselili iz svojih hiš. Zaradi močnega dežja so zdaj narasli še vsi manjši potoki in je voda zalila celo banovinsko cesto.

Naši so novo žrtev ozalske nesreče, 18letnega Marijana Goriška, dijak strojnomoarske šole v Bakru. Delavci so te dni zapazili, da plava

Čistoča ust

obvaruje zobe pred boleznimi. Vsakodnevna nega zob je forej zapoved zdravja.

Chlorodont
zobna pasta

po Kolpi truplo. Ko so ga s čolni pogrnili iz vode, so našli v žepu ponesrečenčeve suknje legitimacijo in dijaško knjižico na ime Marijana Goriška. Takoj po nesreči so v razbitem vagonu našli nekaj Goriškovih zvezkov, žrtev je pa šele zdaj voda dvignila na površje.

Vihar porušil hišo in ubil dva otroka. V vasi Lukavici pri Sanskem mostu. Vihar je bil tako močan, da je porušil hišo kmeta Ibrahima Kalendarja. Izpod ruševin so sosedje pogrnili Ibrahimovo ženo in štiri otroke, od katerih sta bila trinajstletna deklica in dveletni fantiček mrtva. Vihar je pa porušil tudi podprto stajo in ubil več ovac.

Lahko krvavenje iz preneznih dlesni (sluznice) prepreči zdravilna PARADENTIN krema za čiščenje zob in masiranje zobnega dlesna. Glavno skladišče Drogerija Gregorič, Ljubljana.

1300 krojaških pomočnikov stavka v Beogradu ker jim delodajalci niso hoteli zvišati plače. Krojaški pomočniki zahtevajo, da se jim plača zviša za 30 odstotkov in da se njih delovni čas skrči z 9 na 8 ur.

Oceanografski zavod v Splitu bo kmalu dovršen. Naprej bodo uredili glavno poslopje, potem pa bodo naredili velik akvarij, ki bo dostopen občinstvu, ter velik in majhen morski bazen. Posebna komisija oceanografskega inštituta raziskuje morsko življenje pri izlivu reke Neretve.

Prvi zvočni film o Jugoslaviji so te dni predvajali na Kolarčevi ljudski univerzi v Beogradu. Film obsega vse značilnosti naše domovine: kaže mesta, jezera, vasi, ljudske običaje, samostane in sploh vse, kar zanima popotnika, ki potuje po Jugoslaviji. Naslov tega filma je: »Dežela sonca, dežela kontrastov, dežela srednjeveške arhitekture«.

Hrvatske kolke bodo izdelali po ornamentih s starohrvatskih spomenikov. Tiskajo jih v zagrebški tiskarni »Narodnih novina«. Prvi kolki pridejo že te dni v promet, natisnili so jih pa okrog milijarde. Dosedanji kolki ostanejo še v prometu, vendar jih bodo pretiskali z značko »Banovina Hrvatska«.

RADENSKO KOPALIŠČE

po naravni ogljikovi kislini najmočnejše v Jugoslaviji in edino kopališče te vrste v Sloveniji

zdravi z uspehom bolezni srca, ledvic, živcev, jeter, žolča, želodca, notranjih žlez in spolne motnje

Odprto od 12. maja!

Maj, junij 10 dni din 700— do 850—

Vse vračunano (pension, zdravnik, kopeli, kopališke takse).

Moderni komfort, tekoča voda, godba, dancing, kavarna, ton-kino, tenis itd.

Obširne prospekte dobite na zahtevo pri PUTNIKU ali naravnost od uprave kopališča

SLATINA RADENCI

Direktni vagon iz Ljubljane, Beograda in Zagreba do samega kopališča!

Listek »Družinskega tednika«

Ali bo postala Danska druga Češkoslovaška?

Amsterdam, aprila.

Drugi dan zasedbe Danske gre življenje na Danskem svojo normalno pot. Prvič v zgodovini je ta dežela doživela popolno zatemnitev. Nemške čete so i v Kjopenhavnu i v drugih delih dežele zasedle vse strateško važne točke. Od torika 9. aprila ob petih je Danska popolnoma odrezana od sveta. Tisti dan so Kjopenhavenčani prvič v zgodovini videli tuje čete v območju mestnih zidov.

Po še nepotrjenih vestih ni bilo prodiranje nemških čet na južnem Jutlandskem tako gladko, kakor poročajo nemška poročila. Nekaj sto danskih vojakov se je uprlo nemškim četam. Nemci trdijo, da je zasedba vsega danskega ozemlja zahtevala 12 smrtnih žrtev. Tretji danski

huzarski polk, nastanjen v Kjopenhavnu, je baje v torek odšel iz mesta; odtlej ga niso več videli. Kakor poročajo, so Nemci Aalborg zasedli z vojniki, ki so jih prepeljali z letali. Vojaki so, takoj, ko so izstopili iz letal, zaplenili vse avtomobile in zasedli mesto. V Oesterbru, Kjopenhavenskem pristaniškem okraju, so huzarji naperili skozi okna vojašnice strojnice, hoteč se upreti. Do upora pa ni prišlo.

Nemška letala so bombardirala vojaško letališče Vaerloese severno od Kjopenhavna in uničila 17 danskih letal. Dva danska letala sta vzletela, hoteč se spustiti z nemškimi letali v boj, a so ju Nemci sestrelili.

Nemci so prepeljali čete, ki so zasedle Kjopenhavn, v lahkih transportnih ladjah; zasedale so se bile ob pomolu blizu mestne utrdbe. Takoj so zasedli to utrdbo in zaprli ceste ob pomolu in kraljevski palači. Vojaki s puškami, ročnimi granatami in strojnimi so patrolirali po cestah nekako do devete ure zjutraj. Zasedli so angleško poslaništvo in internirali angleškega poslanika in njegovo uradnico. Vendar so Angleže kmalu spet izpustili. Ob zasedanju

Danske so protiletalske baterije streljale. Straža v palači — vodil jo je princ Waldemar, eden izmed sinov princa Aage — se je morala predati. Čeprav se je najprej hotela upreti. Poročilo pravi, da so tedaj padli trije člani dvorne straže.

Kjopenhavenčani so šele v torek zjutraj izvedeli, da so njihovo deželo zasedle nemške čete, takrat ko so nemška letala preletela mesto in metala liste, na katerih si bral, da mora Nemčija zaradi angleških vojaških metod zasedati Dansko in Norveško, da obvaruje njuno nevtralnost. Tujci bi posebno zbadlo v oči, da je bilo na cestah tako malo nemških vojakov in da so prebivalci ostali tako mirni.

V torek dopoldne so se odpeljale tri ladje s švedskimi državljani v Malmö. Banke so imele polne roke dela z izplačevanjem treh danskih kron (približno 36 din) — toliko namreč lahko dvigne vsak vlagatelj v tednu dni. Nemški vojniki so skušali nakupovati v trgovinah na up, toda lastniki trgovin so se temu uprli. Se-le ko je danska vlada po radiu razglasila, da morajo sprejemati nemške kreditne nakaznice v razmerju

1 nemška marka = dve danski kroni, so se pokorili in pričeli prodajati na kredo.

Zdej so se na Danskem že pričele kazati posledice nemškega »varuštva« nad to mirno deželo. Po poročilih uglednih nevtralnih osebnosti — o njih verodostojnosti ne gre dvomiti — so Nemci že pričeli rekvirirati, podobno kakor na Češkoslovaškem. Nemška tajna policija Gestapo je že razvila precejšnje delavnosti, in tudi grožnje s koncentracijskimi taborišči so se že pričele.

Sprva, v torek, ko so nemška letala metala nad Dansko zeleno-bele liste s sporočilom, da bodo nemške čete zasedle Dansko, ni mogel nihče verjeti, da je to res. Neskončna žalost in ohromel strah sta se zazrcalila na obrazih nesrečnih ljudi.

Danski tisk je že brez izjeme pod nemškim nadzorom. Vsem uredništvom so sporočili, da jim bodo listi takoj ustavljeni, če bodo pisali v protinemškem duhu, odgovorne urednike pa zaprli. Nekateri člani neznatne danske narodnosocialistične stranke so pa že imenovali za cenzorje.

Nemci so vsem listom zabili, naj pišejo, da so Nemci zasedli Dansko

samo zato, da so preprečili zle name-re zaveznikov.

Danski bankirji in industriji izjavljajo, da je dežela pred gospodarskim polomom. Vojaške rekvizicije so se pričele na debelo; Nemci so že uvedli popis surovini, ki se dore na Danskem. Nihče več ne more razpolagati z bencinskimi zalogami. Nemška marka velja dve danski kroni, čeprav to nikakor ne ustreza notranjemu vrednostnemu razmerju obeh valut. Nemška potovalna, torej posebno draga marka, in najobčajnejša trgovinska marka sta doslej veljali komaj šestino danske krone. Ker zdaj dežela nima prav nobenega prometa z drugimi državami in prav nobene možnosti izvoza, je čisto odvisna od nemškega gospodarskega reda.

Ljudje, ki so v sredo potovali iz Danske, so govorili: »Ni mogoče popisati neskončno žalostnih prizorov, ki smo jih videli povsod in ki se v njih zrcali vsa tragika danskega ljudstva. Globoka žalost je zajela vse sloje danskega naroda.«

(Po dveh dopisih, objavljenih v švicarskem listu »Basler Nachrichten«.)

VSAK TEDEN DRUGA

V 30 m globok prepad je padlo šest vagonov tovornega vlaka, ki je vozil na progi Split-Zagreb. Na četrtim vagonu tovornega vlaka je nenadno počila os in je zato šest vagonov tresilo v 30 m globok prepad. Nesreča je pa na žalost zahtevala tudi človeške žrtve. Vlakovodja Mihovil Goltnar je obležal mrtve na progi, zavračala krajino in lvež stala pa dobila hude poškodbe. Nesreča je nastala zato, ker je bila proga poškodovana močna burja. Tudi gmojna škoda je precejšnja.

Več ko 100 rib je poginilo v potoku v vasi Prekopi pri Krškem. 30letni kočar Jožef Kuzma in 36letni posestnik Franc Tršinar sta hotela naložiti ribe in sta zato zagnala v vodo dinamitno bombo. Zaradi eksplozije je v potoku poginilo okrog 100 rib, ribja latova sta jih pa pobrala samo 15. Potok je imel v zakupu trgovec Gescha iz Kostanjevice in ima zdaj veliko škodo.

Z motorjem sta se zaletela v cementni nastavek tovarniški delavci Anton Smajdek iz Kranja in kleparski pomočnik Jože Fende. Ponoči sta ukradla motorno kolo in se odpeljala po Jezerski cesti proti Primskovemu. Na ovinku sta se zaletela v cementni nastavek in je Smajdek dobil hude poškodbe na glavi, zlomljeno ima pa tudi levo nogo. Fende ima pa popolnoma zdrobljeno levo nogo.

Za 60.000 dinarjev kožuhovine so odnesli neznani vlomilci iz trgovine »Hermelin« v Kranju. Vlomilci so prebili rešetke na oknih in se tako splazili v trgovino. Odnesli so samo najdragocenejšo kožuhovino. Polovica vseh ukradenih kož se je že našla v nekem skrivališču pod Hujami. Isti vlomilci so vlomili tudi v občinsko pisarno v Senčurju in odnesli 4000 din gotovine, poleg tega pa še hranilne knjižice v vrednosti 70.000 din.

Akademski pevski zbor se je v nedeljo vrnil s svojega popotovanja po Jugoslaviji v Ljubljano. Akademiki so priredili koncerte v Sarajevu, Beogradu, Nišu in Skoplju. Povsod so bili prisrčno sprejeti in so naše južne brate navdušili za slovensko pesem.

Vse križe in ograje pri grobovih so pokradli cigani iz okolice Križevcev. Te ciganske tatvine se zdaj neprestano ponavljajo in so ljudje že zelo ogorčeni. Nekaj ciganov so zdaj že prijeli.

Vode v Vojvodini so začele upadati, vendar nevarnost povodinj še ni minila. Iz novosadskih predmestij je voda odtekla in bodo šele zdaj lahko cenili škodo, ki jo je povzročila. Najbolj so prizadeti siromaki in zato je oblast izdala velike vsote za podporo. Pričakujejo, da bo voda popolnoma odtekla šele v desetih dneh.

Meningitis se je zdaj pojavil tudi v dravograjskem in slovenjgraškem srezu. Starši največkrat prepozno zapazijo obolenost svojih otrok in jih peljejo k zdravniku šele potem, ko je prepozno. Tako je nedavno v bolni-

snici umrla eninpolletna Milica Ovčak iz Pake pri Velenju. Starši naj zato svoje otroke že pri najmanjšem obo-

stevilo letoviščarjev v naši Dalmaciji bo letos zelo majhno. Druga leta so turistične organizacije in hotelirji imeli že za velikonočne praznike veliko prijav iz inozemstva in so že naprej vedeli, kakšna bo sezona. Letos pa tujcev sploh ne pričakujejo in bo torej naša Dalmacija vezana samo na domače letoviščarje.

60letnega starca sta ubila 16letni deček Ante Vukot in njegov 15letni brat Živko. 60letni Nikola Medjed se je z dečkoma sprl in se začel z njima pretepiti. Dečka sta starca z noži in s sekuro tako obdelala, da je starca na mestu izdihnil. Seveda sta tudi oba brata ranjena.

Zaradi gozdnih požarov, ki so posebno spomladati zelo pogosti, opozarja banska uprava prebivalstvo, naj pazi na ogenj po gozdovih in naj ne meče tleh cigarete in vžigalce po listju. Nihče ne sme kuriti ognja niti 50 m od gozda, prav tako je banska uprava prepovedala vsako sežiganje hoste in odpadkov. Kjer vozi skozi gozd železnica, morajo posestniki pustiti vzdolž železniške proge 10 m dolg pas, da se drevice ne bi vžgale od isker. Za vsako škodo, ki jo napravi požar, je odgovoren tisti, ki je požar povzročil, čeprav po neprevidnosti.

Vlomili so v tekstilno tovarno Huga Sterna na Pobrežju pri Mariboru. Neznani vlomilec je prišel v tovarno skozi okno in je odnesel za 6000 dinarjev raznega manufakturnega blaga.

Na Šišenskem hribu je gorelo in je ogenj zajel okrog 2500 m² površine. Gorela je samo suha trava in listje in so zato gasilci lahko ogenj pogasili kar s smrekovimi vejami.

V soboto so odprli beograjski pomladanski velesojem, na katerem je razstavljenih največ avtomobilov. Zanimivo je to, da zavzemajo izdelki iz Nemčije in češko-moravskega protektorata skoraj dve tretjini vsega razstavljenega blaga.

V Ponovi vasi je umrl Josip Perme, ki je z veliko vnueno raziskaval kraske podzemeljske jame in odkril veliko in krasno jamo. Po njem je dobila ime »Permetova« ali »Zupanova jama«. Z veliko požrtvovalnostjo je jama opremil z vsem potrebnim, tako da je dostopna vsem ljubiteljem podzemeljskih lepot.

Po ozkotirnih progah letos ne bodo vozili motorni vlaki, ker je komisija iz Sarajeva podala svoje mnenje, češ da so ozkotirne proge že preveč obremenjene z uvozom in izvozom. Prav tako pa kaže, da letos ne bo veliko turistov in zato tudi niso potrebni motorni vlaki.

Prvič je bil v Zagrebu preteklo soboto skok čez kožo, ki so ga priredili študentje skupno z brucovskim večerom. V Zagrebu so odprli na rudarski fakulteti rudarski in topiliški oddelek. To je posebno važno zato, ker so v banovini Hrvatski pričeli organizirati rudarstvo in bodo rabili mnogo strokovnjakov. Zato so študentje sami sklenili, da pokažejo občinstvu stare in tradicionalne običaje in da tako zberejo potrebna sredstva za svoj novi oddelek na fakulteti.

Tovarna čokolade Ivke v Vrhu je ustavila delo, ker ne more dobiti potrebnih surovin za predelovanje čokolade in kakaa. V zvezi s tem, bo izgubilo delo okrog 160 delavcev, ki so bili zaposleni v tovarni.

Cena tobaka je močno poskočila, in sicer za 10 do 20 odstotkov. Vardar in Drina sta se dvignili od 45 na 50 par, Morava od 35 na 40 par, Zeta od 30 na 35 par, Ibar od 25 na 30 par, Drava pa kar za četrtino, od 20 na 25 par. Cigare se niso podražile. Najbolj so pa prizadeti kadičarji. Tobak za pipo druge vrste se je podražil kar za polovico in stane zdaj več 50 gr 15 din, za 5 din več ko pred podražitvijo.

Beograjska ženska klinika in porodnišnica je deležna skoraj prav iste usode ko naš kirurški oddelek. Ze lanske leto so pričeli zidati, a so se zidali šele prizemlje in prvo nadstropje. Ko bi se zdaj moralo nadaljevati delo, zahteva podjetnik povisano plačilo za zidarska in betonska dela, ker se je ves material znatno podražil. Zato bo morala tako važna medicinska ustanova še čakati, da jo bodo dogradili.

Za vse žene in dekleta! Zakaj kupujete drage kuharske knjige, ko pa dobite za din 10⁰⁰ zbirko preizkušnih receptov, ki jih je spisala poklicna kuharica po lastnih dolgoletnih izkušnjah? Razne juhe, navadne in pikantne omake, od navadne pečenke do najfinišne mesne specialitete, od navadne močnate jedi do najfinišne torte, razno pecivo za vse prilike, razne likerje in barske pijače ter razne druge domače in tuje specialitete lahko skuhate po tej knjigi okusno vsaka žena in dekle! To vam jamči pisateljica knjige, ki je kuhala v prvovrstnih restavracijah in hotelih in ki je prebrodila že pol sveta. Kuhajte po teh receptih in vaša družina bo z vašo kuhinjo zadovoljna. Nakažite din 10⁰⁰ na račun Pošte hranilnice št. 14.259 ali pa pošljite v znakmah na spodnji naslov in pošljem vam knjigo poštne prosto. Deziderij Mizerit, Zidani most št. 6.

Krapinske Toplice

zdravijo s sigurnim uspehom revmo, protin, išias, ženske bolezni itd. Odprto od srede aprila do srede oktobra. V predsezoni in posezoni znatni popusti. Nizke cene in pavalno zdravljenje. Železniška postaja Zabok-Krapinske Toplice, odtod zveza z avtobusom. Informacije in prospekte pri upravi kopalnice in v vseh potovalnih pisarnah.

3 milijone dinarjev bo stala najmodernejša tržnica, ki jo bodo v kratkem zgradili v Banjaluki v Bosni. To tržnico bodo zgradili po zgledu zagrebške in so te dni že dobili stroje za hladilnico. Tržnico bodo namestili v sredi mesta in bodo prebivalci Banjaluke lahko ponosni nanjo.

Nastopno predavanje je imela gospa dr. Smilja Kostić-Jokšićeva na beograjski medicinski fakulteti. Gospa je edina ženska predavateljica na medicinski fakulteti in jo je izvolil professorski zbor za docenta za otroške bolezni. Gospa se je zlasti posvetila proučevanju jetike in je 12 let delovala na tem področju.

Našo ladjo »Dubac« so izpustili z Malte in je priplula v Dubrovnik. Ladjo, ki je last Dubrovačke plovidbe, je pred nekaj dnevi na odprtem morju ustavil angleški rušilec in jo odpeljal na Malto. Tam so jo pregledali in zdaj so jo izpustili. »Dubac« je imel natovorjen pirit in je plul v Benetke.

Pod konjskimi kopiti je našla smrt komaj štiriletna Danica Jaki iz Svetega Martina pri Križevcih. Domači so z vozom vozili drva domov. Med njimi je bila tudi Danica. Pri obračanju voza so se konji splašali, dekletce je pa padlo pod konje. Najprej so jo konji pohlodili s kopiti, potem se je pa še nanjo zvalilo več težkih kosov drv. Ubogo dekletce so prepejali domov, kjer je pa kmalu podlegla poškodbam.

Miril je svoja soseda, sam pa je izgubil življenje ugleden kmet Mato Horvatić iz Donje Zdenčine pri Glini.

Zoper glavobol
pomagata 1-2
ASPIRIN
tableti
Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino-le „Bayer“-jev Aspirin.
Opel. reg. mod. 5 pr. 37602 od 22. XII. 1939.

Mato je prišel k svojemu bratu Sijepanu in začela sta se pomenkovati in piti. Priužili se jima je tudi sosed Janko Pirša. Kmalu so se pa sprli in Pirša je začel kričati, da je njegovi materi nekdo ukradel vrečo krompirja, in pričel psovati oba brata. Nastal je pretep, Pirša je potegnil iz žepa nož in z njim hotel navaliti na Sijepana. Da bi ju razdvojil, je med njima skočil Mato, a ga je Pirša z nožem sunil v roko in mu prerezal žilo. Mato je stekel še proti domu, a ker mu je steklo preveč krvi, je obležal mrtve na lileh.

Slovenske književnike so v Zagrebu najprisrčneje sprejeli. Naši književniki so se odzvali povabilu hrvatskih književnikov in jim s tem vrnili tudi njihov obisk v Ljubljani. Vodil jih je Oton Zupančič.

Dva brezmesna dneva nameravajo vpeljati pri nas zato, da bodo štedili z onimi vrstami živil, katerim je cena vsled izvoza močno poskočila. Ta dva dneva bosta ponedeljek in petek in v nobeni gostilni in javnem lokal ne bodo smeeli prodajati mesnih izdelkov. Prav tako bo pa tudi zabranjeno klanje premilade živine.

Dr. Zdravka Lenca so v Zagrebu ustrelili. Ko se je vračal domov, je nekdo pred njegovo hišo oddal več revolverjskih strelcev in je med prevozom v bolnišnico umrl. Dr. Lenca je bil bivši župan in pristaša Ljotičevega »Zbora«.

Med predavanjem je zadela kap dr. Hrista Teodorova, vseučiliškega profesorja in dekana pravne fakultete v Sofiji. Dr. Teodorov je prišel v Beograd predavati o predmetu »Sociologija v vojni«. Pri predavanju je bilo zbranih veliko beograjskih pravnikov. Ze med predavanjem je postal njegov glas tišji, in ko je predavanje končal, se je sesedel. Zdravnik je ugotovil, da ga je zadela srčna kap.

Zdrave trojčke je rodila pretekli teden v ljubljanski bolnišnici 31letna Frančiška Resnikova, žena železniškega progovnega delavca Henrika, iz vasi Raven nad Litijo. Rodila je dva fantčka in dekle. Vsi trije tehtajo dobrih šest kilogramov. Primer trojčkov v ljubljanski bolnišnici se dogodi skoraj enkrat na leto.

3/4 ZAVITKA Kneippove

SLADNE KAVE TVORI DRAGOCENI PRAŽENI SLADNI SLADKOR

Prvi splavi že plovejo po Dravi in prevažajo les, ki ga je veliko nako-pičenega vzdolž reke. Prvi splavi so se pojavili na Dravi v Mariboru. Splavi lahko plovejo le do Dubrave, ker je voda še prenizka in je potovanje zaradi plitvin tudi zelo zamudno. Kakor hitro se bo na vodna gladina dvignila, bo Drava vsa prekrita s splavi, ki bodo letos šli največ na Madžarsko, kjer največ povprašujejo po našem pohorskem lesu.

120 let je stara Joka Zaričeva iz vasi Poloja pri Slavovskem Brodu, ki je tudi najstarejša ženska v Jugoslaviji. Živi od naklonjenosti dobrih ljudi, poleg tega mora pa še podpirati svojega 80letnega bolehnega sina. Starica je imela 14 otrok, od teh so pa razen 80letnega sina že vsi pomrli. Kljub svoji starosti je pa ženska še zmerom razmeroma zdrava in čila.

Za prvega slovenskega opata rajhenburskega samostana so izvolili Pija Novaka, ki je bil rojen 1. 1899. v Kozjem. Dosedanji opat Placit Epalle je bil Francoz in je že lani avgusta odšel v Francijo. Bil je že 30 let opat in so ga na njegovo prošnjo razrešili dolžnosti. Pij Novak je prvi Slovenec na čelu rajhenburskega samostana trapistov.

Pol metra snega je te dni zapadlo v bosenskih hribih. Tudi v Banjaluki sami sneži, po drugih krajih pa dežuje, tako da se ljudje spet boje povodnj. Tudi v severni Dalmaciji je spet nastopilo mrzlo vreme. Na Velebitu je zapadel sneg, ob morju pa piha močna burja. Tudi v Splitu in okolici je temperatura padla, tako da v tem času ljudje še ne pominjajo takšnega mraza.

Osebnosti

Poročili so se: V Smihelu: g. Vinko Bele, stavbenik, in gđ. Minica Hočevarjeva. V Ptuj: g. Ivan Korošec, trgovski potnik, in gđ. Edita Temnova. V Domžalah: g. Maks Smolnikar, krojaški mojster v Kumboru pri Dženovcu, in gđ. Albin Bregarjeva iz Domžal. Bilo srečno!

Umrli so: V Ljubljani: Pavlina Simičeva; Božena Kumerjeva; Franc Supin, finančni preglednik v pokoji; Viktor Koren, krojaški pomočnik; Ana Pleskovska; Mihael Pečovnik, orožniški narednik; Barbka Dolencova; Valentina Pajkova, gostilničarka; Rozina Kantelova; Marija Marnova; 94letni Franc Ksaver Zajc; 67letni Josip Pavlin, poštni poduradnik; Mirko Cesnik, računski nadzornik v pokoji V Celju: 38letna Marija Sovčeva iz Mozirja; 64letna Apolonija Žekarjeva; 55letni Fran Horvat; 7letni Vinko Krumpak; 75letna Marija Čilenškova, posestnica. V Mariboru: 58letni Ivan Pišec, kamnosek; 81letna Amalija Vertnikova, trgovka in posestnica; Franja Čončeva, učiteljica; dr. Vladimir Travner, sodnik okrožnega sodišča. V Kamniku: Ivan Pri-mar, duhovnik. V Krškem: Božidar Romih, sodnik okrožnega sodišča. V Škofji Loki: Martin Eržen, posestnik. V Ptuj: 83letna Karolina Bratkovičeva; 80letna Julija Vebrova; 82letni Jožef Bezjak, posestnik. V Novem mestu: Marija Bajdetova; dijaška gospodinja. V Borovnici: Nežka Dolencova. V Središču ob Dravi: Josip Emil Sinko, višji sodni oficial v pokoji. Pri Sv. Barbari v Haložah: 2letna Mimica Petrovičeva. Pri Svetem Križu pri Rogaski Slatini: 89letni Simon Kidrič, prevzitar; 37letni Rudolf Fric, grobar. V St. Juriju ob južni železnici: 65letni Anton Dobrotinšek. V Ponovi vasi pri Grosupljem: Josip Perme, župan občine St. Jurij in posestnik. Na Peščeniku pri Višnji gori: 40letni Jože Novljan, gostilničar. V Dolgo-vaskih gorah pri Dolenji Lendavi: 68letni Jožef Kelenc. V Zagrebu: 27letni Franjo Ortnak, strojni tehnik in rezervni artiljerijski podporočnik iz Celja. Naše sožalje!

ZRČALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Kulturnost

Dvakrat sem imel priložnost opazovati tale primer: po cesti gre mlada žena. V blagoslovljenem stanju je in to se zdi nekaterim sila smešno; obračajo se, ironičen nasmeš jim si ne čez obraz, sliši se neakurna opazka ali pa zamaglovan smeh. Ali ni to žalostno?

Danes, ko v vseh državah poudarjajo skrb za prirastek ljudstva, se mora pri nas takšna žena ali skrivati doma ali pa biti pripravljena na razne trpkosti trenutke. Ni treba prav nič izobrazbe in kulture zalo, da je človek vključen, le malo srečnega čuta je potrebno. Mati

Neverjetno, toda resnično

V gostilniško sobo, kjer sem obedoval, je stopil mlad, eleganten gospod. Na vrvič je vodil visokega pra. Ko mu je natakarcia prinesla

PFAFF

ŠIVALNI STROJI

IGN. VOK. TAVČARJEVA Z

naročeni kosili, in ju postavila na mizo, je posadil gospod psa na stol in začela sta vsak po svoje jesti. Ta prizor mi je tako globoko segel v srce, da še svojega kosila nisem mogel pojesti, kajti kar zdelo se mi je, da jem iz krožnika, ki je iz njega pred uro ali dvema srebal psiček.

Meščan.

V avtobusu

Poslovne stvari so me pred kratkim primorale, da sem se moral z avtobusom voziti po naših cestah, ki so vse prej kakor primerne za takšne vožnje.

Popotnikov je bilo mnogo. Več kakor sedežev. Tisti, ki je prej prišel, je sedel, ostali smo morali stati. Tik pred odhodom pride neka gospa z bolno nogo, tako da se je morala opirati ob palice. Prostora ni bilo. Zato je morala stati kakor ostali. Vstati in ponuditi svoj sedež ni hotel nihče. Sofer bi rad pomagal bolni gospe; stopi k nekemu gospodu, ki je udobno sedel, ne da bi mu bilo mar drugih, in ga vljudno vpraša, če bi hotel prepustiti svoj sedež bolni gospe. »Kaj,« pravi gospod, »jaz se ne vozim zastonj! Plačam! Čemu pa sprejmete več ljudi, kakor imate prostora?« Vmešala se je neka druga gospa in ponudila svoj sedež bolni gospe, med tem ko je gospod osramočen ob-sedel.

Čuden šport

Te dni je nenadno nekdo zagnal kamen v okno našega razreda in ubil steklo. Čen ne bi bilo okno zastrto, bi stekleni kamen ubil še notranje steklo. V odmoru smo šli pogledat na cesto. Videli smo, da se neznavec ni zadovoljil samo s tem, da je ubil eno okno, temveč jih je ubil kar devet.

Res ne vem, zakaj imajo nekateri tako veselje poškodovati tujo lastnino! Dijak

Največja šahovnica na svetu

Newyork, aprila.

Časi, ko so perzijski kralji igrali šah na velikih poljih z živimi človeškimi figurami, so kajpak minili. Zdaj je dal neki bogat Američan, ljubitelj »kraljevske igre«, napraviti na svojem posestvu v Tupelu v državi Misissippi (USA) tolikšno šahovnico, da bo najbrže največja na svetu. R. F. Goodlet namreč ni maral ob lepih sončnih dnevih čepeti v hiši pri šahu, temveč se je hotel tudi pri igri razgibati v prosti naravi.

Tako je dal na trati pred svojo vilo »postaviti« veličansko šahovnico. Svet-

Na Angleškem so izumili posebno pravo, ki z njo lahko izstrelijo rešilno vrvo na potapljačoo se ladjo. Po tej vrvi se brodolomci lažje in hitreje rešijo na obalo ali pa na rešilni čoln.

Ia polja predstavljajo bele marmornate plošče, na temnih pa trava raste. Vsa šahovnica je obdana z betonskim robom. To veličansko šahovnico so napravili vrtnarji in zidarji, spretni rezbarji so pa izrezljali velike šahovske figure. Vzor so jim bile slonovinaste šahovske figure iz časa Henrika VII. (1485—1509). Velike lesene šahovske figure so pobarvane slonovinasto in temnordeče in so sorazmerno precej lahke, tako da jih šahisti brez velikega truda prenašajo po šahovnici s polja na polje.

Brivec mu je prerezal vrat

Hanover, aprila.

Ondan je v neki brijski salon v Boderburgu pri Hanovru prišel neki gospod, da bi se dal obriti. Sedel je in se začel kratkočasiti z branjem časopisov in revij. Razen njega je čakalo še več drugih gospodov.

Novi prišlec je bil pa očitno na trnjen, ker je neprestano gledal na uro. Naposled je druge gospode prosil, da ga spuste naprej, ker se mu mudi na vlak; bil bi jim zelo hvaležen.

Vsi so privolili in mož je imel celo to čast, da ga je lastnik brivnice sam začel briti. A prav to je bilo zanj usodno.

Nekaj časa je mojster vestno in previdno bril svojega klienta po podbradku. Na lepem je pa padel vznak:

zadel ga je bila kap. Pri tem je pa svojo nesrečno žrtv tako nesrečno sunil, da ji je prerezal vrat. Nekaj trenutkov za brivcem je izdihnil tudi gost.

Drugi gospodje v brivnici, ki so čakali, da pridejo na vrsto, so se pa potlej lahko blagorovali za svojo uslužnost do tujca.

Samomorilec je ostal živ

Tokio, aprila.

Čeprav močno stražijo krater znamenitega ognjenika na otoku Ožimi pred samomorilci, se je vendar posrečilo nekemu 23letnemu Japoncu skočiti v samomorilnem namenu v ognjenikovo žrelo. To žrelo je bilo še do nedavnega najbolj priljubljeno samomorilno sredstvo za tiste, ki niso hoteli izvršiti harakirija.

Mladi samomorilec je imel srečo ali pa nesrečo, da ni padel v globoko žareče ognjenikovo žrelo, temveč je obšel na skalnati polici. Da bi splezal iz žrela, je bil preslaboten, da bi se pa še enkrat vrgel v globino, zato mu je zmanjkalo poguma.

Šele po dveh dneh ga je našel čuvaj, ki je tu nastavljen samo zato, da preprečuje samomere. Po velikem trudu se je čuvaju le posrečilo z dolgo vrvo potegniti mladega nesrečnika iz žrela. Mladi mož je pa potem priznal, da se je že pozdravil misli, da bi si še kdaj sam hotel končati življenje.

Pasja zvestoba

Pariški »L'Ordre« je zapisal tole zgodbi o zvestem psu.

Pred dvanajstimi leti so pripeljali v bolnišnico St. Georges pri Sydneyu v Avstraliji nekega Patricka Williama Lonsdale. Mož se je pri neki avtomobilski nesreči hudo potolkel. Njegov pes je tuleč sledil bolniškemu vozu in legel pred vrata bolnišnice, v katero so odnesli njegovega gospodarja.

Patrick Lonsdale je še tisti večer poškodbam podlegel. Zvesti pes je pa dvanajst let ostal pred bolnišničnimi vrati in ga čakal. Sestram se je smilil in tako so mu vsa ta leta dajale hrane. Zdaj je pa zaradi starostne onemoglosti poginil, ne da bi se bil le za eno uro premaknil s svojega mesta.

Raj na zemlji

V pariškem »Figaroju« smo brali:

S švedskega poročajo, da so pri gradnji nekega novega prekopa na južnozahodni obali izkopali toliko kubičnih metrov zemlje, da je na drugem mestu nastal iz nje nov otok.

Takoj so se začeli spuščati na umetni otoček vsi mogoči ptiči. Zdaj se tam zbirajo veličanske jate skandinavskih ptic. Otok je pa zanje tudi res pripravno zbirališče, saj jih tam nihče ne moti. Z obale se zdi pa njihov raj podoben živemu polju vseh mogočih kraljev.

Bazelska »National Zeitung«, po kateri povzemamo ta članek, dodaja:

Če ljudje kje ustvarijo raj, store to prav gotovo brez namena in kvečjemu živalim v korist...

Narava ustvarja iz kame-nja kar najčudovitejše oblike

Newyork, aprila.

Ameriko je narava najbolj bogato obdarila z zanimivimi skulpturnimi tvorbami. Če se peljemo iz mesta Chenne skozi državo Wyoming, zagleda-

mo pred seboj ogromen bazalten masiv, ki je videti kot štor velikanskega drevesa, štrlečega proti visokemu gozdu. To je tako zvani »Hudičev stolp«, ena največjih tvorb, ki jih je slučajno ustvarila narava. Sestavljen je iz nestetih ozkih stebričev in se mogočno dviga v višino.

Druga tej podobna kamnitna tvorba stoji v južni Dakoti. To je skala, ki jo zaradi njene nenavadne oblike imenujejo »šivankino uho«. Hribolazci se kaj radi urijo na njenih čerih in strminah, da so potem pripravljeni za večje ture. Na to koničasto skalo ogledovalci Yellowstoneške parka nikoli ne pozabijo. V južni Dakoti stoji še tako imenovani »Črni grič«, ki se v lepem vremenu zrcali v Hudičevem jezeru. Če je voda mirna, pravijo, da se v jezeru prav dobro vidi hudičev otrok, ki se ogleduje v zrcalni gladini.

V bližini Capetowna v južni Afriki stoji v stepi »Kamelina skala«. Ta skala je sestavljena iz samih majhnih kamenčkov in je popolnoma podobna kameli.

Narava pa ni v kamenju upodabljala samo živalskih podob, temveč tudi človeške obraze. Tako je v neki španski gorski pokrajini narava vkle-sala v skalo Dantejev obraz; ta obraz je prav tako igra vsemogočne narave.

Angle ki letale so dobili nove uniforme. Na sliki vidimo angleškega vojaka na Francoskem na straži v takšni uniformi.

Alkohol, ki ne opijani

Newyork, aprila.

Pri najnovejšem zasedanju ameriškega društva za biofiziko je pokazal dr. Louis Barrel škotski whisky, s katerim se ne more nihče opijaniti, čeprav vsebuje prav iste odstotke alkohola kakor pravi whisky.

Dr. Barrel je delal v svojem laboratoriju polnih deset let poskuse in je z elektroni joniziral alkohol. Tako je razbil alkoholne molekule, ne da bi pri tem spremenil bistvo alkohola. Z napadi elektronov na alkohol postane alkohol lahko prebavljiv, telo ga tudi hitreje asimilira, pri tem pa opojnost strupa tako rekoč popolnoma izgine. Razumljivo je, da velja isto tudi za vse druge vrste alkohola. Zanimivo je pa to, da se okus takšnega brezalkoholnega alkohola ne poslabša, temveč celo izboljša.

Angleži so te dni položili mine v Skagerraku in Kattegatu. Na sliki vidimo ladjo, zgrajeno nalašče za polaganje min. Zgoraj: mine mečejo v morje. Spodaj: moštvo pripravlja mine v notranjosti ladje.

Tudi kraljica je ženska

Švedska kraljica Kristina ni bila samo velika vladarica, ampak tudi prava ženska. Med neko proslavo je sedela v krogu svojih dvornih dam in se je pogovarjala z grofom Monalesciem, ki je bil na dvoru zaradi svoje duhovitosti, pa tudi drugih sposobnosti zelo priljubljen. Kraljica je govorila o eni izmed svojih dvornih dam, in dejala o njej, da je pač najlepša izmed njih. Ko je končala, je rekla grofu, naj tudi on pove svoje mnenje o lepoti te dvorne dame. Grof je dobro razumel nastavljenost mu past in je odgovoril:

»Kako naj izrečem sodbo o zvezdah, če gledam sonce.«
Po tem odgovoru je postal za dolgo vrsto let kraljičin ljubljeneec.

Če ste slabe volje...

...uredite svojo hišno knjižnico. Doma lahko zmerom najdete kakšno zanimivo delo. Če ste melanholični, ali ne-azpoloženi, si poiščite kakšno koli delo. Uredite pisma, pospravite papir po pisalni mizi, pregledjte omare. Tako boste opazili, da vas je delo razvedrilo.

...prepevajte in poslušajte glasbo. Navijte veselo gramofonsko ploščo, ali pa poiščite v radiu kakšno veselo glasbo. Če ljubite ples, plešite najnovejše ples, pa bodisi samo na po-žvižgavanje. Uspeh ne bo izostal.

...se posvetite pol ure telovadbi. Ko boste mislili na telovadne vaje, boste pozabili na slabo voljo in na žalost, ali pa na dogodek, ki vas je užalostil.

...poidite v gledališče ali v kino in si ogledjte kakšen vesel film. To vas bo prav zanesljivo razvedrilo. V vsakem primeru si pa poiščite zabavo.

Srečna družinica

Iz angleščine

Bila je nad vse srečna poroka! Srečna je bila nevestina mati. Ne bo izgubila svoje hčerke, narobe, še sina je dobila zraven. Čudovita zvest, imeti sina! Mladi par bo stanoval čisto blizu, sleherni dan ju bo lahko videla, nedvomno. In že je v duhu sestavljala nedeljske obede prihodnjih osmih tednov. Kajti to je samo po sebi razumljivo, da bosta otroka ob nedeljah jedla pri njej...

Srečen je bil nevestin oče. Zmerom si je želel sina. Sina, s katerim bi se lahko zvečer pogovoril o tem in onem. Sina, s katerim bi lahko golf igral. Ob sobotah in nedeljah bosta z mladim kajpak na igrišču, dopoldne in popoldne ga bo pa v igralni sezoni vzel s seboj na velike turnirje. In poleti sploh — prekrasno, vsak večer bo imel soigralca že doma!

Srečna je bila ženina mati. Naposled je vendarle pričakala hčer.

Kakor vemo, imajo slepci posebne knjige, da jih lahko tipa je bero. Na sliki vidimo, kako neki delavec izdeluje posebne zemljevide, ki jih uporabljajo pri pouku na šolah za slepce v ameriški državi Ohio.

paj prebili; zmerom bo jemal mladi par s seboj.

Srečen je bil tudi mladi par. Vendar že pripadala samo drug drugemu, vendar si bosta že, čisto sama zase, zgradila ljubko gnezdece. Oh, vendar že bosta imela lasten dom, živela samo drug za drugega, po lastni glavi in okusu in preudarku! Daleč stran od skrbečega sveta, ki jima ljubeznivo stoji ob strani z nasveti — čudovito jih bo pozabiti. In kaj šele ob nedeljah! In na dopustih! Prelestna bodočnost, ko bosta šla skupaj ven v naravo, v dvojce, čisto sama, zmerom sama...

Admiral Byrd se je že vrnil z Južnega tečaja in se zdaj mudi v Južni Ameriki. Na sliki vidimo člane njegove znanstvene odprave ob njihovem taborišču na ledu Južnega tečaja.

Izza kulis mogočnega Kremlija

Rdeča carica — Marina Raskova

Zakaj Raskova, tretja Staljinova žena, ne sme več letati

Najboljša ruska letalka Marina Raskova, tretja Staljinova žena, po najnovejših poročilih ne bo smela več letati. Tako je odločil gospodar Kremlija, in sicer zato, ker so Finci sestrelili enega izmed bombnikov ženske eskadrilje, ki jo je vodila Marina Raskova.

Marina Raskova je ženska črnih oči, stara 28 let. Zadnji čas jo vidijo ob Staljinovi strani, kadar se rdeči car pojavi v javnosti. Marina je najslavnejša ruska letalka. Odkar ne leta več, Marine tudi ne vidijo več v letalski uniformi.

Najbolj se je proslavila z rekordnim poletom od Moskve do Vladivostoka. V spremstvu svoje tovarišice Pavline Osipenkove je preletela razdaljo skoraj 6000 kilometrov v rekordnem času in potolčka dotedanji ženski rekord v letenju na daljavo, ki so ga dotlej branile Francozinje.

Takrat je Marina Raskova prvič zbudila Staljinovo pozornost. Staljin jo je spoznal na svečani pojedini, prirejeni rekorderkam na čast v Kremliju. Očitno ga je takoj očarala.

Pa ne morebiti s svojo lepoto. Postave je precej majhne, lase ima po kostanjeve. Nosi jih čisto gladko počesane in na tilniku pripete. Njene oči so pa vranje črne. Staljin ni njen prvi mož; že poprej je bila poročena.

Staljin se je z njo poročil julija preteklega leta. Sedanji predsednik in zunanji minister ruske vlade Molotov in njegova žena sta prisostvovala njuni poroki in se udeležila tudi razkošne svatbe.

Šest sinov mu služi vojake

London, aprila.

Polkovnik Arthur Holbrook bo kljub temu, da ima šest sinov in deset vnukov, praznoval svoj 90. rojstni dan popolnoma sam. Vsi njegovi sinovi, ki so se borili že v prejšnji svetovni vojni in so zdaj tudi že stari, namreč spet služijo vojake.

Njegov najstarejši sin, ki je bil polkovnik in so ga upokojili, ko je bil star 57 let, je zdaj spet stopil v angleško vojsko. Tudi njegov drugi sin, ki je bil podadmiral, spet služi vojake; njegov tretji sin je vodja neke važne tovarne za orožje; četrti sin je mornariški kapitan in je v svetovni vojni prišel s svojo podmornico skozi Dardanele. Potopil je celo neko turško oklopnico. Peti sin je polkovnik inženirske čete v Egiptu, najmlajši sin je pa poveljnik nekega vojaškega oddelka.

Celo mesto se seli

New York, aprila.

Ne selijo se pa samo ljudje tega mesteca, temveč mesto samo z vsemi hišami in gospodarskimi poslopiji vred. V Ameriki so znani primeri, ko cele zgradbe prenašajo na valjarjih z enega mesta na drugo. Zdjajo bodo pa tako preselili kar celo mestce.

To mestce je Semmer na otoku Long Islandu. Oblasti so namreč sklenile, da bodo na tem prostoru uredile velik naroden park. Da pa ne bodo prebivalci zato oškodovani, bodo preselili vse hiše in vsa druga poslopja za nekaj kilometrov severneje.

Tako, kakor so do zdaj delali s posameznimi hišami, bodo zdaj storili z mestecem, ki šteje nekaj sto hiš. Čez mesec dni bodo hiše stale že na novem mestu, nepoškodovane, prav takšne, kakršne so bile doslej.

Več ko raztresenost

Milan, aprila.

Zgodbe o pozabljenih in raztresenih profesorjih so zmerom na moč zabavne in svetovno znane. Te dni je bil pa neki profesor že več ko raztresen in se mu je primerila dogodivščina, ki je zatrenila vse druge.

Nočni brzi vlak Benetke—Milan je zgodaj jutraj pripeljal na milansko postajo. Sprevednik je potkal na za-

klenjena vrata spalnega vagona prvega razreda, da bi zbudil spečega potnika. Popotnik ga je pa za prijazenost še prav neprijazno nahuill in zavpil: »Kdo vam je pa rekel, da me tako zgodaj zbudite? Zdjajo ko ste me že zbudili, mi pa vsaj kavo prinesite.«

Sprevednik je imel dosti sitnosti, preden je prepričal raztresenega profesorja, da je prespal noč v brzem vlaku in da je zdaj na milanski postaji.

Vsa zgodba zaspanega profesorja se je pripetila takole: Profesor je hotel zvečer prenočiti v hotelu na neki postaji med Benetkami in Milanom in je v svoji raztresenosti in utrujenosti zašel v spalni vagon nočnega brzega vlaka. Misleč, da je v hotelu, je v polnu postavil pred vrata svoje čevlje, da bi mu jih osnažili, pa tudi na hlače ni pozabil in jih je mirne duše obesil na hodnik. Ponoči je veter med osemurno vožnjo hlače odpihal skozi odprto okno, pa tudi čevlji so nekam izginili. Čeprav je bilo vse to za ubogega profesorja več ko preveč, se njegova smola šele pričela. Nesrečnež ni imel s seboj nobenih drugih hlač, pa tudi čevljev ne. Tako je stal v spodnjih hlačah in bos pred sprevednikom in ni vedel ne kod ne kam.

Hočeš nočeš si je ovil okrog pasu svojo odev, na noge si je pa privezal kose lepence in je takšen stopil pred začudene popotnike na milanski postaji.

Nesrečni profesor je moral dolge ure čakati tako nespodobno oblečen v restavraciji na milanski postaji, da so se odprle po mestu trgovine in je spet lahko izpolnil svojo pomanjkljivo obleko.

Kamnitno krsto si je izbral za posteljo

Milan, aprila.

Čudaški težak iz mesta Cannobio v bližini Milana si je za svojo prenočišče izbral zelo nenavadno spalnico in še bolj čudno posteljo.

V mestu Cannobio imajo v stebrišču mestne hiše shranjeno antično kamnitno krsto neke bogate Rimljanke, ki je živela v prvem stoletju po Kr. Ko je težak ugledal to krsto, mu je tako ugajala, da si jo je takoj izbral za svojo posteljo. Zdjajo ta svojevrstni čudak že več let vsako noč spi v njej in se, kakor sam trdi, prav dobro po-

čuti. Ljudem, ki so govorili, da spi v njej samo zato, da mu ni treba plačevati najemnine, je ponosno dejal, da spi v njej samo iz ljubezni do antične umetnosti.

Čudaški težak je poleg tega še pojasnil, da ga ta postelja spominja na grob in se zato v njej lahko mirno pripravi na smrt. Žal se pa Agosti le preveč pogosto uleže v svojo kamnitno posteljo tako pijan, da nima časa za takšna premišljevanja.

Najhitrejši jezik na svetu

Moderna jezikovna raziskovanja so dognala, da je francoščina najhitrejši jezik na svetu. S francoščino se lahko izgovori 350 zlogov na minuto.

Na drugem mestu je japonsčina s 310 zlogi, potem je nemščina z 250 in angleščina z 220 zlogi na minuto. Najpočasnejša so pa različna polnezijska narečja s 50 zlogi na minuto.

Če verjamete ali ne

To boste pač težko verjeli, da na svetu živi možak, ki noče sprejemati državne pokojnine. To je celo naš rojak, šestdesetletni Mihajlo Maričić, sluga pri davčni upravi v Sremski Mitrovici. Pokojnine samo zato noče sprejemati, ker pravi, da bi s tem državo oškodoval. Čista Mihajlo se je udeležil osvobodilnih bojev in je bil trikrat ranjen in operiran. Od tistih dob spi od 24 ur samo dve uri na dan. Zadnjih petnajst let, odkar je v službi pri davčni upravi, prebije noči s karabinko v roki poleg železne davčne blagajne.

Stiridesetletni Ilija Lučić, sin bogatega kmeta iz Sikirevca v Slavoniji, je velik izumitelj. Žal pa med svetom še ni znan. Poleg vseh mogočih tehničnih naprav je zdaj presenetil svojo okolico tudi z izumom aparata — nič več in nič manj — kakor aparata za ugotavljanje zakonske zvestobe! Žal pa izumitelj skrivnosti svojega aparata noče izdati, ker se mu najbrže zdi, da ga bo še sam krvavo potreboval. Sicer je pa izumitelj izredno izobražen: obvladuje namreč več tujih jezikov in ima doma veliko knjižnico. Poleg tega se bavi še z astrologijo in književnostjo; doma na dvorišču pa sam sestavlja velik teleskop.

Ameriški Gallupov zavod za javno mnenje je že pogosto dokazal, kaj misli ameriška javnost o diktatorjih. Zato je pa Američane in ves svet tem bolj presenetila vest, da je neki Američan iz Brooklyna prepisal svoje štiri hiše — Staljinu. Mož je pa to storil s čisto praktičnega stališča. Med njim in neko veliko banko je nastal spor zaradi 225 dolarjev. Ker se možak ni čutil dovolj močnega, da bi se postavil v bran tako velikemu zavodu, si je pač mislil, da bosta to lažje napravila — Staljin, in zato jima je zapustil svoje štiri hiše. Poleg tega je pa poskrbel tudi za senzacijo.

Zahtevajte za Vaše žimnice in tapcirano pohištvo

ZIMO samo z zaščitno plombo
STERILIZIRANO

Naša žima je higiensko očiščena in sterilizirana na pari 115°C. ne diši, je brez maščobe in fermentov, ker je naša tovarna opremljena v to svrhu s najmodernejšimi stroji in aparati. Odklanjajte žimo iz prepovedanih šušnarskih obratov, ker je slabo in nehygiensko izdelana, ni desinficirana, vsebuje fermente in ima neprijeten duh. V njej se zaredijo molji in mrčes.

Prepričajte se pred nakupom!

Zato zahtevajte samo žimo z zaščitno plombo

STERILIZIRANO

Najstarejši časopis na svetu

Rim, aprila.

Pri izkopavanjih starega rimskega mesta Ostie pri Rimu so pred kratkim našli nekaj kosov »Acta diurna«, nekakšne dnevne kronike, pisane na belih marmornatih ploščah. Ta »časopis« so v Rimu od leta 131. pr. Kr. do razpada rimskega cesarstva redno objavljali in že Julij Cezar ga je priznal za svoj uradni časopis. Marmornate plošče so postavljali na važnih križiščih v Rimu in podeželskih mestih. Poročale so o najvažnejših dogodkih.

Za časa Julija so bila »Acta diurna« državno uradno glasilo. Prinašala so podrobna poročila o skupščinah, sodnih postopkih, o kaznih zločincev, javnih zgradbah in drugih važnih dogodkih, kakor na primer rojstvih in smrtih, porokah, ločitvah in podobno. Še bolj se je približala ta »časopis« današnjemu pojmu časopisa, ko je cesar Avgustus določil, da mora objavljati tudi senatske spise.

Za zbiranje, predelavanje in razširjanje poročil so rabili takrat zasebni prave časopisne agencije. Niti športnih vesti ni manjkalo.

Stenografi, ki so sproti pisali neki Catonov govor, kronisti, ki so iz seznamov v templjih črpali družinska poročila, drugi, ki so pisali sodna poročila, potem pošiljatev »Acta diurna« v podeželje, vse to nas sili, da mislimo na kakšen moderen časopis.

Tudi živali skrbje za svoje zdravje

New York, aprila.

V nekem ameriškem živalskem vrtu so napravili prav zanimiv poskus. Bolno žival so popolnoma samo zaprli v kletko, v njeno bližino so pa nasadili vse takšne zdravilne rastline, ki jih je žival uživala, ko je bila še svoobodna. Potem so opazovali, kako spretno je bolna žival med temi rastlinami ločila zdravilne rastline in se z njimi zdravila.

Opazovalci so prav kmalu spoznali, da žival najbrž sploh ne bi zbolela, če bi se pred izbruhom bolezni imela v

svoji okolici te zanj zdravilne rastline. Živali imajo namreč za zdravljenje prav posebno dober čut, tako da na navadno bolezen že pred njenim izbruhom ozdravijo.

Ameriški črni medvedi na primer ob koncu zime jedo nekakšne odvajalne jagode, da so potem po dolgem zimskem spanju spet počutijo zdrave. Mladi purani pa jedo grenko aloino listje, ki povzroči nekakšno dražljaje in ugodno vpliva na njihovo moč in zdravje. Kadar jeleni dobivajo novo rogove, pijejo vodo, v kateri je raztopljen apnenec. Tudi ptice, ki žive v planinah, potrebujejo za svoja jajčka apnenec. Zato se te ptice zmerom naselijo v kraj, kjer žive školjke.

13letni finski podčastnik

Helsinki, aprila.

Iz Helsinkija poročajo o nenavadni hrabrosti in spretnosti komaj 13letnega finskega dečka. Ta finski otrok, kateremu na žalost ne vemo imena, se je v neki finski četi boril v prvih vrstah. Izkazal se je tako hrabrega in spretnega, da so mu poverili težko nalogo izvidniškega sla.

Pri tem poslu so ga ujeli sovražniki, toda junak je trdovratno molčal in za nobeno ceno ni hotel izdati zaupanega vojaškega poročila. Kmalu se mu je tudi posrečilo pobegniti.

Ta 13letni finski junak je doslej že desetkrat tvegaj svoje življenje za domovino in je zdaj postal podčastnik.

Dragoceno darilo ruskega carja

Najdragocenejšo in najbolj znamenito posteljo, ki so jo bili kdaj zgradili, je podaril pred sto leti ruski car perzijskemu šahu. Naredili so jo iz samega trdnega kristala in jo okrasili s srebrnimi okraski. Stopnici, ki sta vodili do te bajne postelje, sta bili pa iz modrega stekla. Poleg tega dragocenega darila je dobil šah še vcdomet z blagodišečo vodo.

Kadar je bil prostor, v katerem je stala ta bajna postelja, razsvetljen, se je vse tako svetilo in bleščalo, da se je zdelo, kakor da bi bila postelja iz samih diamantov.

Novela „Družinskega tednika“

POTA ŽIVLJENJA

NAPISALA TADEJA GIDLEWSKA

Sončni žarki so plesali nad pokrajino, trepetali okrog zvonika majhne italijanske vasi in v metalni srebrne plošče na široko morskno gladino.

Erika je zgodaj vstala in se odločila, da pojde v jutrnjih urah na peščino. Dopust je hotela pošteno izrabiti, nobene ure ni marala pustiti neizrabljene, da bi se okrepčala in z novimi moči vrnila v velebestni življenjski boj. Lagodno je vstopala s spočitimi živci skozi vijugaste ulice majhne italijanske ribiške vasi proti morskemu peščini. S knjigo in nekaj časopisi pod pazduho, v širokem kopalnem plašču in v kopalni obleki pod njim — tu ni bilo perečih vprašanj glede toalet. Sveže je dehtelo sadije v mrežici, bingljajoči na njenem komolcu: to je bila njena oborožba.

Ko je zavila v ozko ulico, ki je z glavnega trga držala proti peščini, ji je prišel nasproti neki mlad mož. Bil je prav tako v kopalni obleki, imel je prav tako neko knjigo pod pazduho in kopalni plašč malomarno vržen čez ramena: očitno tudi kopalniški gost. Oba sta hotela neopazno drug mimo drugega. Ko sta šla pa v ozki ulici skoraj vtrci in bi se skoraj zadela drug v drugega, sta izmenjala dolga vprašujoča pogleda. Njuna koraka sta zastala.

»Da, da, jaz sem,« je priklimala Erika in se zasmejala. Ponudila je še zmerom osepemu mlademu možu svojo roko.

»Temu pravijo slučaj,« je rekla.

»Morebiti tudi usoda,« je odvrnil.

»V usodo ne verujem,« se je nasmešnila Erika.

In oba sta korakala drug ob drugem proti peščini... Ona je spuščala pesek skozi prste. Ležal je pred njo, je pogledal in vprašal:

»Koliko časa je že prav za prav od takrat?«

»Deset let. Dolgo časa.«

»Priklimal je.

»Marsikaj se je že zgodilo med tem časom. In vendar je minilo kakor v sanjah. Kakor da bi minilo švignilo.«

In začela sta zbuhati svoje spomine. Kako sta se spoznala. Bila sta doma v istem podeželskem mestu. Prvič sta se videla prvi šolski dan v svojem življenju. Ista pot ju je vodila v šolo, leta in leta. Skupaj sta jo prehodila v snegu in dežju, v soncu in smehljajoči se pomladi. Mnogi so mislili, da sta brat in sestra. Zjutraj jo je čakal pred hišo, opoldne pa pred šolo. Pogosto je nosil njeno šolsko torbo, kadar je bila že utrujena. Bila je njegova gospodarica, njegova mala tiranka. Delila sta žalost in veselje, skrbi in svoje mladostne skrivnosti. Tako sta rasla drug ob drugem. Njuna pot v šolo je bila vez med njima. Stari obah otrok se niso poznali in tako je bil ostali del dneva med njima neka stena.

In nekega dne se je za oba odprl

nov svet: Erika je odšla v velebesto, da bi se tam izobrazila v umetnosti. Klemens naj bi pa študiral v nekem drugem mestu. Življenje, ki ju je združilo, ju je prav tako izenadilo in neusmiljeno ločilo. Kratko slovo: Klemens je Eriko naglo in boječe poljubil na čelo. Lička obeh je takrat zalila rdečica. Potlej sta hitela vsak v svojo smer. Domov.

»Gledal sem tvojo svetlozelena obleko, kako se je svetlikala v soncu, dokler nisi zavila okrog uličnega vogala,« je dejal Klemens zaslanjano.

»Ali si se obrnil za menoj?«

»Seveda! Ali ti ne?«

»Ne.«

»Niti enkrat? Niti za trenutek?«

»Zanikala je.

»Bala sem se. Slovo bi postalo po-
tlej trpko in solzavo. Bolje je bilo tako,« je pojasnila.

Kmalu sta prebolela bolečino ločitve. Nova okolica, velebestne elike, mladostna zaletelost sta preteklost kmalu potisnila v najskritejši predal spomina. Vendar drug na drugega nista pozabila. Od časa do časa — čisto iznenada, očitno brez vzroka — se je v njiju pojavilo vprašanje: Bog ve kje je zdaj Klemens?... In kje je Erika?... Ne da bi počakala odgovora, se je vprašanje spet pogreznilo v podzavest.

»Pogosto sem imel občutek, da te moram zdaj zdaj srečati. In zmerom sem bil razočaran,« je pripovedoval Klemens. »Potlej sem ti hotel pisati, toda kam? Nisem hotel preiskovati in vpraševati.«

»Saj tudi ne bi imelo smisla. Ljudje si preveč pisarijo. Zmerom skušajo osvežiti svoje spomine in ujeti življenje. Zmerom zaman: rezultat je samo z vjudnimi frazami in opravičili popisan list papirja.«

Sonce jo je rjavo ožgalo. Erika se je izgrala iz premišljevanja in planila v morje. Klemens pa za njo in kmalu ni bilo od obeh plavalcev videti drugega kakor dve majhni črni piki daleč zunaj v zalivu...

Dopust je minil kakor v trenutku. Poljela sta se skupaj v mesto, ki naj bi za to zimo oba vzelo pod svojo streho. Ona je odprla umetniški atelje; on je pa delal poskuse v svojem kemičnem laboratoriju.

»Zdaj se najini poti spet stekata,« je menil on. Priklimal je.

»Morebiti za zmerom, Erika...« V teh besedah je tičalo skrito boječe vprašanje, skrivno, željno hrepenenje.

»Življenje nama bo že povedalo. Nikoli ne sme človek sam dajati odgovora. Življenje je močnejše od nas, Klemens,« mu je odvrnila.

Potlej sta sedela molče drug poleg drugega in gledala skozi okno mimo vlaka bežeče slike. Na postaji sta se ločila.

»Kdaj se bova spet sestala?«

»Bova še videla,« nasmešnila se je in mu krepko stisnila desnico.

Kmalu sta se srečala. Čeprav je bilo mesto veliko in je imelo mnogo ulic, nešteto hiš in prav toliko lokala, sta se kljub vsemu kmalu srečala: Klemens je pomagal usodi. Kmalu sta določila dan, ko se bosta vsak teden sestala. To je trajalo nekaj mesecev.

»Menim, da bi odslej lahko skupaj korakala,« je lepega dne spet začel Klemens. Ona je nekaj trenutkov premišljevala. Potlej ga je zamišljeno pogledala in ni rekla nič drugega kakor: »Poskusiva.«

Klemens je ta jasni odgovor, ki ni izdajal niti najmanjšega navdušenja, hudo razočaral. Toda tudi to je kmalu pozabil.

In tako se je zgodilo, da sta kmalu stanovala v isti hiši. Ona je imela zgoraj atelje, on pa nadstropje nižje svoj laboratorij. Njuni poti sta vodili druga poleg druge. Skozi vso zimo Klemens je bil srečen, Erika je pa dan sprejela takšnega kakršne je bil, z vsemi vsestmi in žalostnimi dogodki, z delom in uspehom.

Prišla je pomlad. Prišumela je čez deželo, popevala po tihih mestnih ulicah in izvalila iz grmlja prve cvete.

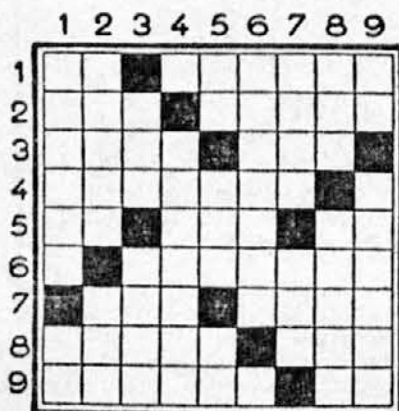
Erika tistega dne ni prišla. Klemens je stopil gor v njen atelje. Pozvonil je. Potlej je pa v svojem nabiralniku našel pismo. Vzel ga je ven. V njem je bil ključek. Ključek njenega ateljeja. Planil je gor. Bilo je prazno; pohištvo je zapuščeno stalo ob stenah. Vse cvetlice so izginile. Na mizi je ležalo pismo.

»Klemens. — Kos poti sva šla skupaj. Prisilila sva se v ta kos poti, kajti mislila sva, da bi se leta najine mladosti utegnili vrniti. Zaman sva se trudila. Klemens. Vsaj jaz. Moje poštenje me sili, da ti to priznam. Bolje je tako; čemu tako dolgo in grdo lagati. Najini poti morata narazen. Za eno spoznanje sva pa obogatela: življenje se ne da ujeti. To je za naju oba razočaranje, in vendar: menim, da bova odslej lahko srečnejša. Spomin je lep samo takrat, če ga ne pustimo oživeti. Verjemij mi! — Erika.«

Klemens je odpovedal službo in se preselil v neko drugo mesto. Eriko do danes še ni videl. Pač, enkrat: v neki umetniški reviji je zaslužil njeno sliko. Takrat ga je zabolelo pri srcu. Prav kakor takrat, ko jo je na zadnji poti iz šole domov videl v svetlozeleni obleki, kako je zavila za vogal. Sredi žarke sončne luči življenja. Čutil je, da zdaj stoji v senci. In strelo ga je —

UGANKE? Trenutek, draga gospa!

KRIZANKA

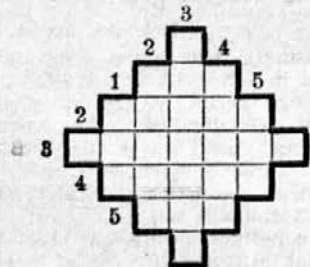

Pomen besed:

Vodoravno: 1. kemijski znak za paladij; del Ljubljane. 2. del živali; nemška pokrajina. 3. žuželka; športna disciplina. 4. svetopisemsko mesto. 5. zlato (francosko); kratica za italijanski denar; kemijski znak za talij. 6. sundski otok. 7. mostič; rašča. 8. mesto v severni Afriki; naziv tartarskih vladarjev. 9. rimski cesar (1. 98.—117. po Kr.); kazalni zaimek.

Navpično: 1. so ga izvršili Srbi na solunski fronti; poštna kratica. 2. mesto v Vardarski banovini; holandski kolonist v Afriki. 3. kratica za znan denarni zavod; gozdna žival. 4. zemeljska tvorba. 5. predlog; pri tok Drine; kratica za saldo. 6. puščavnik. 7. angleški politik; kazalni zaimek. 8. hčerini mož; znana božja pot. 9. števniki; blago.

CAROBNI LIK

Pomen besed, navpično in vodoravno: 1. žival, 2. četrt, 3. dan, 4. odica, 5. prislov.

CAROBNI KVADRAT

1. a a a a a
2. a a a b b
3. g m m n o
4. o o o r r
5. r r r t t

Pomen besed vodoravno in navpično: 1. pregled vojaških obveznikov, 2. vonj, 3. premožen, 4. del pohištva, 5. kmet.

PREMIKALNICA

K O M I S A R
L E T O P I S
T E N E D O S
I R A V A D I
T E H E R A N

Besede premikaj tako, da dobiš navpično tri nove besede, ki pomenijo redovnika, obrtnika in prestolnico ilirske kraljice Teute.

VERIGA

— me —
— vi —
— ri —
— lo —
— ra —
— li —

Končni zlog vsake besede je začetni zlog naslednje besede.

ENACBA

$$(a-b) + (c-d) + (e-f) + (g-h) = x$$

a = slovanski bog,
b = gradivo,
c = svetopisemska oseba,
d = zaimek,
e = gnojilo,
f = mera,
g = tekočina,
h = veznik,
x = vas v kranjskem srezu.

Rešitve ugank iz prejšnje številke

REŠITEV KRIZANKE:

Vodoravno, po vrsti: 1. pr. buhara, 2. ras, kemal, 3. azov, med, 4. pemi-kan, m, 5. on, nit, se, 6. r. kositer, 7. kit, 8. monom, lan, 9. otokar, no.

Rešitev stopnje: 1. U. 2. Ur. 3. rum, 4. Mu-za, 5. Murat, 6. Struma.

Rešitev enacbe: a = Slovan, b = van, c = večer, d = čer, e = nikar, f = kar, g = jalov, h = lov, x = Slovenija.

Rešitev carobnega lika: 1. kap, 2. Koper, 3. kapitan, 4. petek, 5. rak.

Rešitev premikalnice: Korah, Pekel, Tivar.

Rešitev posetnice: Cinkograf.

Ali že imate pet in štirideset let? Ali ste že preživeli svoj 45. rojstni dan — z zavestjo in občutkom, da ste dospeli do razpotja, od koder je cesta drugačna, kakor je bila doslej? Draga bralka, zdaj nisi več mlada. Preko tega dogodka greš lahko s smehljajem, kakor da ga nisi ne opaziš, kajti na pogled si še mlada in se tako tudi počutiš. Dosegla si tista leta, ki jih imenujemo »srednja« — leta — pri moških celo »najlepša« leta. Kako sprejmeš dejstvo, ki ga ne moreš utajiti? Na to vprašanje je neka gospa odgovorila tako, kakor da bi bila ta leta za žensko prav tako »najlepša« kakor za moškega.

Takole pravi naša strokovnjakinja: »Lepo je biti stara 45 let. Veselim se tega, v tej starosti se počutim tako ugodno kakor v starem, doslužnem, toplem plašču. Morebiti na zunanji ni več tako lep, toda navajena sem ga. Poda se mi in ugaja mi, greje me in varuje. Seveda ima tudi svoje napake... oguljen je, ostarelo... prav kakor telo in duša 45 let stare ženske. Nobena ženska ne doseže te starosti, ne da bi prebolela majhne rane in ponižanja na duši in telesu. Zobje ji začno izpadati in lasje. Predebela postaja ali presuha: nobenih strasti nima več in nobenih »konjickov«. Pojavljajo se pa vse mogoče majhne bolečine in traji.

In vendar ni to ne nora, ne hlinjeno, če pravi ženska pet in štirideset let: veselim se svojih let. Kajti ta starost daje prav toliko, kakor jemlje. Pred vsem pa prinaša mir. Ne tisti mir, ki pomeni resignacijo in otroplost, ko vržeš puško v koruzo in praviš: utrujena sem, ne morem in nečem več. Temveč tisti varen mir, ki ga človek doseže po letih bojev. Človek zna gledati na dogodke z neke razdalje, zna preboleti bolečine. Lepega dne se ti utegnejo zazdeti celo smešne. To da zaupanje v samega sebe in moči, da nove udarce usode laže preboliš.

Mladi ljudje te moči nimajo; njim se zde katastrofe nepopravljive. Mlada dekleta tako pogosto pravijo: »Ne vem, kako bom mogla to preboleti.« Starejše ženske pa menijo: »Tudi to bom prebolela — saj sem prebila že

marsikaj hujšega.« Mladi ljudje imajo toliko želja, hrepenijo po marsičem in zato so tako pogosto razočarani. Lepi hočejo biti, stremijo po bogastvu, po uživanju, po ljubezni. In od življenja zahtevajo tako veliko — najboljšega moža hočejo imeti, najlepše otroke, doživeti najrazburljivše doživljaje. In če vsega tega ne dosežejo, dvomijo sami o sebi, o sreči, o življenju samem.

Starejša ženska pa ve, da mora iti srednjo pot, da mora najti v sami sebi srečo in mir in tisto popolnost, ki jo je le moči doseči. Ta majhna sreča je globoko zakoreninjena. Starejša ženska ne pozna samo sebe, temveč čuti tudi z drugimi in za druge, vpleta se v njihovo skupnost in okuša srečo, ko pomaga drugim. Tista postarna tajnica, ki se peha pri delu v pisarni in je za svojega šefa nepogrešljiva; mati, ki živi za svoje otroke; stara samka, ki je kot ljubljena »teta« pribežališče za mlade ljudi in jim stoji s svetom in dejanjem ob strani in jih tako dobro razume... vsi ti so spoznali, da tisti majhni »jaz« nikakor ni najvažnejše v življenju. In zato se njen svet širi, veča, postaja bogatejši. Človek postane poštenjši, odkritosrnejši; postane gibalo vsega navideznega — naj že lepota, razumnost, privlačnost, družabni položaj — vse to postane nevažno. Prejšnjih gibov ni več, ženska se počuti svobodnejšo in postaja svobodnejša.

Seveda — so pa tudi trenutki domotožja, domotožja po deželi mladosti. Takrat se spominjamo na opojnost ljubezni, na sladke dni snubitve, na čar samotnega poletnega vira v dvoje — na prve dni zakona, na čudoviti doživljaj, ko se nam je rodilo prvo dete, na toliko doživljanje, polnih moči in razigranih občutkov, ki se ne vrnejo nikoli več.

Toda tudi tisti majhni trenutki domotožja preidejo. Človek se zave — in se nasmehne svojemu bistnemu hrepenenju... In se pogrezne nazaj v mir staranja...

Tako ena izmed petinštiridesetletnic. In kako mislite o tem vi, draga bralka?

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Goveja juha s krpicami, govedina, korenje v omaki, krompirjev pire. Zvečer: Jetra v omaki.

Petek: Pašta fižol. Zvečer: Praženec, kompot.

Sobota: Krompirjeva juha, zabeljeni široki rezanci, regrat s krompirjem. Zvečer: Golaž.

Nedelja: Goveja juha z zdrobovimi cmoki, dušen riž, naravni zrezki, solata. Zvečer: Govedina od popoldne v solati, kava.

Ponedeljek: Pljučka s krompirjem. Zvečer: Čespljeva kaša.

Torek: Zelenjavna juha, polpeti, krompirjeva solata. Zvečer: Ajdovi žganci z mlekom.

Sreda: Makaroni z mesom, solata. Zvečer: Močnik.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Telečji džuveč, dušen riž, sirov zavitek. Zvečer: Jetra v omaki, polenta.

Petek: Fižolova omaka, krompirjev pire, marmeladna gibanica. Zvečer: Kremove rezine, kompot.

Sobota: Goveja juha, krompir v kosih, ohrovt v omaki, prepečena govedina. Zvečer: Makaronova potica, motovilec.

Nedelja: Zelenjavna juha, češke zarezance, pečen krompir, mešana solata, buhtlički, kompot. Zvečer: Ocvrte safalade, krompirjev pire, solata.

Ponedeljek: Krompirjeva juha, sarma. Zvečer: Rižev narastek z vinsko polivko.

Torek: Zelje s fižolom in svinjskimi parklji, palačinke. Zvečer: Rižota, solata.

Sreda: Kruhova juha, kolerabice v omaki, svinjska glava. Zvečer: Kostrunovina s krompirjem in čebulo, solata.

Pojasnila:

¹ Telečji džuveč: Razbeli nekaj presnega masla, dodaj precej na debelo zrezane čebule in nekoliko gladke paprike. Ko začne čebula rumeniti, dodaj pol kile na kocke zrezane teletine, nekoliko prepraži, pollej pa zalij z juho. Še preden se meso omeheča, dodaj na rezine zrezane ohrovtove glave ali pa — kadar imaš na razpolago — stročjega fižola. Naposled osoli, popopraj in duši tako dolgo, da se meso popolnoma omeheča. Zelenjavo zloži na krožnik v obliki venca, meso pa nakopiči v sredo.

² Marmeladna gibanica: Napravi testo iz 35 dek presejane moke, poldruga zavojčka pečilnega praška, dodaj 10 dek sladkorja, 5 dek presnega masla, eno jajce, ščepec soli in nekoliko mleka. Testo dobro zgneti in ga zva-

laj za nožev hrbet na debelo. Medtem pa pripravi tudi nadev: vzemi kakršno koli marmelado, ki jo imaš doma, dodaj ji nekaj žlice ruma, nastrežne limonove lupinice in sladkorja. S tem namaži razvaljano testo, a ne preveč, da ne bo pretežko, položi v namazan pekač in peci v ne prevroči pečici dobre pol ure.

³ Češke zarezance: Svinjske zarezance povaljaj v moki in jih speci na

Najnoveše vozčke, igrače, raznolera kolesa samo dobre znamke

S. REBOLJ na vogalu Miklo. & ve in Tavčarjeve

masti. Vzemi jih iz kože, pollej daj pa vanjo drobno sesekljane čebule, petrišilja in limonove lupinice. Ko je čebula že nekoliko rumena, dodaj žlico moke, jo zarumeni in zalij prežganje z zajemalko kostne ali kakšne druge juhe. Zarezance daj nazaj v omako in — a posled primčaj še eno ali dve žlici kisle smetane. Z zarez-

Lepa popoldanska obleka s velikim belim pikejastim ovratnikom kot edinim okrasom. Vsa širina krila je spredaj zbrana v goste nabore. To nikakor ni slučajno, temveč je letos velika moda.

Naša slika kaže ekemplar izmed mnogih fantastičnih spomladanskih klobukov. »Klobuke« ni prav za prav nič drugega kakor precej visok obroč iz koruznorumene slame. Skozenj je vtaknjena široka črna svilen pentlja, ki tvori oglavje in obilno pada po tilniku in pokriva celo ramena.

nicami postavi na mizo pečen krompir, posebno se pa podajo zraven tudi kislo zelje in slaninski cmoki.

⁴ Vinska polivka: Stepi tri rumenjake z žlico moke, žlico presnega masla, petimi žlicami sladkorja in kozarcem dobrega belega vina. Stepaj ob šibkem ognju, dokler se ne zgosti. Pollej odstavi in še nekaj časa stepaj.

⁵ Kostrunovina s krompirjem in čebulo: Zreži na kocke pol kile kostrunovine in precej olupljenega krompirja, tri srednjevelike čebule pa zreži

na rezine. V kozo, ki se dobro zapira in ki si jo dobro namazala z mastjo, polgaj vrsto krompirja, vrsto čebule in mesa in spet krompirja. Na vrh naj pride krompir. Vsako vrsto posebej prav malo osoli in popopraj. Vse vkup polij s kozarcem vode, kozo pokrij in duši na žerjavici ali v pečici dve do tri ure, ne da bi odkrila pokrovko. Pollej zvrni vse skupaj na krožnik in postavi na mizo. Ta jed zahteva precej čebule; če ti pa ne ugaja, je lahko vzameš tudi manj.

Kaj je dobro vedeti o jajcih

Poletje je doba jajc, in nam v tem letnem času tudi najbolj prija. Mnogi ljudje se boje uživanja jajc, in tudi mnoge matere si ne upajo dati jajc svojim otrokom, češ da jim ne bodo teknila. So pa tudi drugi, ki precejnjejajo hranljivost jajc in jim pripisujejo celo čudežna svojstva.

O jajcih je treba v glavnem vedeti to, da vsebujejo važna hranila in gradiva: beljakovine in masti v zgoščenih oblikah. Rumenjaki je vedno koristnejši od beljaka, ker vsebuje poleg beljakovin tudi masti in je tudi lažje prebavljiv. Poleg tega vsebuje tudi dosti železa, relativno več ko meso.

Majhnim otrokom ne bi smeli pred desetim mesecem dajati jajc. Šele z desetim mesecem bi lahko storili prve poskuse tako, da bi otroku najprej dali polovico rumenjaka, zmešanega z mlekom ali z juho, če bi prvi poskus

uspel, potem damo lahko otroku ves rumenjaki in mu postopoma dodajamo še beljak. Otroci izpod dveh let ne bi smeli jesti na dan več ko eno jajce.

Jajce bo vedno delovalo kot dobra hrana, če bo prišlo v želodec dobro pripravljeno. Zato mora biti jajce vsaj malo kuhano, a trdo kuhano jajce smemo jesti samo takrat, če smo ga drobno razrezali. Povsem je pa zmotno misljenje, češ da je surovo jajce lažje prebavljivo od kuhanega v trdo. Surovo ali slabo kuhano jajce se najprej v želodcu strdi, še preden se prične proces prebavljanja, ki se prične takrat, ko želodčna kislina razkroja strjeni beljak. Kuhano jajce ne more čakati, da se prične v želodcu proces strjevanja, zato se prične tudi njegova prebava prej.

Tudi otroci torej lahko brez skrbi jedo v trdo kuhana jajca; samo v teku 24 ur ne bi smeli jesti več ko dve jajci. Zato moramo paziti, da otroci jajca dobro prežvečijo in da jih čim bolj počasi jedo.

Prah - naš sovražnik

Vsaka gospodinja se mora prav sleherni dan boriti s prahom. Ni dovolj, da obrišete prah samo povrhu, tam kjer ga vsako lahko vidi, posebno pa ne pri rezljanem in pri prevlečenem pohištvu.

Vsaj enkrat na leto bi bilo dobro, da vse pohištvo temeljito očistite vsakega prahu. Prah najbolj odstranite s prav zato namenjeno električno sesalno. Če pa nimate sredstev, da bi si kupili takšno sesalno, si lahko pomagata s palico, ki ste jo ovili z belim platnom. Majhna, tanka ščetka vam bo dobro služila, da odstranite prah z rezbarij, s steklenih kipev in skulptur. Za pohištvo, ki je prevlečeno s kretonom, morate uporabljati trdo ščetko, mehko ščetko pa za tisto pohištvo, ki je prevlečeno z baržunom ali svilo.

Če je pliš malce zamazan, vzemite vlažno krpo jelenove kože in stepajte z njo po plišu. Ko ste že dovolj dolgo stepali po njem, ga obrišite s krpo iz čistega belega platna.

Če je pliš zelo zamazan, ga očistite s mešanico dveh delov čistega alkohola in treh delov etra. Potem ga pa obrišite s suho krpo. Vse to morate delati daleč stran od ognja, ker je zelo nevarno, da se kaj ne vname.

Kadar je pa pliš zmečkan, takrat ga samo osvežite. Zmečkana mesta izščetkajte z vlažno, močno ščetko in jih polkajte s toplim likalnikom na razdaljo pet do šest centimetrov. Prah, ki se tako ustvarja, izravnava pliš in mu vrača svežino.

Stole, ki so prevlečeni z blagom, ne smete ščetkati. Čistite jih z vato, ki

ste jo namočili v etru, in jih skrbno zbršite s koščkom suhega platna.

Naredite nekakšno zmes iz magnezije in kisa. Potem namažite to zmes na stole, prevlečene z brokatom in pustite, da nekaj časa stoji. Ko je pa kis izhlapel, odstranite magnezijo ali s trdo ščetko ali pa s sesalko za prah. Takšnega pohištva ne smete nikdar postavljati na sonce in ga morate večkrat obrisati z jelenovo kožo.

Po stolihi, prevlečenih z velurjem, lahko brez skrbi natresete suhega peska in ga pustite na njih po pol do eno uro. Pesek vpija iz velurja maščobo. Tudi segrete otrobe lahko uporabljate v ta namen.

Stole, prevlečene s kretonom ali svilo, lahko očistite z mešanico magnezije in kisa ali pa z milnico, ki ste ji dodali nekaj amonijaka. Pri tem je pa važno to, da se ne namaka samo les in je treba prav zaradi tega potegniti po blagu z vlažno in takoj za njo s suho krpo. Prevleka bo kakor nova.

Stole, prevlečene z blagom, ki ne prenese vode, boste najlažje očistili s kruhovimi drobtinami, ki ste jih prej segreli v pečici. Madeže pa lahko tudi odstranite z etrom, toda pri tem morate zelo paziti, da ne pokvarite barve tkanine. Zato morate vselej prej preizkusiti na kakšnem manjšem vidnem mestu.

Nič ni gršega kakor pohištvo v hiši, pa čeprav je še tako razkošno, če je zamazano, prašno in neurejeno. Z malce truda in dobre volje se lahko vsemu temu izognete, in vaše stanovanje bo takšno kakor iz škatlice.

Kako so iznašli krojne vzorce

Tudi krojne vzorce, ki danes tako dobro služijo mnogim ženskam, so morali nekoč iznajti. Razvili so se iz prav skromnih začetkov. Leta 1863. je šnila nekemu vaškemu krojaču iz Sterlinga v Massachusettsu (USA) dobra zamisel v glavo in izdelal je nekaj krojnih vzorcev različnih velikosti za moške srajce. Ko je prišel s to novostjo na dan, jo je tako hitro razprodal, kakor da bi bili sveži kruhki.

Nekoga ženskega večera se je pa njegova žena spomnila, da bi bilo veliko mater zadovoljnih, če bi dobile kroje za obleke svojih otrok. Za zgled sta si vzela nekega nečaka in po njegovi meri narisala otroško obleko. Kroj sta pa izdelala v različnih velikostih. Vse te krojne vzorce so izrezali iz svilene papirja, in vsa družina jih je pomagala sešiti. Razni zastopniki so jih pa potem razprodali.

Nekoč se je pa eden izmed zastopnikov domislil, da je že več podežel-

MODEREN PLETEN TURBAN

Letos so turbani velika moda: pisani, enobarvni, dvobarvni, turbani iz vseh mogočih tvoriv. Se najbolj praktični in lepi so pa pleteni turbani, ker se lepo prilježejo glavi.

Turban, ki ga vidite na naši sliki, je trobarven: moder, bel in rdeč. Lahko pa seveda sestavite tudi samo dve barvi ali pa vzamete celo samo eno.

Za turban potrebujete en pramen modre, en pramen bele in en pramen rdeče volne ali pa kakšne druge niti. Poleg tega pletilki št. 3 in št. 4.

Najprej nasnujete na pletilki št. 3 40 petelj z modro volno. Najprej pletite 4 vrste visoko same desne, dalje pa desne na pravi strani in leve narobe, tako da dobite gladek vzoreček. Ta vzoreček pletite s pletilkama št. 4. Ko je del visok 25 cm, ga razdelite na dve polovici. Na prvih dvajsetih petljah pletite z modro barvo 42 cm visoko. Na koncu petelj ne zaključite, temveč jih odložite na kakšno nit.

Drugi dvajset petelj pa pletite 12 cm z belo barvo, 12 cm pa z rdečo, dokler ne boste imeli 2 rdeči in dve beli progi. Na koncu tudi te petlje pustite na kakšni niti.

Del poravnajte in ga položite na mizo, previdno ovlažite z vlažno krpo ter polkajajte. (Diagram št. 4, kjer kaže črna barva modro, bela belo, črtkasta pa rdečo.) Belordečo progo ovijte okrog modre in zavoj narahlo prišijte, da se ne bodo sukali. Potlej modre in rdeče petlje, ki ste jih pustili na dveh nitih, nasnujete na petlji in pletite 30 cm visoko z belo barvo. Končajte s 4 vrstami samih desnih, tako kakor ste začeli.

Del ima zdaj takšno obliko, kakršno kaže slika št. 3. Zdaj je treba turban samo še zavezati. To pa lahko storite na dva načina:

1. Zaviti del položite na tilnik in si na čelu napravite dvojen vozel iz modrega in belega konca. Potlej imate teme nepokrito. (Slika št. 1.)

2. Če hočete imeti tudi teme pokrito, si spredaj oba konca samo enkrat zavezate in si ju zataknete pod zavito progo turbana. (Slika št. 2.)

Turban je izredno praktično pokrivalo, posebno ker ga lahko nosite na dva načina. Samo ovoj okrog glave

vam posebno prav pride za vetrovne in vroče dni. Cel turban vam bo pa prav prišel tudi za hladne dni.

Monogrami — entel — ažur
gumbnice — čumbi — plise
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

LIUBLJANA, Frančiškanska ulica
nasproti Uniona

Vezenje perila predtisk ženskih
ročnih del

skih žen povpraševalo po krojih za svoje obleke. Takoj so narisali kroj za ženske obleke in ga izdelali.

Ko je bil storjen prvi korak, je začelo delo lepo napredovati. Že leta 1867. se je iznajditelj preselil v New York, in prav isti zastopnik, kateremu je prišel na um kroj za ženske obleke, je predlagal, da bi razširjali kroje skupno z modnim časopisom. Leta 1869. je izšel »Metropolitan« z izdajateljem, enim sodelavcem in slugo. Že leta 1871. so časopisi pisali o tem »velikem modnem bazarju« in so izjavljali, da so s tem rešili velik socialen problem.

»Buffalo Daily Couriere« je pa koval iz te nove iznajdbe resno upanje, češ da »bodo tiste ženske, ki se predajajo sanjam o volilni pravici, zaposlene z izdelovanjem svojih lastnih oblek po teh krojih«.

Na leto so prodali pet milijonov krojev in iz malega časopisa se je razvil velik modni časopis, ki razširja modne novosti po vsem svetu.

Praktični nasveti

Preden odidete na počivanje, nikar ne pozabite svojih kovčgov povohčiti. Vosek vtirite globoko v usnje. Vaši kovčgi se bodo zdeli kakor novi, hkrati bodo pa dosti bolj prebili neprijetnosti potovanja.

Ko obujete oprane svilene nogavice, jih na petah in tudi na prstih nadrgnite s parafinom; tako preprečite, da se vam pri drgnjenju ob peto ne trgajo, razen tega pa nogavice še enkrat tako dolgo zdržite kakor sicer.

Ali bi radi zrastle?

Napoleon je bil visok samo 1'56 m in se je zaradi tega silno žalostil. Francoski zgodovinar Lenotre je celo napisal, da je Napoleon obljubil tistemu, ki bi ga vsaj za dva centimetra »potegnile«, celo premoženje. Kljub takšnim in podobnim obljubam se mu pa ta njegova želja ni izpolnila.

Za ženske velikost ni tako velike važnosti kakor za moške. Seveda je pa kljub temu veliko žensk, ki se žalostijo in jeze, ker so premajhne. Prav za prav je res, da je majhna ženska samo takrat ljubka kakor »lutka«, dokler je vitka in ima lepo raščeno telo. Poleg tega imajo majhne ženske še ta nedostatek, da se na njih mnogo prej zapazijo malenkostni fizični nedostatkoli kakor na njihovih velikih tovarišicah. Če je majhna ženska v mladosti lepo zalita, postane pozneje debela brez oblik. Prav tako kratke noge in dolg život posebno skaze majhne osebe. Isto je z velikimi stopali, rokami in z debelo glavo. Upogljen hrbet pa seveda sploh popolnoma skazi majhno postavo.

Za vsako žensko je pa poleg postave in skrarnosti njenega života še posebno važna njena drža in lahkotnost hoje. Eleganca je namreč na moč odvisna od gibčnosti gibov. Privlačnost kakšne osebe mnogo bolj zavisi od skrivnostne harmonije, ki veže sorazmerje telesa z ritmom gibov, kakor od višine in sorazmerja telesa samega.

Dandanes se ljudje kaj malo zanimajo za zdravo in lepo potomstvo. Posebno moški se nikdar ne vpraša, če bo ženska, ki si jo je izbral za svojo življenjsko družico, lahko obnovila njegovo kri in popravila morebitne fizične nedostatke njegove rodbine. Bolj kakor zdravje in lepota otrok mu je namreč mar denar, ki ga bo žena prinesla v hišo.

Dekleta se navadno rajši poroče s starejšimi moškimi, čeprav so slabotnejši, kakor pa s siromašnimi, toda krepkimi in zdravimi mladeniči. Majhen moški se poroči z majhnim dekletom; prav tako se tuberkulozen moški brez premisleka poroči s škrofuloznim dekletom. Iz takšnih zakonov se potem rode slabotni, fizično neodporni otroci izmaliceni postav in srednjih duševnih zmognosti. Dr. Karel Aleksis upravičeno trdi, da so takšni ljudje, ko dorastejo, samo sebi v napoto in človeštvu v škodo. Zmerom pa ti slabotni in telesno manj vredni ljudje terjajo vse pravice in radosti življenja in so zelo nesrečni zaradi svojih telesnih nedostatkov.

Medicina in biologija že dolgo rešujeta vprašanje, kako bi se človek mogel vsaj za nekaj centimetrov povečati, in so doslej našli pet načinov, kako se borimo proti premajhnemu in nelepemu telesu. Takšno telo zdravimo po teh petih sistemih takole:

1. S specialnim strokovnim zdravljenjem endokrinih žlez s pomočjo injekcij ali zdravil za notranjo uporabo.

2. S prehrano na podlagi vitaminov in beljakovin.

3. Z gimnastiko in postopnimi razvijanjem vseh mišic.

4. S posebnimi vajami, ki jih pa smemo delati samo pod strogim zdrav-

Varujte svoje zdravje s tem, da skrbite za

redno stolicco.

Jemljite dnevno po jedi 1 do 8 Leo-pilule, ki Vam pomagajo do lahkega in prijetnega odvajanja.

Oglas reg. pod Sp. br. 909 od 28. X. 1938

Leo-pilule

niškim nadzorstvom; tako na primer raztezanje in krčenje hrbta.

5. Z umetnimi dražljaji okostja s pomočjo visoke frekvence.

Belordečo progast slamenik iz kakor pero lahke slame. Izviral bi prav tako lahko iz davno preteklih, kakor iz sedanjih dni. Ker je klobuk tako lahek, mora biti na glavi pritrjen s ozkim, pod brado zavezanim trakom.

Veliko pomladansko čiščenje

Pomladansko čiščenje opravi skrbna gospodinja navadno pred velikonočnimi prazniki. Letos, ko so bili prazniki tako zgodaj in še zdaj nismo odložili zimskih oblek, je marsikatera gospodinja to delo preložila na pozneje.

Čiščenje je treba začeti od znotraj. To se pravi: očistiti morate v prvi vrsti omare in jih spraviti v red. Pri tem delu imate najlepšo priložnost, da pomagate proč vse stare in nepotrebne stvari v svojem gospodinjstvu ter jih nadomestite z novimi. Omare morate znotraj obrisati z mokro krpo, v predale pa pognite čist papir. Pri tej priložnosti morate temeljito očistiti vse srebrnino in sploh vse stvari, ki niso bile pozimi nikdar na zraku. Če se je v tem času kakšna stvar pokvarila, je najbolje, da jo takoj daste v popravilo.

Največ dela boste seveda imeli z omarami za perilo in za obleke. Tolažite se pa s tem, da sta vam prav ti dve omari v največji ponos in zadovoljstvo. Čas pomladanskega čiščenja je tudi čas, ko odložimo zimske obleke in ko pripravljamo, popravljamo in čistimo poletne. Ko tako spravljate v omare poletne obleke, vam svetujemo, da si naredite nekakšen inventar, t. j. popišite vse, kar imate v tej ali oni omari. Tako boste vselej hitro našli stvari, zaradi katerih bi sicer morali premetati in prebrskati predal za predalom.

Ko ste pospravili omare za obleke in perilo, posvetite ves popoldan samo knjižni omari in pisalni mizi. Knjižna omara vam bo dala posebno veliko dela. Vsako knjigo morate posebej vzeti v roke in jo skrbno obrisati, da ne bo ostal na njej prah. Potem jo postavite nazaj na knjižno polico, še prej morate pa polico obrisati z vlažno krpo. Pri čiščenju pisalne mize boste nehoti obujali razne prijetne spomine na preteklo poletje in na stare prijatelje, ko boste našli v predalu stare razglednice in pisma. Kljub tem lepim spominom je pa najbolje, če vsa pisma in razglednice, ki niso posebno važna, vržete proč, ker se vam bo sicer nabralo preveč ropotije.

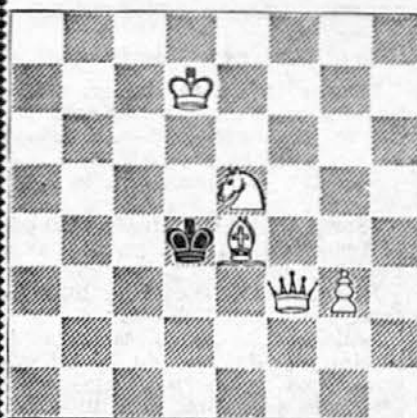
Paziti morate, da takšno čiščenje lepo časovno porazdelite, tako da ne boste zvečer, ko bo prišel mož domov, utrujene in slabe volje. Kar se jedi tiče, lahko v teh dneh kuhate nekoliko skromneje. Bolje je, da nekaj dela prihranite še za prihodnji dan, kakor da nepočesani in slabe volje pričakujete svojega moža.

Če Vam je težko pri srcu in si želite malo razvedrila, potem sežite po »Družinskem tedniku«!

ŠAH

Problem št. 29

Sestavil B. G. Laws (1893)

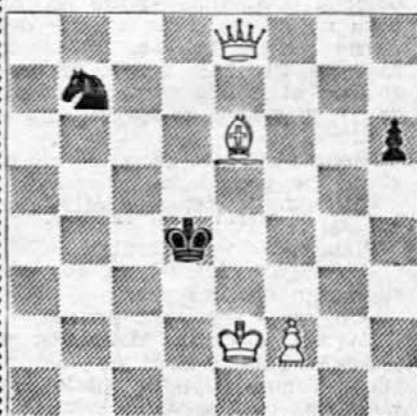

Mat v 3 potezah

(B 37)

Problem št. 30.

Sestavil W. A. Shinkman (1902)

Mat v 3 potezah

(B 83)

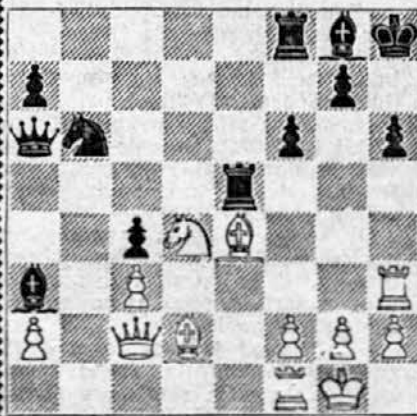
Klasična kratka partija

(španska igra)

Beli: Andersen	Črni: N.
1. e4	e5
2. Sf3	Sc6
3. Lb5	Sge7
4. d4	e×d4
5. 0-0	Sg5
6. S×d4	Le7
7. Sf5	0-0
8. Sc3	Lc5
9. Dh5	d6
10. Lg5	De8
11. S×g7	K×g7
12. Dh6 šah	Kg8
13. Lf6	L×f2 šah
14. Kh1	kar koll
15. Dg7 mat.	

Šahovska kombinacija

Pozicija iz partije Leventiš—Freymann (Lenjingrad 1925)

26. Ld2×h6!! g7×h6
27. Th3×h6 šah Kh8—g7
28. Le4—b7!

Vodilna ideja kombinacije!

28. Kg7×h6
29. Lb7×a6 itd.

Rešitev problema št. 27

1. Tg2—g1 Kf3—e3
2. Tg1—f1 Ke3—d3
3. Tf1—f3 mat.

1. Kf3—f4
2. Th2—h3 Kf4—f5
3. Th3—f3 mat.

Rešitev problema št. 28

1. Se3—f5 Kf3—g2
2. Kd3—e3! Kg2—f1
3. Ke3—d2 Kf1—g2
4. Kd2—d3 kar koll
5. Sf5—h4 (e3) mat.

PLAČAJTE
NAROČNINO!

Ljubezen

ŠPANSKEGA ČASTNIKA

IZ FRANCOŠČINE PREVEDLA K. L.

29. nadaljevanje

Mračen in tih je stal na pragu. Najprej se je ozrl po vsej sobi, potlej se je pa njegov pogled ustavil na njej, trd in brezizrazen.

»Sami?« je naposled mrzlo vprašal.

»Sama, kajpak,« je začudeno odgovorila Orana. »Koga bi pa še želeli?«

Ni odgovoril. Stopil je bliže in sedel v naslonjač ob oknu.

»Ali ste že dolgo tukaj?« je hladno vprašal, ne da bi bil odgovoril na njeno vprašanje.

»Pisala sem vam... Tri dni.«

»Ali niste odpotovali k svojim staršem?«

»Da, mimogrede. Dovolili so mi, da sem odpotovala za vami.«

»Dovolili?« V njegovem hladnem glasu je zvenel dvom.

»Da...« je v zadregi pokimala mlada žena. Potlej je pa zdajci odločno pristavila: »Bolje bo, da bova na čistem. Brez njihove denarne pomoči tako ne bi mogla za vami. Življenje v Švici je drago... ne bi si bila drznila porabiti denar, ki ste mi ga izročili za gosposlinjstvo.«

Njena ponižnost ga pa očitno ni ganila ne presenetila.

»Ali nimate očetovega čeka?« je vprašal čez čas.

Plaho se je nasmehnila:

»Pozabljate, Miguel, da sva poročena in da brez vas...«

»Oh, res je,« je suho pritrdil.

Nastala je tišina. Moreno si je prižgal cigareto. Zdaj pa zdaj je zdelo, da se je odločil, potlej pa vsakokrat osul pepel na položeno mizico, stoječo pred njim.

Njegova ledena mirnost je Orano grenko prizadela. Nič več se ni mogla spomniti besed, skrbno pripravljenej stavkov, ki si jih je izmišljala popoldne v dolgih urah čakanja. Zdaj, ko je sedela nasproti svojemu možu, zdaj ko bi mu lahko vse povedala, kar ji je težilo in mučilo srce, so ji besede usahnile na ustnicah. Molčala je in ga nepremično gledala.

Naposled je premagala strah, ki ji je zadrževal grlo, in pogumno je pričela:

»Najprej, Miguel, vam moram povedati, da vas ondan nisem hotela tako užaliti. V pismu, ki sem ga pisala materi, je bilo nekaj resnice...«

»Prav lepo je, da me hočete tolažiti,« je dejal s tistim vzvišenim smehljajem, ki mu je zaigral na obrazu vselej, kadar ni maral popustiti.

»Prosim vas, Miguel, verjemite mi,« je prosiče vzklila.

»Ali ste se samo zato, da bi mi to povedali, pripeljali sem v Ženevo?« je mrzlo vprašal. »Menda je bilo to vse bolj zaradi nekega gospoda...«

»Zaradi nekega gospoda!« je kakor v sanjah ponovila Orana.

»Nedvomno, señora. Zdi se, da imate zelo kratek spomin. Opoldne, ko sem vas videl pri kosilu, ste sedeli za mizo z nekom, ki vam ni bil tuj... Narobe, celo zelo blizu vam je moral biti, kajti čebijala in smejala sta se, kakor novopečena zaljubljenca.«

Orana ga je brez razumevanja pogledala. Šele po razumem je pričela slutiti, kaj sumi njen mož. Do ušes je zardela pred njegovimi zasljujočimi pogledi:

»Ta gospod je moj tovariš,« je ognjevitno vzklila. »Neki časnikar je, spoznala sem ga v Parizu pri svoji sestrični. Videč, da se po Ženevi kaj prida ne spoznam, se mi je ponudil za vodnika in mi obljubil, da mi bo pomagal pri iskanju.«

»Pri kakšnem iskanju?« je vprašal Moreno.

»No, vas sva iskala,« je vzklila Orana, toda tudi to priznanje ni omečilo trmastega španca.

»Zelo ljubezniv vodnik, moram že reči,« je suho pripomnil.

»Bil je pač vijuden, kakor so navadno gospodje vijudni z damami,« je nekoliko v zadregi odgovorila Orana. »Če bi si drznil kaj drugega, bi ga že poučila, kako naj se vede. Nisem pozabila, da sem poročena, Miguel, zato vas prosim, da tudi vi ne pozabite na spoštovanje in zaupanje, ki ste mi ga dolžni,« je očitače pristavila.

»Nikakor nočem žaliti vaše časti, madame,« je še bolj ledeno odgovoril mladi mož, kajti poslednje ženine besede so mu pognale kri v glavo. »Opozoriti vas hočem le, kakšne nevednosti bi mi utegnili prizadejati s svojim nenavadnim vedenjem. Tukaj me poznajo... v današnjih razmerah bi radi časnikarji o diplomatih pisali romane

kakor njega dni o gledaliških igralkah... Kazali ste se v javnosti, v spremstvu tega tujca, in povrhu še v mestu, kjer sva živela drug ob drugem, ne da bi se videla. To bi utegnilo sprožiti kakšne govorice. Pozabljate, da bi se morali kot mlada žena znanega diplomata drugače vesti. Nastanili ste se tu v hotelu pod pravim imenom, pod mojim imenom...«

»Ali naj se mar skrivam? Si nadenem drugo ime?«

»Nisem dejal tega. Toda ali se vam ne zdi, da bi bilo pametno, če bi nekoliko bolj mislili nase in kajpak tudi name? Saj vendar veste, kako hitro nastanejo govorice... Tako na primer ta gospod...«

»Ta gospod?«

»Da, on in vse vaše vedenje proti njemu. Kako elegantni ste bili, kako sladko ste se mu smehljali, se spogledovali z njim... Iz njegovega glasu je vel prikrit srd. Ali niste pomislili, da me s svojim bedastim vedenjem lahko osmešite pred šefom in sodelavci?«

»Naj bo,« je popustila mlada žena, boječ se, da bi ugovarjanje še podžgalo Miguelovo jezo. »Naj bo, priznam, da bi utegnile zlobne ali pa ljubosumne oči videti v mojem vedenju do časnikarja kaj napačnega. Toda ne pozabite, da sem prišla v Ženevo na slepo srečo in da se mi še sanjalo ni, kaj ste vi. Zakaj mi niste nikoli povedali, kakšen je vaš pravi poklic? To skrivanje je bilo smešno!«

»Menda res,« je rezko odrezal mladi mož. »Vse, kar sem vam kdaj koli rekel, se vam je zdelo neumno ali smešno!«

»Govorila sem o vašem molku.«

»Morda sem molčal iz vzroka, ki ga vi v svoji brezmejni naivnosti še ne slutite. Morda sem si želel, da bi me vzljubili zaradi mene, ne zaradi poklica. Včasih, da, že dolgo je tega, sem se zibal v takšnih sanjah, v takšnem sladkem upanju. Naj bo že zaradi česar koli, hotel sem vas presenetiti. Upam, da vam to presenečenje ni bilo neprijetno, vsaj tako bi sodil po besedah vašega gospoda očeta.«

In ker Orana ni ničesar odgovorila, je nadaljeval prav tako mrko in porogljivo:

»Spomnite se, kako malo zmognosti ste mi prisojali njega dni. V vaši domišljiji se nisem povzpeli višje od pisarja ali stenografa... Zato je razumljivo, da vam nisem hotel povedati resnice.«

Ob tem upravičenem očitku je mlada žena tiho pobesila glavo. Res je bilo, kar je govoril Miguel. Bila je tako visokostna in prevzeta, da svojemu možu nikoli ni prisodila kakšnih posebnih zmognosti. Ni si drznila upati, da bi utegnili njen mož v moderni družbi igrati vidno vlogo. Zavedela se je, da so celo neugodne očetove besede o

Nogometni »škote«

V nekem marsejskem nogometnem klubu je igral tudi neki nefrancoz. Mož sicer ni bil škot, vendar je baje v varčnosti pobil vsak škotski rekord.

Tajnik kluba, kjer je igral omenjeni škot, je navadno ob sredah zvečer razposlal vabila igralcem prvega moštva. In tako se je neke srede zvečer oglašil naš junak v njegovem tajništvu.

»Ker sem že tukaj, mi lahko vabilo kar osebno izročite, namesto da bi ga pošiljali po pošti.«

Tajniku je bilo prav. Izročil mu je vabilo.

Igralec pa še ni bil zadovoljen.

»Dolžni ste mi še 50 centimov.«

»Zakaj neki?« ga je tajnik začuden vprašal.

»No, za znamko, ki bi jo morali kupiti, če ne bi sam prišel.«

Kaj mora znati športni sodnik

Da sodniki pri nogometnih igrah nimajo zmerom lahkega stališča, je znana stvar. Tudi to je res, da pogosto povzročajo kar dejanski spopadi, čeprav to za športnike ni preveč laiskavo. Da mora pa sodnik včasih poleg sojenja obvladati še marsikaj drugega, če hoče z igrišča odnesti celo kožo, nam dokazuje naslednja zgodba.

Zgodilo se je pred nekaj leti na Češkoslovaškem. Vrli sodnik je imel toliko poguma, da je v pretep izpreminjačoč se igro kratko in malo prekinil. To je bilo pa za razgnete hujšakačeve preveč: planili so na ubogega sodnika in ga meni nič tebi nič vrgli v bližnjo reko. Sodniku bi bila kaj slabša predla, če ne bi bil izvrsten plavalec. Tako se je pa živ in zdrav na drugem bregu skobacal iz vode.

To pa razbesnelim hujšakačem spet ni bilo všeč. Začeli so teči za njim, toda sodnik je spet dokazal, da ni samo dober sodnik in dober plavalec,

Morenu vplivale na to njeno mnenje. Tega ji kajpak Miguel ne bo nikoli odpustil.

»In da bi vendar že ugotovili, kaj sem prav za prav, ste se pripeljali za menoj v Ženevo! Nisem vedel, da igram tako važno vlogo v vaših očeh. Mislim, da sem vam zdaj povedal vse. Zato torej ste hoteli govoriti z menoj, ali ne? Zato ste me tudi iskali?«

Iz njegovega glasu je zvenel hladni prezir.

Orana je odkimala. Ni ji ušlo zanicevanje v močevem glasu, toda vseeno se je odločila, da bo govorila. Povedati mu mora, da je ni samo radovednost pripeljala v Ženevo...

»Motite se, Miguel,« je plaho dejala, »še druge stvari so vmes...«

»No, dobro! Govorite!«

Ob teh hladnih besedah je izgubila pogum. Ali jo bo razumel, če mu bo hotela razložiti, da se moti o njej in njenih čustvih? Ali naj mu pove, kako težko ga je čakala?

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

»Rada bi, da se ne bi motili... nisem ravnodušna, kakor se kažem na zunanaj...«

»Velike besede,« je v nemarno odgovoril Miguel in trudno zamahnil z roko. »Morila govorite tako samo iz veselja, da imate moža, ki igra v družbi vidno vlogo. Zakotni pisar vas kajpak ni zanimal, vse drugače je pa, če imate moža-diplomata. Ob misli, kako se boste z njim postavili pred sorodstvom in prijateljstvi, prične vaše domišljavo meščansko srce hitreje utripati...«

»Oh, Miguel, molčite!« je vzklila Orana ogorčeno. »Ali vas ni sram, da tako govorite? Pripeljala sem se v Ženevo, da bi se odkrito pogovorila z vami, da bi se vam... opravičila! Ponavljam, da mi do danes opoldne ni bilo znano, kaj ste po poklicu! In vendar sem vas že tri dni iskala in željno pričakovala!«

Zmignil je z rameni:

»Poslušajte, Orana. Sami veste, da sem potrpežljivo poskušal vse, samo da bi me vsaj malo vzljubili. Sprjaznil sem se s položajem, s pogoj, ki jih noben zakonski mož na mojem mestu ne bi sprejel. Ne pozabite, da ste bili ves ta čas

je dokazal angleški boksar Dave McCleave.

Mladi mož je bil v svojih krogih znan kot zagovornik čistega športnega duha. Tem večje je bilo presenečenje, ko so njegovi tovariši in znanci izvedeli, da je postal poklicni boksar. Ko so pa izvedeli, kaj ga je k temu napotilo, so mu dali častni naslov »pleznenitega profesionalca«.

Davov oče je bil namreč bolan in brez službe. Ko se mu je še dobro godilo, je bil dal svojega sina izsolati in odgojiti za dobrega boksarja. Zato je vrtil sin čutil dolžnost, da je vse dohodke, ki jih je zaslužil s športom, izročil svojemu bolnemu očetu.

ŠPORTNE ANEKDOTE

ampak tudi imeniten tekač; pustil je svoje zasledovalce tako daleč za seboj, da so hočeš nočeš odnehal.

Stvar je kajpak prišla na uho tudi sodni instanci nogometne zveze. Za grehom je prišla kazen: pol leta popolne zapore igrišča.

Športniki in nežni spol

Se ena zabavna o dobrem športniku.

Dirkač Gérardin, eden najboljših francoskih kolesarjev, je po zmagovitih dirki dobil v Gentu v Belgiji od neke navdušene dame šopek umetnih cvetic.

Cvetlice so mu ugajale in vzel jih je s seboj v Pariz.

Na meji ga je carinar vprašal, kaj nosi s seboj. Gérardin je rekel, da n' posebnega; odprl je svoj kovček in na dan so prišle umetne cvetlice.

Zmagovalno je carinar pograbil šopek, češ:

»Kaj je pa to? Ste hoteli prethotapiti, kaj?«

Gérardin je povedal, od kod ima cvetlice.

»To me prav nič ne zanima,« je odvrnil carinar. »Umetne cvetlice,« in polistal je po seznamu, »stanejo 80 frankov kila. Od kod so, ne igra vloga. Zdaj pa ali plačate ali pa...«

In cvetlice so ostale na belgijsko-francoski meji.

Če je sin športnik

Če postane kakšen amaterski športnik profesionalce, se to ne zgodi zmerom ravno iz sebičnih namenov. To

samo uradno moja žena, v resnici nikoli! Preveč domišljavi in prevzetni ste, da bi se sprjaznili z ljubeznijo skromnega uradnika, čeprav bi vam bil všeč. Kaj naj bi vam pomenil nekdanji španski le-talec, če nima v žepu belica ne zvenečega naslova?!

Orana je molčala. Morenovi očitki so padali nanjo kakor udarci s kladivom. Razburjeni španec je pa neusmiljeno nadaljeval:

»Danes ste — kakor vidim — prišli s spravljivimi nameni. Zdaj, ko me lahko priznate pred družbo in svetom, zdaj bi bilo dobro, če bi se spravili z menoj! Kako dolgo boste tako krotki? Že jutri se vreme lahko spremeni, spet boste nedostopni, hladni! Vem, Orana, kako neradi me vidite! Čutim to! Vaš odpor je močnejši od vaše volje. Ne morete me ljubiti...«

Ob teh besedah je njegov razgreti obraz spreletel tako žalosten izraz, da se je Orana zdrznila. Toda nekaj v njej se je uprlo, da bi se vdala, popustila. Ni vedela, ali je bila to jeza zaradi njegovega nerazumevanja ali užaljeni ženski ponos. Vzklila mu je:

»Saj me tudi vi ne ljubite!«

Nekaj trenutkov je bilo vse tiho. Moreno je okleval. Kaj neki bo odgovoril? Orana je čutila, kako ji v sencih bije srce.

Trdno in strmo se je zagledal vanjo. In zazdelo se mu je, da ga njene velike, sinje oči izlivajo, oštevajo in mu kljubujejo. Zmignil je z rameni in hladno dejal:

»Ne.«

Ta edina kratka beseda je zadela mlado ženo v srce. Zgrozila se je, kakor da bi jo bil kdo z blcem udaril, toda videč, da jo Miguel izza priprtih trepalnic napeto opazuje, je skušala svoje razočaranje skriti v jezi:

»Vedela sem, da boste to odgovorili,« je vzklila vsa razjarjena. »Sicer pa, ali ste sploh zmogni ljubezni? Ali niste morda pustili svojega temperamenta pri nevesti, ki ste jo zapustili zaradi mene? Dobro! Vrnite se v svojo domovino, tja, kjer možje ne znajo niti eno samo noč spoštovati čast dekleta, ki sta ga slučja in nesreča pahnila v njih roke!«

Mladi diplomat je vztrepetal po vsem životu. Ta očitke ga je zadel v živo.

»Dovolj, Orana!« je vzklila. »Zato torej ste se pripeljali iz Pariza, da bi mi očitali?! Morda zato, da bi me obsuli z žalitvami? Zdaj ste menda zadovoljni! Zdaj boste vendarle dovolili, da bom odšel. Mislim, da si nimava ničesar več povedati!«

Vstal je in z jeznim gibom utrlil komaj prižgano cigareto.

»In zdaj,« je vzklila izzivalno, »zbogom za zmerom, madame!«

XVII

S široko odprtimi očmi je gledala Orana, kaj počne njen mož. Bila je kar hroma od žalosti in razočaranja.

Visoko dvignjene glave in zelo bled je Moreno stopil proti vratom.

S pridušenim krikom ga je mlada žena ustavila. Takšna odločnost je žarela iz njenih oči, toda tudi

Za domovino

Finski olimpijski zmagovalec Gunnar Höckert — dan pred svojim 30. rojstnim dnem je padel v boju za domovino — je dokazal, kaj zmoreda žilavost in vztrajnost.

Mali Gunnar je imel še sedem bratov in sester, toda z nobenim ni imel njegov oče, ugleden bančni ravnatelj v Helsinkiju, toliko skrbli kakor z njim. Bil je namreč že od rojstva zelo slaboten. Toda kljub temu je Gunnar neprestano trpinčil svoje telo, hotel ga utrditi. Njegov oče ga je hotel okrepiti z veslanjem in tenisom, Gunnar je hotel pa samo teči. Več let je sodeloval pri gozdnihih tekih in pri tehki čez drn in strn — zmerom brez uspeha.

Dokler ni prišel njegov čas. Leta 1936. ga je Finska poslala v Berlin in tam je svoji domovini priboril zlato kolajno v teku na 5000 metrov. Pozneje ni nikoli več dosegel večjega uspeha. Ko je pa v ljubljeno domovino vrnil sovražnik, je med prvimi hitel na fronto. In 11. februarja, dan pred svojim 30. rojstnim dnem, je padel v bojih na Karélski ožini.

Če kaj kupujete, ali prodajate,

če iščete življenjskega druga ali družico in sploh vselej, kadar želite širokim plastem ljudstva kaj ponuditi ali prodati, se poslužite

»Malih oglasov«

v »DRUŽINSKEM TEDNIKU«

»Družinski tednik« pride skoraj v vsako slovensko hišo, zato so tudi njegovi mali oglasi izredno učinkoviti. Cene malim oglasom v »Družinskem tedniku« so zmerne:

Do 10 besed din 7-50, vsaka nadaljnja beseda 50 par. Denar lahko pošljete tudi v znakah.

Poslužite se malih oglasov v »Družinskem tedniku«!

Naše cene so zmerne in času primerne!

tako brezmejen obup, da se je mladi španec nehotе ustavil.

»Ne hodite, Miguel!« je vzklila Orana. »Čeprav me boste preklinjali, izvedeti morate vse!«

»Vse? Kaj vendar še?« je nebrizno dejal in pritisnil na kljuko, kakor da bi hotel oditi.

»Govorili ste o smešnosti... o tistem gospodu... mojem znanu. Mislim, da sem vam storila krivico, kakršne še ne slutite ne!«

Na obrazu ji je zaigral grenak nasmeh, ko je pristavila: »Zdaj boste imeli vsaj vzrok, da me boste zaničevali...«

Mladi mož je nenadno izpustil kljuko, se sunkovito obrnil in se živčno zagledal v svojo ženo: »Kaj govorite? S tistim človekom? Vi?«

Ni odgovorila, temveč skesano pobesila glavo.

»Govorite vendar!« je zakričal Moreno in jo stresel za ramena.

»Kaj je bilo med vami in med njim?«

»Zaupni pogovor!« je odgovorila komaj slišno. »Strašne zaupnosti.«

Moreno je obstal kakor vkopan. Kaj neki bo še prišlo na dan?

»Ne razumem vas. Kaj ste mogli zaupati temu tujcu?«

»Vse!«

Mladi mož je prebledel. Tudi Orana je bila čisto bela v obraz. Trepetala je kakor šiba na vodi. Zasmilila se mu je. »Kaj ste hoteli povedati, Orana?« je povzel nekoliko prijazneje in jo prijel za roko.

»Govorite za božjo voljo! Tako nemiren sem... Tisti mož...«

»Samo tovariš, saj sem vam že dejala.«

»Torej?«

Mlada žena je strmela v svojega moža, ne vedoč, kako bi pričela pripovedovati. Po bledem licu ji je zdrknila solza in padla na Miguelovo roko.

»Poslušajte, Miguel! Morate me razumeti! Bili ste pretrdi z menoj. Sramovali ste se svoje žene, hoteli ste jo zatajiti pred svetom, pred svojimi znanci in prijatelji. Sam Bog ve, kako sem trpela! Hotela sem se maščevati... Tako prezirljivo ste danes opoldne ravnali z menoj, da me je zadelo kakor strela z jasnega. Tega nisem pričakovala, bilo je tako nenadno, nepričakovano! Saj sem vendar kljub vsemu vaša žena, saj nosim vaše ime! Skušnjava, ki me je zapeljala v greh, je bila tako vabiljiva...«

Hladnost je kakor oklep padla z njega in vročino je vzklila:

»Kaj ste storili, Orana?« Tisoč misli mu je preblisnilo možgane, tisoč zlih slutenj.

Ni takoj odgovorila.

Na lepem se je zavedela, kako nepremišljeno je ravnala, da je malone tujemu časnikarju povedala tako zaupne podrobnosti iz Miguelovega in svojega življenja.

Da, zato, da bi se maščevala, je hotela sporočiti vsemu svetu, da je ta mladi diplomat poročen... In prav za prav je to storila samo zato, da bi moral tudi Miguel pred svetom priznati, da ima ženo.

Vse to je bilo res in nelagodno...

Posebno pazite kaj bolnik pije!

Pijte ni le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogo-krat važnejše od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim čišče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci

Prospekto in vsa potrebna navodila pošljite gratis in v veselje!

Uprava zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

CHURCHILL: mož, ki ima odločiti vojno

Sedanji prvi lord britanske admiraltete — tako se imenuje britanski minister za vojno mornarico — dela, je in spi v ministrstvu, zato da hitro izve vse važne novice in da lahko takoj ukrene vse potrebno

Pred kakšnim mesecem dni je neki neangleški časnikar intervjuval Winstona Churchilla. Prvi lord admiraltete mu je dejal:

»Vse dolje, dokler ameriška policija iz formalnostnih razlogov ni mogla prav nastopiti proti gangstrom, se je le-ta v Združenih državah dobro godilo. Obračun z gangstri se je začel šele tedaj, ko je prišel na čelo policije mož zdravega sodobnega razuma in dal policistom nova navodila: 'Z gangstri je treba govoriti v jeziku, ki ga razumejo. Kadar srečate razbojnika, ne zamujajte časa s pozivi; streljajte prvi, streljajte hitreje ko on; pobijte ga, preden vas on utegne pobiti. Za vse drugo odgovarjam jaz.' Preden je minilo leto dni, je bilo gangstrstvo na tleh.»

Nekaj dni po tej izjavi se je pripetila znana afera med Cosackom in Altmarko...

Pred dobrima dvema mesecema smo na tem mestu priobčili daljši članek o Winstonu Churchillju izpod peresa uglednega ameriškega publicista Johna Gunthra. Članku smo dali simbolični naslov NOVI CLEMENCEAU.

Primerjava med Churchillom in Clemenceaum ni brez podlage. Sankcioniral jo je — če smemo tako reči — TIGER sam. Clemenceau je bil zelo kritičen in nezaupljiv do ljudi; izlepa ga ni bilo človeka, ki bi se lahko hvalil, da ga TIGER ceni in spoštuje. Winston Churchill je bil v tem pogledu ena izmed redkih izjem. Pri neki priložnosti — bilo je okoli leta 1923. — je Clemenceau dejal: »Churchill je edini Anglež, ki je Nemce izpregledal. Če se Nemcem ne bo posrečila reševanja, vedite, da se bomo morali za to zahvaliti Winstonu Churchillju.»

Bitka pred Montevideom z zmago nad Grofom Speejem je spadala v Churchillov resor. Pravkaršnji dogodki na evropskem severu imajo kvečjemu v očeh laikov drugačno etike-to. Boj za Norveško potrjuje Clemenceaujeve besede.

Mesto prvega lorda britanske admiraltete se da primerjati s postojanko kapitana križarke na morju. To pomeni 24urno službo, prav malo odpočitka na palubi, nepretrgano napeto pozornost.

Le navadna vrata ločijo Churchillovo zasebno življenje od njegovih težkih nalog. To so vrata na koncu dolgega hodnika, vrata kakor sto drugih vrat, ki razmejujejo labirint admiraltete: ta vrata dele urade z zasebnim stanovanjem Admiralty-

CHURCHILL GOVORI V RADIO

Housa, t. j. z uradno rezidenco prvega lorda.

Nič ne pretiravamo, če rečemo, da tod skoraj ni govora o zasebnem življenju. Obednica na primer je nekako tako intimna kakor častniška menza na admiralski ladji. Prvi lord ima skoraj zmerom v gosteh celo vrsto visokih častnikov, mož, ki jim je edini opravke, edina naloga vodstvo te vojne.

Mister in mistress Churchill sta odstopila del Admiralty-Housa admiralnemu štabu. Tam stanuje prvi pomorski lord sir Dudley Pound, da more biti — kakor njegov politični starešina — stalno noč in dan v stikih z neustudljivo bdečimi enotami britanske vojne mornarice.

Težko bi bilo reči, kdaj se prav za prav natanko začne delovni dan Winstona Churchilla. Kajti Churchillov delovnik nima tako rekoč ne začetka ne konca, le da si ponoči pritrga štiri, največ pet ur za spanec. Od sedmih zjutraj sedi Churchill že pri delu. Takrat prelistava časopisje, dan za dnem pregleda vse važnejše angleške liste in si zabeleži vse kritike in vse zanimive pripombe. O polni devetih pokliče stenografa in začne narekovati svojo korespondenco.

Od 11.30 do 13.30 traja vsakodnevna seja vojnega kabineta. Churchill ne zamudi nobene teh sej.

Kosilo za Churchilla ni kosilo v takšnem pomenu, kakor smo ga vajeni pri navadnih smrtnikih. Kosilo je za sedanjega prvega lorda britanske admiraltete druga oblika konference, na kateri se sestane s politiki, z mornariškimi strokovnjaki in z mogočniki admiralnega štaba.

Popoldne si Churchill z neizprosno doslednostjo — to je pa tudi edina koncesija, ki jo dovoli silnim telesnim in duhovnim naporom — privošči urico spanja.

Medtem se predsobje polni z obiskovalci. Churchillov tajnik mora ljudem takšno razložiti, da je prvi lord admiraltete že »oddan« za ves tisti dan. Tu se zbirajo izumitelji, ki hočejo po vsaki ceni razkazati svoje skrivno orožje ali pa nov obrambni načrt; tod se oglašajo strateški amaterji, ki bi radi predlagali novo mornariško taktiko; tretji spet se pa sklicujejo na znanje z osebo, ki pozna pivega lorda admiraltete, in hočejo po vsaki ceni z njim govoriti.

Pravo delo admiraltete, namreč vsakodnevno, vsakourno, vsakomuntno obvladanje dogodkov, ki se odigravajo na sedmih morjih, ne pozna antišambiranja po predsobju. Radijske brzjovke, ki jih admiralteta venomer dobiva, krožijo kakor rdeča krvna telesa po žilah tega mogočnega organizma, čigar osebe se je od začetka vojne malone podvojilo. Saj je pa tudi res živ organizem, organizem s srcem, ki redno bije, in z zmerom čuječnimi možgani. Noč in dan, ob sleherni uri je prvi lord admiraltete na razpolago za vse, kar je važno. Košček papirja, ki mu ga je kdo med kosilom porinil pod krožnik; novica, ki ga zdrami iz spanja — in že je na drugi strani zgoraj omenjenih vrat.

Na hodniku nedaleč od njegovega stanovanja ima urade pet pomorskih lordov. V Churchillovi bližnji okolici domuje tudi delegat admiralnega štaba, mož, ki mu je mesto takoj za prvim pomorskim lordom povsod, kjer gre za operacije vojnega značaja; dalje najdeš tod parlamentarne tajnike, finančnega tajnika, civilnega lorda in tajnika admiraltete.

Kakšne so funkcije pomorskih lordov?

Prvi pomorski lord, sir Dudley Pound, vodi operacije britanske vojne mornarice.

Drugi pomorski lord, sir Charles Little, je personalni šef vojne mornarice.

Tretji pomorski lord, konteradmiral Fraser, se ukvarja z vprašanjem, kakšne vojne ladje bi kazalo še izdelati. (Konteradmiral je po činu tretji za admiralom in viceadmiralom.)

Četrti pomorski lord, konteradmiral Arbuthnot, skrbi za oskrbo moštva in za prevoz čet.

Peti pomorski lord, viceadmiral Royle, je šef mornariškega letalstva.

Veliki vestibul je nekakšna konferenčna dvorana, ki veže pomorske lorde med seboj, obenem jim pa da možnost, da v sili lahko hitro pridejo skozi ona znamenita vrata do prvega lorda admiraltete. Med pomorskimi lordi navadno neprestano krožijo poročila.

Churchill ima dragocene izkušnje še iz svetovne vojne; vse te izkušnje gredo v korist admiralteti. Churchill posebno pazi na to, da mu ne uide nobena podrobnost. Mož hoče vedeti o slehernem, še tako neznatnem početju in hoče natanko poznati ljudi, ki so pri tem sodelovali.

Za njegove neposredne sodelavce ni določenega »urnika«. Po večerji se prvi lord vrne v svoj urad v admiralteti, naj je imel še tako ugledne osebe v gosteh; dostikrat se zgodi, da je ura dve po polnoči, ko je šele prebral vsa sporočila in dobil nove brzjovke v pisarno kraj spalnice, da jih bo drugo jutro pregledal, takoj ko bo buden.

Kratki »dopusti« prvega lorda admiraltete sestojijo v tem, da se od časa do časa skrivaj odtrga od dela in skoči na hitro v kino, ali se pa odpelje čez nedeljo v svojo vilo v kentski grofiji. A tudi ti izleti niso namenjeni počitku, temveč pisanju njegove najnovejše knjige Zgodovine narodov angleškega jezika. Kajti čeprav so ga razmere uklenile v čisto drugačno delo, pazi na to, da ne bo prekršil terminske pogodbe s svojim založnikom in da bo to pomembno delo ob roku dokončal.

Samo ena vrata so še važnejša od vrat prvega lorda admiraltete: vrata, ki drže v vojni urad, to nepremagljivo trdnjavo, ki vodi operacije vesoljne britanske vojne mornarice od južnoameriških pomorskih oporišč do kitajskih vod, od Helgolanda do Sueza in Gibraltarja.

Winston Churchill

(Po Elkinsovi karikaturi v pariškem »Riru«)

Napačna pot

Pod gornjim naslovom prinaša švicarski list Die Tat (Curih) izpod peresa svojega izdajatelja, uglednega švicarskega publicista Duttweilerja, tako zanimiv uvodnik, da se nam zdi vredno, povzeti iz njega glavne misli.

Dvanajst nas je bilo, danes smo še štirje, in jutri bomo morda samo še trije — nevtralnici, suvereni mali narodi namreč v Srednji in Severni Evropi.

Večina izmed izginilih so se ravnali po »prijateljskih« nasvetih, naj se vdajo v neizogibno naravno dogajanje — kakor na primer Danska — in vendar se jim ni bolje godilo kakor tistim, ki so »izzivali« kakor na primer Poljska.

Naša gosposka se je potrudila, kar se je dalo, da smo po tistem hodili in da smo bili krotki v radiu, v časnikih, pri predavanjih. »Lepo pridni bodite, otroci, potem se vam ne bo nič zgodilo.«

Konec tega! Danes vemo, da napadalec ne pozna obzirov, da noben človečanski pomislek, nobena slovesna obljuba nič ne velja, kadar gre za doždevne strateške nujnosti. Vse je zgoz mrzel strateški račun in edino vprašanje je, ali bo ta ali oni napad kaj nesel.

Nič več ne bomo oprezní, temveč bomo v bodoče v švicarskih listih spet vsaki stvari dali pravo ime. Strahopeten napad je strahopeten napad, in prelomljena beseda je prelomljena beseda.

Če nas misli kdo napasti, naj ve, da bomo streljali iz sleherne hiše in da se bo uštel, kdor se bo zanašal, da bo »prevzel« kaj drugega kakor kadeče se razvaline. Ne samo naboji, tudi dinamit mora priti v varne roke, da bo tiran vedel, kaj čaka tiste, ki hoče svoboden narod podjarmiti.

Bodimo si vendar na čistem, kakšen je recent: vsi možje, ki bi mogli narod spet postaviti na noge, so na črni listi: treba je izsesati mozeg iz kosti tam, kjer naj se ustanove kolonije belokožcev.

Tam, kjer drugi zgolj mrzlo računa, o, naj se v svojem računu vsaj ne vstejejo in naj vedo, da tudi mi računamo prav tako mrzlo in kruto.

Po zmagi na morju

(Nadaljevanje s 1. strani)

uspeh kolikor toliko zanesljivo zagotovljen. Zato se nam napačna zdi teza tistih, ki modrujejo: Hvala Bogu, zdaj imajo drugod polne roke dela in ne utegnejo misliti na nove avanture.

7. Stališče Italije, doslej tako rekoč nesporno, je postalo problematično. Tudi v Sredozemlju narašča totalitarna nevarnost.

Plaz, ki grmi s severa v dolino, bo pokopal mnogo nedolžnih. Roosevelt je prepričan, da tudi tisti, ki ga je sprožil, ne bo ostal živ.

Observer

Churchillove besede

Prejšnji četrtek je podal prvi lord admiraltete Winston Churchill v poslastski zbornici podrobno in zelo objektivno poročilo o dogodkih na Danskem in Norveškem. Churchill je med drugim dejal:

Že meseci in meseci smo vedeli, da Nemčija nekaj pripravlja. Ker tretji rajh očitno rajši šibke napada kakor močne, so bile vse male sosedne Nemčije silno vznemirjene.

Zaradi spoštovanja mednarodnih določil in zaradi svoje obzirnosti do nevtralcev je morala britanska vojna mornarica s prekrizanimi rokami gledati, kako prevaža brezkončna procesija nemških in nevtralnih parnikov tihotapsko blago vseh vrst v Nemčijo.

Nacistična vlada skuša dokazati, da je njen vpad na Dansko in Norveško posledica britanske minske zapore v norveških vodah. Toda dokazano je, da so se Nemci že mesec dni poprej pripravljali na invazijo; drugače ne bi bili mogli tako hitro in tako po načrtu zasesti vsa norveška pristanišča.

Prepričan sem, in z menoj vred tudi vsi moji svetovalci, da je Hitler

storil veliko strateško napako, ko je razširil vojno na sever; prav takšno napako, kakršno je zagrešil Napoleon, ko je vdrl na Španjo. (Prva kal Napoleonove katastrofe je vzklikla na Španskem, ne v Rusiji. Op. ur.) V trenutku, ko to govorim, mora nemško vojno brodogrje veljati sprčo hudih izgub v križarski, t. j. najvažnejši kategoriji, za pohabljenost.

S smrtno bo kaznovan...

Nemški general von Falkenhorst, poveljnik Osla, je dal nabiti po ulicah norveške prestolnice tale razglas: S smrtno bo kaznovan, kdor bo uničeval prometna sredstva.

S smrtno bo kaznovan, kogar bodo Nemci zalotili oboroženega.

S smrtno bo kaznovan, kdor bo s otivladnimi izjavami skušal škodovati državi.

S smrtno bo kaznovan, kdor se bo odvaljal mobilizacijskemu dekretu.

Ta razglas oddaja po večkrat na dan tudi oselska radijska postaja. (Po mednarodnem pravu ne sme sovražnik kaznovati nikogar, kdor z orožjem brani domovino, če ga je k temu pozvala zakonita vlada.)

Rooseveltove besede

V nedeljo je predsednik Roosevelt podal časnikarjem izjavo o nemškem napadu na Dansko in Norveško. Roosevelt je nemški nastop zelo ostro obsodil in dejal med drugim:

Spet sta sila in napad zavladala nad malimi državami, to pot nad Norveško in Dansko. Pri prejšnjih invazijah je vlada Združenih držav takšno nasilje nedvoumno obsodila. Danes z isto odločnostjo ponavlja svoje takratno stališče.

Ce naj nam civilizacija ostane, mora ostati tudi pravica slehernega naroda, tudi najmanjšega, do neodvisnosti, teritorialne nedotakljivosti in samouprave.

Kdo je Quisling?

Vidkun Quisling je bil odpuščen norveški uradnik. Ko je Hitler prišel leta 1933. na oblast, je tudi on ustanovil narodnosocialistično stranko na Norveškem; denar za to je dobil iz Nemčije.

Pri volitvah v oktobru 1933. se je bodočemu kratkotrajnemu predsedniku »nacionalne« vlade v Oslu s težavo posrečilo zbrati 28.000 glasov,

t. j. dobra 2% vseh oddanih glasov (1.240.000). Tri leta pozneje se mu je še to skromno številce posušilo in skopnelo na polovico.

Kljub temu — ali pa ravno zato — se je čutil poklicanega, stopiti v vrsto Seiss-Inquartov, Háchov in Kuusinenov...

Besede velikega Francoza

Rešitelj neštetihih človeških življenj, slavní Louis Pasteur (1822.—1895.) je pred več ko 60 leti zapisal:

Danes pobijata drugo drugo dve nasprotni si načeli: eno stremi zgolj za nasilnim osvajanjem, drugo skuša olajšati človeško trpljenje.

Drugo načelo čeni človeško življenje bolj ko vse zmage. Prvo načelo bi žrtvovalo stotisoče ljudi v slavo enega samega.

Pred letom dni...

Danska je bila prva skandinavska država, ki je lansko pomlad sklenila na nemško željo s tretjim rajhom ne-napadalno pogodbo.

Od tistih dob je minilo manj ko leto dni.

Reynaudove besede

Prejšnji petek je predsednik francoske vlade in zunanji minister Paul Reynaud podal v poslanski zbornici izjavo o poteku bojev v skandinavskih vodah. Reynaud je dejal med drugim:

Bitka za železo se nadaljuje... Zaman napada Nemčija male narode, hoteč jih zaslužiti kljub dani besedi. Že zdaj lahko rečem: trajna pot za prevoz švedskega železovca v Nemčijo je pretrgana in bo pretrgana tudi ostala.

Ko je Nemčija pomandrala Dansko, je skočila na Norveško. Mislija je, da bo tam našla otopenost Avstrije iz leta 1938.; našla je odpor Belgije iz leta 1914.

Že zdaj lahko precenimo nemški nastop: začetni taktični uspeh, a neizmerna strateška napaka.

Na morju ni težava začeti vojne operacije; težava jih je uspešno končati.

V prvi fazi skandinavske vojne se je potopilo 22 vojnih in transportnih ladij: 4 angleške, 18 nemških in nobena francoska.

NAŠ LEKSIKON

Tu se bijejo Norvežani

Mesta, pristanišča in druga pozorišča norveških bojev za svobodo in neodvisnost. - Kralj Haakon, edini od ljudstva izvoljen vladar

ARENDAL: Pristanišče, 276 kilometrov jugozahodno od prestolnice Oslo, na poti med Oslom in Stavangerjem. 10.000 prebivalcev.

ASKIM: Mesteca ob železniški progi Oslo-Fredrikstad, jugozahodno od Oslo.

BERGEN: Največje norveško pristanišče v globokem fjordu, 290 kilometrov severozahodno od Oslo. Dolgo časa je bilo največje norveško mesto. Steje 100.000 duš. Ima ladjedelnice, po-

11.000 prebivalcev. Znano po tem, ker so tu leta 1814. proglasili sedanjo norveško ustavo.

ELVERUM: Na poti med Oslom in Trondhjemom, 146 km severno od Oslo, ob obeh bregovih velike reke Glommna. 3000 prebivalcev. Iz Elveruma drži cesta na Švedsko čez Trysil.

FREDRIKSTAD: Mesto ob Oslofjordu, južno od Oslo, ob izlivu reke Glommna. Z železnico zvezano s prestolnico. 15.500 prebivalcev.

moško šolo, poleg tega je veliko ribiško tržišče. Bergen je izhodišče večine pomorskih poti proti severu in zahodu. Ima pomorske zveze z Newcastlom, Rotterdamom, Hamburgom, Kjöbenhavnom in New Yorkom.

DRAMMEN: Veliko norveško pristanišče ob istoimenskem fjordu, jugozahodno od Oslo in z njim zvezano z železnico. 25.000 prebivalcev. Industrijsko mesto.

EGERSUND: Pristanišče, 500 kilometrov jugozahodno od Oslo. 3500 duš. S Stavangerjem zvezano z dvema cestama in železnico. V Egersundu izdelujejo fajanso (fin porcelan).

EIDSVOLD: Mesteca ob Mjøsenskem jezeru, severovzhodno od Oslo.

HAMAR: 130 km severno od Oslo, sredi Norveške. Leži ob Mjøsenskem jezeru. 6500 prebivalcev.

KATTEGAT: Morska ožina, okrog 60 km široka in 120 km dolga, med Švedsko na severu, Jütlandom (Danska) na zahodu in danskim otokom Seelandom na jugu. Skagerrak jo veže s Severnim morjem. Skozi Kattegat prideš v Baltičsko morje skozi tri ožine: Sund, Veliki Belt in Mali Belt.

KONGSVINGER: Mesteca severovzhodno od Oslo, ob kolenu velike reke Glommna, na jugovzhodni poti proti Švedski. 2000 prebivalcev.

KRISTIANSAND: Pristanišče, 230 km jugozahodno od Oslo. 19.000 preb. Tovarne za jadrino. Ladjedelnice,

strojarne, lesna trgovina. Iz Kristiansanda pelje železniška proga prav do Byandsfjorda. Mesto ima pomorske zveze s Hullom, Rotterdamom, Hamburgom in Kjöbenhavnom.

KRISTIANSUND: Mesto in pristanišče, 390 km severozahodno od Oslo, ležeče na treh majhnih otokih. 15.000 preb. Obilen ribji lov.

NARVIK: Pristanišče z 10.000 prebivalci. Končna postaja švedske železnice. Čez Narvik so Nemci dobivali švedsko železo.

OSLO: Norveška prestolnica, 430 km severozahodno od švedske prestolnice Stockholma, na koncu Oslofjorda. Steje 300.000 ljudi. Sedež norveške vlade in obeh zbornic (Storting). Ima školo, vseučilišče (ustanovljeno l. 1811.), vojno akademijo, trgovsko šolo, observatorij, knjižnico. Veliko in varno pristanišče, toda tri ali štiri mesece na leto zamrznjeno. Velike strojarne, papirnice. Trguje z lesom, železom, bakrom, katranom, suhim ribam. Oslo je prometno središče (izhodišče železnice in pomorskih poti) in križišče velikih državnih cest.

SKAGERRAK: Morska ožina med Jütlandom (Dansko) in Norveško, zvezana na jugovzhodu s Kattegatom. Široka je približno 110 km, dolga pa 310 km. Večina norveških vojnih pristanišč leži ob Skagerraku.

STAVANGER: Pomorsko mesto, ležeče 305 km jugozahodno od Oslo. 47.000 ljudi. Izhodišče železniške proge proti Egersundu in Flekkerfjordu, dolge približno 200 km. Središče industrije za konzerviranje rib: slanikov, morskih rakov itd. Stavanger je po morju zvezan z večino evropskih in izven-evropskih držav.

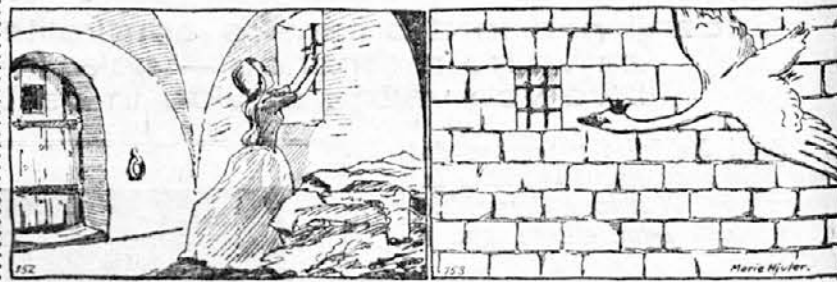
TROMSØ: Mesto na severnem Norveškem, ležeče na istoimenskem otočju. 5500 preb. Trgovsko pristanišče.

TRONDHJEM: Pristanišče, 400 km severno od Oslo, ob ustju Nide. Ena najstarejših norveških mest. Navadno je tu vsidran del norveškega ladjevja. 56.000 preb. Skladišče bakrovega rudnika Roraasa. Trguje z lesom, slaniki in ribjim oljem. Izhodišče velikih pomorskih poti proti severu.

TRYSSIL: Majhen kraj sredi Norveške, vzhodno od Hamarja in Elveruma, na poti proti Švedski.

Haakon VII., sedanji norveški kralj je edini evropski vladar, ki ga je ljudstvo samo izvolilo. To se je zgodilo leta 1905., in sicer z 80 odstotki glasov večine. Haakon VII. je po rodu Danec, brat danskega kralja Kristijana X. Za ženo je imel angleško princeso Maud, teto sedanjega angleškega kralja Jurija VI., umrla mu je leta 1938. Norveški kralj se v zasebnem življenju bavi s slikarstvom in igra na klavir, poleg tega je pa pravi poliglota, saj gladko govori sedem jezikov (francoščino, angleščino, ruščino, nemščino, danščino, švedščino in norveščino). Njegov sin, prestolonaslednik Olaf je poročen s švedsko princeso Marto, tako da je v bližnjem sorodstvu tudi s švedsko vladarsko rodbino. Prestolonaslednik ima enega sina in dve hčeri.

H. C. Andersen: DIVJI LABODI

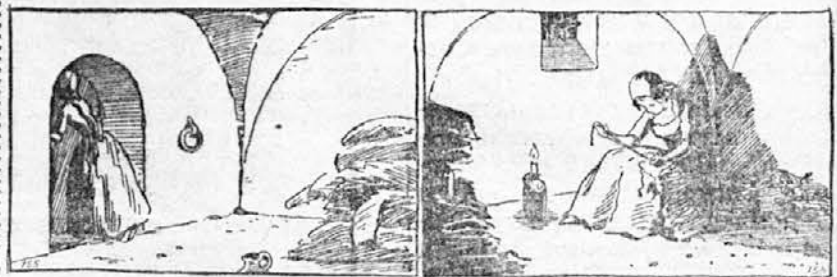

Tedaj je pa, že čisto proti večeru, zaprhitela pred lino labodja perut; najmlajši izmed bratov je vendar že našel svojo sestro; Eliza je zahtevala od veselja, čeprav je mislila, da bo noč, ki je prihajala, najbrže njena poslednja. Toda njeno delo je bilo že skoraj končano, in tudi bratje so bili pri njej.

36

Nadškof je prišel, da bi ji stal ob strani v poslednji uri življenja. Tako je bil obljubil kralju; toda Eliza je znajala z glavo in ga prosila s pogledom, naj odide.

V tej noči mora dokončati svoje delo, sicer bi bilo vse zaman: solze, bolečine in noči brez spanja. Nadškof je odšel z ostrimi besedami na ustnicah.

Mala Eliza je pa vedela, da je nedolžna, in je hitela plesti poslednji oklep.

Male miške so tekale po tleh in ji prinašale koprive k nogam, da bi ji vsaj malo pomagale. In drozg je sedel na železno omrežje njene line in žgolet vso noč tako veselo, kolikor je le mogel in znal, samo da Eliza ne bi izgubila poguma.

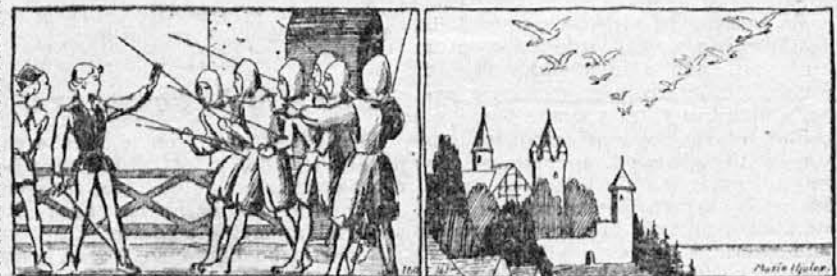

37

Bilo je še v ranih jutrnjih urah, kakšno uro pred sončnim vzhodom, ko je pred vrati gradu stalo enajst bratov in zahtevalo, da jih peljejo pred kralja.

»Nemogoče,« so jim odgovorili, »saj je vendar še noč in kralj še spi. Ne moremo ga zbuditi.«

Prosili in grozili so tako dolgo, dokler se ni naposled sam kralj zbudil, stopil ven in vprašal, kaj to pomeni.

Tedaj je pa vzšlo sonce in o bratih ni bilo več ne duha ne sluha, samo enajst prelepih labodov je zaprhitelo nad grajsko streho in vzplavalo proti nebu.

DALJE PRIHODNJC

Dopisna šola za nabornike

Iz Stockholma poročajo, da so na Švedskem ustanovili posebno dopisno šolo za mlade švede, ki bodo služili vojske v letu 1940. Po vsakdanjem delu se ti naborniki z dopisovanjem seznanjajo z vsemi vojaškimi dolžnostmi in spretnostmi.

Švedi s tem ne bodo koristili samo sami sebi, temveč tudi državi, ki ji mobilizacija dela velike težave. Ta dopisna šola je na istih principih kakor vse tiste dopisne šole, ki poučujejo svoje učence tuje jezike in trgovske vede. Ta dopisna šola je največja organizacija v vsej Švedski. V zadnjih letih je okrog 150.000 Švedov iz te šole naredilo težke izpite ne samo na vojaških, temveč tudi na vseh drugih področjih. Zdaj se lahko vsak navaden kmet, ki ima veselje do tega, po tej šoli nauči tujih jezikov, matematike ali zgodovine. Potem lahko polaga izpite in nadaljuje študij na visoki šoli.

Zdaj se bodo vsi švedi, sposobni za vojske, naučili vsega, kar morajo vedeti in znati pri vojakih. Vsak učenec prejme redno po šest pism po knjigi: »O vojaških vedah«. V vsakem pismu so vprašanja; nanja mora učenec odgovoriti, da tako dokaže, da je snov tudi razumel. Te odgovore mora potem poslati glavni centrali, kjer pisma pregledajo, popravijo in potem spet vrnejo učenec.

Seveda more takšen sistem izobraževanja uspeti samo v tistih državah, kjer se državljani zavedajo, da s tem koristijo ne samo sebi, temveč tudi svoji državi.

Visok krvni pritisk

Vsak čas ima svoje modne bolezni. Še pred kratkim so se ljudje najbolj

bali vnetja slepiča, danes se pa spet boje prevelikega krvnega pritiska.

Če zdravnik pregleda svojega pacienta, ga ta navadno preplašen vpraša: »Gospod doktor, kako visok krvni pritisk pa imam?« Če mu zdravnik pove, da ima pritisk 150 milimetrov, je že prepričan, da so mu življenjske urice štete, ker ga bo kmalu zadela srčna kap. Noben zdravnikovo zagotovilo ga ne prepriča, da je med krvnim pritiskom enega človeka in krvnim pritiskom drugega človeka velika razlika. V leksikonih navadno beremo, da znaša normalni krvni pritisk 90 do 120 milimetrov. Drugod pa spet lahko beremo, da doseže krvni pritisk pri športnikih med treningom pogosto tudi 160 milimetrov.

Iz teh podatkov lahko sklepamo, da se pri vsakem telesnem naporu krvni pritisk zveča. Prav tako se krvni pritisk včasih tudi podeduje. Mnogo ljudi mirno hodi po svetu z nenavadno visokim krvnim pritiskom, pač zato, ker tega sploh ne občutijo in jim takšen pritisk tudi ne škoduje.

Zdaj vidimo, da je krvni pritisk individualen, številka sama nam ne pove prav ničesar. Visok krvni pritisk še nikakor ne pomeni bolezni. Šele takrat, ko se je naš krvni pritisk povečal brez posebnega vzroka, se obrnimo na zdravnika, ki nam bo svetoval, kako se moramo ob takšni priložnosti ravnavati.

Moderna zdravniška znanost pozna že mnogo načinov, kako s pomočjo telovadbe, diete, raznih zdravil in umerjenega življenja lahko znatno znižamo previsok krvni pritisk.

Vsi zdravniki so si pa edini v tem, da je nepotrebno skrbeti zaradi nenakomernega krvnega pritiska, posebno če je tej nenakomernosti vzrok kakšna druga bolezen.

Kako iščejo bisere

Perzijski zaliv velja že od časa starih perzijskih kraljev za nekakšno kraljestvo iskalcev biserv. Arabci, Perzijci, Singalezi, Indijci, črnci, pa tudi belci gredo vsako leto za časa biserne sezone na Bahreinsko otočje. Ta se prične meseca junija; nadzorujejo jo posebni pazniki. Naloga teh paznikov je ta, da varujejo bogata biserna ležišča pred morskimi roparji.

Potapljači so navadno mladeniči iz Senaksa, Sohara, Soba in Sufaka, iz mest zalivske obale. Ti mladeniči so že rojeni potapljači, sami sinovi in vnuki potapljačev, ki jih že v njihovi ranilnosti vadijo za njihov poklic.

Njihovo ladjevje sestavlja kakih 50 čolnov, s katerimi gredo vsakokrat okrog polnoči na morje. Potapljači prične svoje delo ob jutrnji zori, ko je morje najbolj bistro. Vsak potapljač se potopi do stokrat in tako lahko računamo čas, ko je pod vodo, na pet ur. Vesten in spreten potapljač lahko naenkrat nabere do petdeset školjk, tako da znaša enodnevna bera tudi do 5.000 školjk. Bisere prodajajo po tisoč kosov skupaj. Včasih v velikem številu školjk ni niti enega bisera, zato je pa drugič v eni sami školjki večje število biserv.

Biseri so lahko črni, srebrnobeli, in čim bolj je odtenek ali barva bisera nenavadna, tem dražji in dragocenejši je biser. Pri Suhajskih otokih v Perzijskem zalivu so že našli bisere tolikšne ko golobja jajca.

Najvažnejša biserna trgovinska središča so v Bombayju in Bagdadu. Na vsem svetu je baje okrog 117.000 potapljačev in vsa biserna industrija zaposluje več ko 500.000 ljudi.

ROMAN S PRERIJ AMERIŠKEGA ZAHODA

Lassitrova maščevanje

SPISAL ZANE GREY • PREVEDEL Z. P.

7. POGLAVJE.

Withesteenova hči

»Lassiter, ali hočete biti moj jezdec?« ga je vprašala Jane.
»Bi rekel,« je odgovoril.

Najsi so bile besede še tolikanj skope, Jane je vedela, kako mnogo se za njimi skriva. Hotela je Lassitru prepustiti skrb za svojo goved, za konje in pašnike, samo da bi se rešila, kar se še rešiti da. Čeprav ni izgovorila vsega, kar si je mislila, sami sebi je bila vendar odkritosrčna. Naj bo za kakršno koli ceno: Lassitra mora zadržati v svoji bližini. Mora obvarovati pred njegovim srdom moža, ki je bil izobilje Milly Ernovi v Cottonwoods.

Med njenimi najboljšimi dirkači je bil teman lisjak; klicala ga je za Bellsa — Zvon — zakaj njegove železne podkve so čisto ko zvon odjekale na kamenju. Ko je pripeljal Jerd vitkega, plemenito raščene konja na dvorišče, se je Lassiter kar zagledal vanj.

»Kadar gre za konje, postanem slabši,« je menil nato. »Konja vzamem in vašim ukazom se pokorim, ma'am!«

»No, to mi je všeč. Tisto mada-me pa pustite enkrat za vselej. Jane sem — in Jane ostanem!«

Od tiste ure dalje se je zdelo, da Lassiter sploh ni več razjahlal konja. Od zore do mraka je dirjal zdaj sem zdaj tja; in od tiste ure, ko je bil stopil v Janino službo, se je v hišo Withersteenov spet naselil stari mir.

Pamet ji je sicer dopovedovala, da je to le mir pred viharjem, toda da svoje upanje se le ni hotela oslepavit.

Spet je hodila po obiskih na vas. Tako je nekoč spet srečala Tulla. Pozdravil jo je tako kakor tiste čase, ko se ni bilo prepričeval med njima. In ona, zmerom pripravljena skleniti mir, čeprav ni prehitro pozabljala, mu je šla s skoraj veselim nasmeškom do pol pota naproti. Z vpludno besedo je obžaloval izgubo črede; zagotovil ji je, da bodo ogledni oddečki, ki so jih ustanovili, kaj kmalu iztaknili robarje. In ko bo to srečno storjeno, se bodo njeni jezdecji vsi spet vrnili k njej.

»Premalo ste preudarili, ko ste vzeli tega Lassitra v službo,« je s strogim glasom nadaljeval. »Zli nagibi so ga pripeljali v Cottonwoods.«

»Nekoga sem morala najti. In da sem ga napravila za svojega jezdecja, bo za cottonwoodske mormone samo koristno.«

»Zenska, kakršni ste vi, lahko počne z moškim kar se ji ljubi. Bilo bi nam všeč; in nekako bi popravili svoje napake, ki ste jih zagrešili.«

Priklonil se je in je odkorakal dalje. Jane je čutila, kako jo obhajajo nasprotujoče se misli. Srdila se je zaradi Tullova hladnega in brezčutnega vedenja. Zviška je gledal nanjo ko na človeka, ki je zaslužil upravičeno negodovanje. Ali je bil mar Tull mož, kakršen se je zdel? Srdito je odpovedal odgovor na to vprašanje. Tull se ni znal odkrito boriti. Venters in Lassiter, oba sta ji zagotovila, da se s starešino boji odkritega boja in da samo v kalnem ribari. Tudi to pot, pri tem srečanju se je Tull delal nevednega, ko da je ni nekoč snubil, ko da je ni nekoč na vso moč vsiljivo snubil; tudi Ventersa ni niti z besedo omenil. Njegovo vedenje je bilo prav

veka, ki ga lahko užališ, ki pa vendar prezre ženske slabosti.

Na skrajnem jugu vasice je bil poganski okraj in tam je živel kakšnih trideset poganskih družin v kolibah, hišicah in preprostih kočah. Po vnanosti njihovih bivališč si lahko sodil njihovo bogastvo. Vode so imeli sicer v izobilju, torej tudi trave, sadnega drevja, detelje in sočivja po vrtovih. Nekateri možje in fantje so imeli tudi peščico goveda; drugi so si služili vsakdanji kruh kot dninarji pri mormonih, a ti so jim le redkokdaj in z nejevoljo dajali delo. Nobena družina se ni mogla povzpeti do blagostanja — in mnogi so bili na moč siromašni; mnogi so pa živeli zgolj od dobrotne roke Jane Withersteenove.

In če je bila Jane srečna, kadar je bila med svojimi ljudmi, jo je objela žalost, kadar jo je zanesla pot med te poganje. Ne morda zaradi tega, ker bi ne bila med njimi dobrodošla. Kaj še. Hvaležno so jo sprejele žene v svojo sredo, z vdano ljubeznijo se je je oklenila drobna otročad. Le siromaštvo in brezdolje s spremljevalcema bedo in nadlogo, to je budilo njeno sočutje, to jo je bolelo.

Zdaj bo lahko bolj kakor kdaj prej omilila bedo teh siromašnih ljudi. Stari pregovor, da ima še tako hudo zlo svojo dobro stran, je tudi tokrat spet obveljal. Dokler so bili pri nji mormonski jezdecji v službi, je smela najeti za delo le redkokateri poganje. Zdaj jim bo pa lahko kar vsem dala dela. Ko so ji pa možje drug za drugim kar v obraz povedali, da se ne upajo sprejeti njene ljubeznive ponudbe, je bila na vso moč pobita.

»Nemogoče,« je dejal neki Carson, spodoben in izobražen človek, ki je videl njega dni že lepše čase. »Posvarili so nas kar brez ovinkov! Judkinsu je laže; revolverje ima in spozna se na orožje. Nič manj fantje, ki jih je zlobnal na okup. Toda ti ljudje živijo brez odgovornosti. Ali naj mar mi tvegamo, da nam zažgo domove, ko bomo zdoma?«

Vaška cesta je držala na deteljščah, obrobjena s kaduljnim grmovjem. Poslednja kočica ob koncu te revne ceste je bila najrevnejša med vsemi. Njega dni je bila lopa, zdaj pa človeško bivališče. Košati topol je ko varuh iztezal gosto vejje nad vrto in preperelo leseno streho. Poleg kočice je zelenelo nekaj bornih gredic s sočivjem, in videlo se je, da jih je slabotna ženska roka le za silo obdelovala. Ko je stopila Jane Withersteenova na neograjeno dvorišče, jo je pozdravil glasen krik; majhno štiritletno dekletce s skušnjavami kodri ji je steklo naproti. Temu otroku je bilo Fay (vila) ime. Ime ji je na moč pristojalo, zakaj bila je prava pravcata vila, lepa in drobna, ko da ni s tega sveta.

»Mamica je poslala po vas,« je vzkliknila Fay, medtem ko jo je Jane poljubila, »pa niste prišli.«

»Nihče mi ni povedal, Fay. No, zdaj sem tu.«

Fay je bila otrok čistega zraka, vrta in polja in zato umazana in strgana. Umazanija in razcefrane cunjice pa vendar niso mogle prikriti njene lepote. Edino, tanko in povallano oblačilce je komajda naspol pokrilo njeno nežno telesce. Ko česnje rdeče so bile njene ustnice, rdeča njena lička. Njene oči so sijale vijoličastinske; zarja njene otroške ljubečnosti so pa bili njeni zlatoplavi kodrast lasje. Vsa cottonwoodska otročad se je sicer ponašala s prijateljstvom miss Ja-

ne, toda Fay je bila njenemu srcu vendar najbližja. Ta prikupni otrok je imel le malo igravih tovarišic, zakaj le peščica poganskih otrok je bila njene starosti, mormoni so pa svojim otrokom prepovedali, da bi se igrali z njo. Bila je boječ, divji in samotarski otrok.

»Mamica je bolna,« je gostolela Fay, ko je peljala Jano v hišico.

V koči je bil en sam prostor, temen in pust, vendar čeden in čist. Na postelji je ležala bolna žena.

»Kako je kaj, mrs. Larkinova?« je zaskrbjeno vprašala Jane.

»Teden dni me je hudo dajalo, zdaj je pa že bolje.«

»Pa menda niste bili čisto sami — ne da bi vam kdo stregel?«

»O ne! Sosede so bile na moč ljubeznive.«

»Ali ste res poslali pome?«

»Kajpak; pa še večkrat.«

»Nihče mi ni nič povedal; niti enkrat samkrat ne.«

»Fantiče sem pošljala, naj po-

vedo vašim ženskam, da sem bolna in da vas prosim za obisk.«

Smrten gnus je popadel Jano. Toda brž se je uprla tej slabosti, kakor se je zmerom trudila, da bi spodila nevšečna sumničnja, ki so se ji kradla v dušo. Gnus je splahnel in ostala ji je zgolj zavest popolne nemoči. A tudi ta občutek jo je minil, ko ji je pogum znova oživel. Vendar se je pa zavedala temnih in skrivnih sil, ki so brez prenehanja na delu, ki se vtihoatljajo celo v njen lastni dom. Kakor pajek v temni noči je začela nevidna roka presiti temne niti, začela je opredati njeno življenje z gosto mrežo. Zdaj je Jane Withersteenova vsaj vedela, kaj se plete, in s tem spoznanjem se je vselila v njeno dušo nova, hladna gotovost, in oživel je v nji nov borbni pogum njenih prednikov.

»Samo, da vam je bolje, Mrs. Larkinova,« je dejala Jane. »Ali bi ne mogla s'oriti kar koli za vas; morda bi vam kaj poslala, ali bi pa skrbela za Fay?«

»Predobri ste. Odkar sem brez moža, bi meni in Fay na moč trda predla, da ni bilo vas. Govoriti sem hotela z vami — o Fay. Tokrat sem bila do malega prepričana, da me bo vzelo, in Fay mi je bila moreča skrb. No, zdaj sem si spet opomogla, toda moje moči so pri kraju; vem, da ne bom več dolgo tlačila zemljo. Zato vam bom kar zdaj povedala, kaj mi je na duši. Spomnili se boste, da ste me nekoč prosili, naj vam dam Fay, da jo boste vzredili ko lastnega otroka.«

»Kaj se ne bi spomnila! Srečna bi bila, če bi se to uresničilo. In trdno upam, da bo napočil...«

»Verjemite, dan bo napočil — slej ali prej. Vašo ponudbo sem zavrnila — zdaj pa vam lahko povem zakaj.«

»Vem zakaj,« ji je skočila Jane v besedo. »Ker nečete, da bi otrok zrastle v mormonski veri.«

»Ne, samo to ni bilo.« Mrs. Larkinova je položila koščeno desnico na Janino podlento. »Nerada mi gre beseda z jezika, toda... Gre torej za to: pripovedovala sem svojim prijateljicam, kaj nameravate. Ljudje vas poznajo, radi vas imajo, in vsi so mi svetovali, naj vam zaupam Fay. Toda ženske so klepetave; to sami predobro veste. Govorice so se raznesle do mormonskih ušes in tedaj so počili čudni glasovi. Iz ljubosumnosti morda... češ, Fay bi ne vzeli iz ljubezni, temveč iz verskega čuta dolžnosti, da jo vzgajate za ženo kakšnega mormona.«

»To je nesramna laž!« je srdito vzkliknila Jane Withersteenova.

»Zato, prav zato sem odlašala,« je spet povzela mrs. Larkinova, »v srcu pa tem govoricam nisem nikoli prav verjela. Zdaj pa...«

»Počakajte, Mrs. Larkinova. Morda sem res kdaj lagala, če je šlo za kakšno nepomembno malenkost, nikoli pa nisem izustila laži, ki bi bila tehtna, ki bi bila lahko komur koli v škodo. Zagotavljam vam in lahko mi verjamete, da ljubim malo Fay. In dokazala vam bom. Pridite obe v moj dom! Velika je moja hiša, jaz sem pa neznansko osamljena. Negovala vas bom, in ko se vam bo zdravje zboljšalo, mi boste pomagali pri delu. Mala Fay bo pri meni — in vzgajala jo bom, ne da bi jo učila mormonske vere. Ko bo odrasla in jo bo obsla želja, da odide od mene, jo bom poslala — pa ne praznih rok — nazaj v Illinois, od koder ste bili prišli. To vam obljubim.«

»Vedela sem, da so lagali,« je odvrnila mati in omahnila na zglavnik; pokojen sij je spreletel njen blede, veli obraz. »Naj vas bog blagoslovi, Jane Withersteenova! Zmerom sem vam bila hvaležna. Samo vaša mormonska vera je stala ko ogromna skala med nama — in šele zdaj sem se sprostila vseh pomislekov. Neuka sem in ne znam soditi ver, to pa vem, da imava obe enega Boga!«

8. POGLAVJE

Dolina presenečenja

V globini tistega čudovitega caniona je zasepetana, skoraj molitvi podobna prošnjara ranjenega dekleta, naj je nikar ne vrne razbojnikom, spjelja dogodke poslednjih dni na osupljiv vrhunec. Venters sprva ni mogel razumeti smisla te njene prošnje. Potlej pa, ko je s pametjo razmišljal o tem, je njeno vedenje samo se podkrepilo njegov prvi vtisk, da dekletu ni tolikanj slabo kakor nesrečen človek; prevzel ga je čut veselja. Ko bi bil že prej vedel, da je Oldringov zakrkanik jezdec ženska, bi jo bil že kar koj imel za izgubljenko. Prvikrat se mu je zasvetilo spoznanje, ko je obrnila svoj beli in v bolečini drhteči obraz k njemu; okrvavljene ustnice so zasepetale božje ime. V njenih resnih, strahu polnih očeh je zaslutil odsev duše. In potlej je njegovo uho zaznalo gorečno prošnjo: »Nikar me ne odpeljite tja nazaj!«

In tako si je gibki Ventersov duh enkrat za vselej ustvaril trdno sodbo o tem ubogem dekletu. Svoje sodebe pa ni opiral na kdo ve kakšno varljivo upanjanje, temveč na razodetje temnih oči, zročih v nedogled, na skope, nesrečne polne, plahne besede, izdajajoče nesrečo, krivico in nevoljo, ki je dihala iz njih vse bolj resnica žalostne usode kakor pa naravno nagnjenje k slabemu.

»Kako vam je ime?« je vprašal.

»Bess,« je odgovorila.

»Bess... in dalje?«

»To je dovolj — samo Bess.«

(Dalje prihodnjik.)

= ŠPORTNI TEDNIK =

Naš triumf nad Nemci

Jugoslovanski nogomet je imel v nedeljo svoj veliki dan. Ta dan bo še dolgo blestel v analih našega nogometa kot eden izmed najsijajnejših podvigov. Jugoslovanska reprezentanca je premagala Nemčijo na njenih lastnih tleh, kar se že več let ni posrečilo nobeni drugi državi. Naša reprezentanca je sredi Dunaja dokazala, da igra povsem moderen nogomet, ki v ničemer ne zaostaja za najboljšim na svetu. Zmaga je bila sicer pičla, izid je bil 2:1, a bila je v vsakem pogledu zaslužena, kar so nam priznali tudi poraženi.

Naše moštvo so morali v poslednjem trenutku nekoliko spremeniti. Z eno samo izjemo je imel savezni kapetan srečno roko. Enajstotice je sestavljalo 9 igralcev BSK, ostala dva pa sta bila od Gradjanskega. Nemška reprezentanca je bila večinoma sestavljena iz dunajskih igralcev, kar je bilo za nas zelo ugodno, ker naši reprezentanti poznajo dunajsko šolo do vseh podrobnosti. Tako so lahko že od vsega začetka ubrali pravo pot in izbrali primerno način igre, ki jim je prinesel premoč. Počezalo se je celo, da »beli orli« prekašajo nasprotnika v tehniki. V hitrosti so Nemci že itak zaostajali za našimi in tako se je zgodilo, da je naša enajstotica žela zaslužen uspeh, ki bo gotovo močno odjeknil v svetu.

Po začetni odprti igri so začeli naši prevladovati. Imeli so več stodontnih prilik, žal pa je kot strellec odpovedal Zagrebčan Wölfl, ki ni izkoristil treh popolnoma zrelih situacij. Nemško moštvo je bilo zaradi hitre igre naše enajstotice zmedeno in je le s težavo odbijalo ogorčene napade. V 24. minuti prvega polčasa je padel prvi gol za Jugoslavijo. Lechner je odlično podal Glišoviču, ki je poslal topovski strel neobranljivo v mrežo, čeprav je bil s hrbotom obrnjen proti голу. 14 minut zatem je bil rezultat že 2:0 za Jugoslavijo. Nikolič je poslal z levega krila na desno k Valjareviču, ta pa prisebno prostemu Wölflu in že se je zatresla mreža.

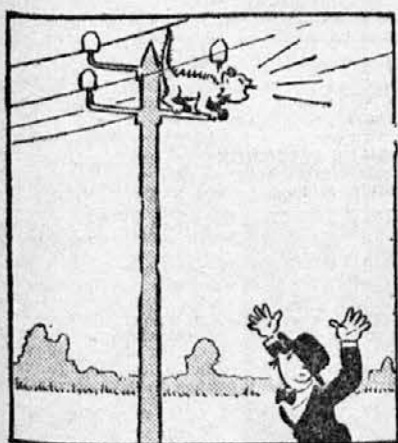
Po odmoru so začeli Nemci strahovito napadati. V naših vrstah je nastala zmeda. Obramba je bila neprestano zaposlena, Glaser v голу in oba branilca Stojilkovič in Dubac so v tem času delali prave čudeže. To je povrnilo tudi ostalim samozavest in igra je spet postala odprta. V 23. minuti so končno Nemci vendarle zmanjšali razliko. Desna zveza Lechner je nepravilno podrl Stojilkoviča in Dragičevića in streljal iz razdalje 8 m neobranljivo mimo Glaserja v gol. Nemci so se zdaj na preteg trudili, da bi izenačili, niso pa mogli nasproti odlični obrambi ničesar. Čas je naglo tekel in kmalu je dal sodnik znak za konec. Tako se je igra končala z zasluženim zmago boljšega moštva, ki je imelo eno samo slabo točko na levem krilu. Pri Nemcih je ugajala obramba in Binder v napadu. Tekma je bila odigrana na stadionu v Pratu ob navzočnosti 60.000 gledalcev. Sodil je italijan Dattilo odlično.

Doma so bile na sporedu prvenstvene tekme. V ljubljanski skupini je bilo precej presenečenj. Mars je podlegel Hermesu 2:5 in je moral prepustiti vrh tablice Kranju, ki je doma sigurno odpravil Svobodo s 4:1. Reka je presenetljivo premagala Jadran s 3:2. Na Jesenicah je Bratstvo zaslužen zmago nad Diskom 4:1. V mariborski skupini je Železničar slavil visoko zmago nad Rapidom v razmerju 4:0. ČSK je precej težko premagala Gradjanskega s 4:2. V celjski skupini je moralo Celje zaradi 2:2 odstopiti Amaterju važno točko. Olimp je precej srečno premagal Hrastnik s 3:2.

V srbski ligi je bila prvenstvena tekma med Jedinstvom in Vojvodino. Jedinstvo je kot gost nepričakovano zmagoval s 3:2. V ljubljani je ljubljana v prijateljski tekmi po slabi igri premagala zagrebško Jugoslavijo 3:2. V Rimu so Romuni presenetili z dobro igro in so Italijani komaj zmagali z 2:1.

V ljubljani je bilo na Stadionu državno prvenstvo v teku čez dim in strn. Zmago moštvi si je ponovno priborila Concordia, ki je dosegla enako število točk kakor Primorje, namreč

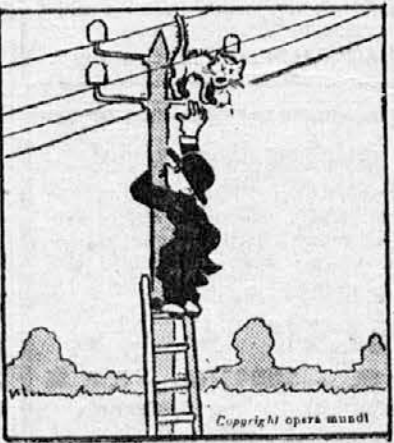
Nadaljevanje na 12. strani pod črto

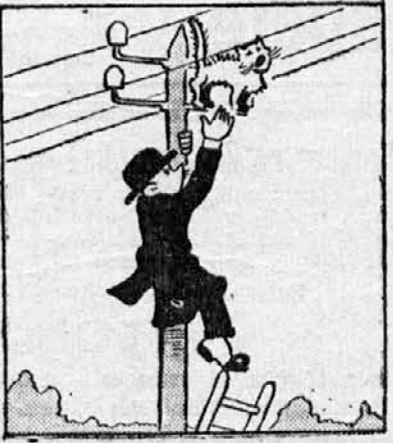
Gospod Subito...

66

Copyright opera mundi

... je preveč usmiljen

Vesela novica za suhce

Borite se proti debelosti

Debelušnost navadno ni telesnega, temveč duševnega izvora

Dva človeka sedita za isto mizo v restavraciji in obedujeta: juho, meso, pečen krompir, paradižnikovo solato, sir, jabolčno pito in pijeta črna kava. Za enega pomeni to normalno kosilo, ki predstavlja vrednost 3000 kalorij, samo novo rezervo energije, za drugega pa — maščobo. Odkod ta razlika?

Od desetih primerov je debeljen v sedmih primerih duševnega in ne telesnega izvora. Ali človek od skrbi hujša? V večini primerih je ravno narobe: od skrbi se debeli. Neke določene motnje v čustvenem življenju ustvarijo notranjo potrebo, ki se kaže v neodoljivem in prekomernem teku. Pod pritiskom te potrebe žrtev izgubi voljo, da bi se ravnala po dieti, zdravnik pa samo zgublja čas, če hoče pacienta prepričati, naj spremeni hrano. V takšnih primerih je treba pacienta zdraviti duševno in šele potem se baviti z njegovim telesom.

Stvar je izredno velike važnosti; kajti debelost ne dela človeka samo grdega, temveč je to bolezen, ki se utegne končati s smrtjo. Čeprav mnoga smrtna poročila pravijo: »poapne-nje žile«, »visok krvni pritisk«, »bolezen srca in jeter«, je bila vendar pogosto pravi vzrok smrti debelost. Zavarovalnice za starost to dobro vedo, zato nerade zavarujejo preveč debele ljudi. Razen tega pa zadnji čas tudi na veliko poučujejo javnost, kako je prevelika debelost nevarna, posebno v zrelih letih. Izračunali so, da ima tretjina prebivalcev Združenih držav večjo težo, kakor je to koristno za njihovo zdravje.

Danes zdravniki posvečajo debeljenju veliko pozornost. Ugotovili so, da obstajata dve vrsti debelih ljudi: tisti — imenujemo jih lahko endogene — ki so nagnjeni k debeljenju, pa naj jedo, kar hočejo; in tisti — eksogeni — ki so debeli zato, ker stalno preveč jedo.

Prva vrsta trpi zaradi motnje v delovanju endokrinih žlez, to je žlez v notranjosti telesa, in zaradi kakšne spremembe normalnega procesa izmenjave snovi. Toda teh ljudi je manj. Veliki strokovnjak na tem področju, dr. R. M. Wilder je še pred kratkim trdil, da nekateri pomen vloge endokrinih žlez kot morebitnega povzročitelja debeljenja pretiravajo.

In vendar endokrini žlezam pripisuje mnoge primere debeljenja iz preprostega razloga, ker človek rajši pripisuje vzrok za svojo zunanost neki zagonetni motnji v delovanju ščitne žleze, ki urejuje pravilno izmenjavo snovi, kakor pa da bi priznal, da ne more krotiti svojega teka in ne jesti vsega, kar vidi.

Pri današnjem stanju kemije, ko natanko poznamo vrednost in lastnosti hranil, ni težko odrediti kar najboljšo prehrano za slehernega človeka. Mnogi izmed nas so zato mislili, da je s tem rešen problem debeljenja. Dovolj bi bilo namreč ugotoviti, koliko kdo porabi hranljivih snovi in po tem predpisati hrano. To mnenje so pa kmalu opustili, ko so od laboratorijskih poskusov prešli na življensko stvarnost.

Človek, ki preveč je, navadno sam ve, da bi moral manj jesti. Nikoli ni lačen in zdravnik mu je predpisal dieto. To ga pa niti malo ne moti, da se ne bi še dalje zmerom prenaedel in da ne bi jedel, kadar koli bi se mu zahotelo, čeprav ni prav nič potreben. Neprestano grize čokolado in liže sladoled, prav tako, kakor na primer nekateri drugi podležejo alkoholu, išče v njem trenutne uteha za skrbi, ki jih sami navadno ne znajo natanko opredeliti.

Če bi človeku, ki ima čez sto kil več ali manj koristne teže, rekli, da zato preveč je, ker nima upanja na uspeh ali pa zato, ker ga žena neprestano nadleguje z nepomembnimi problemi, bi nam odgovoril, da smo ponoreli. In vendar je to res.

Navedel bom značilni primer. V New York je prišlo dekle z namenom, da bo študirala in delala. Pobegnila je iz mrtvila podeželskega mesta —

ca. Posrečilo se ji je najti službo. Živela je skromno, varčevala, ker je morala podpirati starše. Bila je samostojna, v službi je imela uspeh, z upanjem je zrla v bodočnost.

Na lepem so ji pa sporčili, da ji je mati zbolela in da se mora takoj vrniti domov. Pustila je svoje delo, in se za nekaj let posvetila negi svoje bolne matere in pomagala očetu. V tem času se je tako spremenila, da je ni bilo mogoče spoznati. Nekdanje vitko dekle je postala prava debeluška. Ko se je vrnila v mesto, je tehtala več ko osemdeset kil. In ko se je spet lotila dela, je bil njen značaj popolnoma spremenjen: izgubila se je družabnega življenja, ker je čutila, da je smešna. Zdravnik, ki ga je prosila za svet, je začel iskati vzrok njene debelosti. Naposled je iz nje izvil priznanje: »Doma sem se strahovito dolgočasila. Počutila sem se tako nesrečno, da mi je bila jed edina uteha, ki mi je še ostala. Zato se pri jedi nisem niti najmanj omejevala.«

Zdravnik ji je pojasnil, da je njena debelost duševnega značaja. Svetoval ji je, naj začne drugače gledati na življenje. Predpisal ji je strogo dieto. Ko je izgubila prvih deset kil, se je začela okusno oblačiti, se skrbno česati in opazati, da je ljudem spet všeč. In tako se je duševno spet spremenila. Spremenila je tudi način svojega življenja in kmalu je dosegla spet svojo normalno težo.

Če debelušnemu pacientu predpišemo dieto, se navadno pritožuje, da mu slabo de. Temu pa ni vzrok dieta, temveč živčnost; pacient namreč nič več ne ve, kako naj nadomesti neuspehe v življenju in postane nervozen. Zato mu je pred zdravljenjem treba poiskati drugo uteho.

Leni ljudje so že tako in tako nagnjeni k debeljenju, če se pa zrede, je verjetno, da postanejo še bolj leni. Pri njih se vsi procesi vrše v zmanjšanem obsegu. Debeljenje samo jih tako oslabi, da nimajo niti volje podvzeti kakšne korake za shujšanje.

Ljudje, ki se bavijo z zavarovanjem delavcev, vedo povedati, da se večina nezaposlenih, ki dobivajo podporo, zelo zre. Počutiljo se nesrečne, razočarane in nejevoljne; svoje duševno stanje zdravijo na podoben način kakor lačni, to se pravi, da ga hočejo zamoriti z jedjo. Zato preveč jedo, seveda pa le poceni jedi: krompir, riž, makarone, kruh — a vse to redi.

Tudi zakonska nesoglasja so pogosto vzrok debeljenja. Gospa X. trpi, ker se ji zdi, da svojemu možu vse manj ugaja. Ker se muči, več je. Navadi se na to, da zmerom preveč je in se debeli. Psihiater ugotovi vzrok debeljenja, predpiše ji pravilno zdravljenje in gospa shujša. Toda nesoglasja v zakonu se ponavljajo, zakonca

Po trudapolnem delu — zabava in razvedrilo v »Družinskem tedniku«!

Obleke, perilo, vetrni suknjiči, dežni plašči, trenčki in vsa praktična oblačila, nudi v največji izbiri, na ceneje

Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14

STEKLO

motno (mat), ledenasto motno in ledenasto kombinirano, mulsin in progasto v vseh debelinah (tudi 2 mm) izdeluje:

„Spectrum“ - J. Krstić - Osijek

Tapete

so najidealnejša obloga sten, trpežne in tople. Skrbno vam izvrši tapetiranje sten z najnovejšimi vzorci, tapetnik SEVER, Ljubljana, Marijin trg 2.

Kraljevo namizno grozdje!

Odlične trsne sadike slavnih Matijasovih pridelkov na najboljših ameriških podlogah. — Najslajše jagode, šparglji, hmelj itd.

Razpečava garantirano čiste in avtentične sadike

„HORTUS“

Trsna in sadjarska veleprodajnica — Telefon 66. — SUBOTICA — P. P. 26
Zahtevajte naš ilustrirani, brezplačni katalog na 80 strah

FR. P. ZAJEC

IZPRAŠAN OPTIK IN URAR
LJUBLJANA, sedaj Siritarjeva ul. 6
pri frančiškanskem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogledi, topometri, barometri, higrometri, itd. Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. Samo kvalitetna optika. Ceniki brezplačno.

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA UL. 3

se ločita in gospa X. se ponovno zre.

Staro naziranje, da so debeli ljudje veseli in zdravi, ni točno. V tem so si zdravniki edini. Kadar zdravniki zdravijo ljudi debelosti, se poslužujejo psiholoških preiskovanj; iščejo tisto, kar muči njihove paciente. Ljudje, ki žive v miru, ki so zadovoljni z življenjem in ki se zanj zanimajo in uživajo njegove radosti, se redkokdaj prejedo. Narobe pa ljudje, ki so osamljeni, nezadovoljni, čemerni, nesrečni v zakonu, razočarani in ponižani, jedo veliko in pogosto. V jedi iščejo nadomestila, sredstvo za pomirjenje duha.

Zaključek vsega tega je jasen. Če je kdo debel, naj sam sebi izpraša vest. Naj preišče vzroke, zakaj med posameznimi obroki tako rad je čokolado in sladoled? Ali zaradi lakote ali zaradi dolgočasje? Ali se hoče tako osvoboditi kakšne nadike, ki ga muči? In ali bi prav toliko jedel, kadar bi imel po kosilu dokončati kakšno izredno zanimivo delo?

Dr. Samuel Hochman
(Synthesis, Mehika)

Porabni nasveti

Ali znate čistiti ščetke? Ščetke za lase, obleko, itd.? Natresite nanje otrobov in jih po dve in dve digne drugo ob drugo. Tako boste odstranili vso maščobo.

Dolge ročaje kozic ovijte z vrvcu, približno tam, kjer se pri kuhi precej segreje in kjer morate prijeti, kadar kozo dvigate. Tako se ne boste opekli. Če dobite masten madež na obleko, še svežega lahko odstranite tako, da ga potreseste s prav drobno soljo. Sol bo namreč maščobo vpila.

Pomagal Vam bo

znani pisec in raziskovalec okultnih ved P. T. Karmah vam brezplačno pove Vašo bodočnost. Razen važnih dogodkov iz preteklosti vam pove tudi vse Vaše odnose do ljudi, zakona, lota, trgovine in vseh važnejših dogodkov sedanjosti. Njegov nasvet vam bo prinesel zaželenih uspehov v življenju. Zahvalne izjave, ki jih vsak dan prejema z vsega sveta, dokazujejo nenavadno zanesljivost njegovih napovedi. Postavite mu nekaj važnejših vprašanj, ki Vas zanimajo in sporočite mu točne podatke o svojem rojstvu. Vse napovedi o Vašem življenju, ki so zgoraj omenjene, boste dobili popolnoma brezplačno, če boste pri pisnu kupili njegovo najnovejšo knjigo »Nas život i okultne tajne«. Knjiga stane samo din 30.—, denar pa se pošilja na ček račun številka 17.455, na točni in stalni naslov:

P. T. KARMAH — ZALEC

Da se ne opečete pri aluminijasti ali kakšni drugi pokrovki, ko jo dvigate, vtaknite pod ročaj tako velik zamašek, da bo trdno stal. Potlej vam ne bo treba prijeti vročega ročaja, temveč zamašek.

Pri likanju ste perilo nekoliko zasmodili, toliko da je porumenelo? Navlažite madež z mrzlo vodo in potresite brž z drobno soljo. Potlej pustite na soncu. Morebiti se vam bo le posrečilo madeže odstraniti.

Sveže mlečne madeže z obleke odstranite tako, da jih takoj odrgnete s platneno krpo, namočeno v vodi.

Radio Ljubljana

od 18. IV. do 24. IV. 1940.

ČETRTEK 18. APRILA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Harmonika 14.00: Poročila 18.00: Radijski orkester 18.40: Slovensčina za Slovence 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Deset minut zabave 20.00: Klavirske kompozicije 20.45: Reprodukci-ran koncert simfonične glasbe 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester, Konec ob 23. uri.

PETEK 19. APRILA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 11.00: Šolska ura 12.00: Naše plošče — naši zvoki 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 14.05: Tedensko poročilo Tujsko-prometne zveze 18.00: Ženska ura 18.20: Plošče 18.40: Francoščina 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: O Kureščku 20.00: Rezervirano za prenos 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester, Konec ob 23. uri.

SOBOTA 20. APRILA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Brez prestanka, brez besed — za ploščo plošča v gosji red! 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Brez prestanka, brez besed — za ploščo plošča v gosji red! 14.00: Poročila 17.00: Otroška ura 17.50: Pregled sporeda 18.00: Radijski orkester 18.40: Organizacija in poslovanje pasivne zaštite v Ljubljani 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Zunanje politični pregled 20.30: »Lepa si, pomlad zelena...« 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče, Konec ob 23. uri.

NEDELJA 21. APRILA

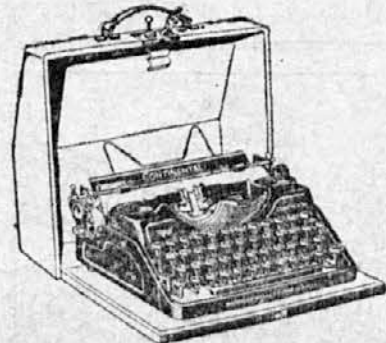
8.00: Jutrnji pozdrav 8.15: Cimermanov kvartet 9.00: Napovedi, poročila 9.15: Prenos bogoslužja iz frančiškanske cerkve 9.45: Vsrski govor 10.00: Plošče 10.15: Operni trio 11.00: Nedeljski koncert 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Veseli godeci 14.00: Plošče 17.00: Kmetijska ura 17.30: Tamburaški orkester 18.15: Plošče 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Večerni koncert 21.30: Plošče 22.00: Napovedi,

RESMAN LOJZE - Ljubljana

Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21
Telefon 33-53

Na **CONTINENTAL** se piše najbolje!

Ugodni plačilni pogoji!

IVAN LEGAT, mehanik

LJUBLJANA MARIBOR

Prešernova 44 Vetrinjska 30

Tel. int. 26-36 Tel. int. 24-34

MOTORJI IN KOLESA

Tavčarjeva 7, tel. 26-87

DELAVNICA

Resljeva cesta 26, tel. 40-88

poročila 22.15: Citraški dueti, Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK 22. APRILA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Zdravstveno predavanje 18.20: Plošče 18.40: Naša najvažnejša predgovodovska najdišča 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.45: Več manire — pa brez zamere 20.00: Koncert Mariborskega tria 21.30: Plošče 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester, Konec ob 23. uri.

TOREK 23. APRILA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 11.00: Šolska ura 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Dekliški zbor »Vigreda« 18.40: Duševnosne prvine gospodarstva 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Deset minut zabave 20.00: Plošče 20.15: Tri enodejanke 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester, Konec ob 23. uri.

SREDA 24. APRILA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Sramel »Stirje fantje« 14.00: Poročila 18.00: Mladinska ura 18.40: Slike iz slovenske zgodovine 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Pomlad v naravi 20.00: Mladinski zbor »Zvonček« 20.45: Plošče 21.15: Vijolinjski koncert 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče, Konec ob 23. uri.

MALI OGLASI

OREHOVA JEDRCA

sortiran cvetlični med in medic dohite na ceneje v MEDARNI

Ljubljana, Zidovska ul. 6. 48. T.

ZA 10 DIN Vam pošljem seznam 25 praktičnih novosti, ki jih boste lahko izdelovali doma. Lindič, Ljubljana 245/t.

SPALNICE iz orohove korenine, solidno izdelane, s četrtno garancijo, 17 komadov, dobiti za 8.500 din pri KRUZE FRANCO, pohištvo, Vrnika, skladišče: Ljubljana, Prečna ulica 6.

Ia KATRAN v sodih po 900 kg, kg po 190 din. Karbolni avtomatni kg po 6 din. — »Lohsola« za sadna drevesa — Avtomotorna, strojna, cilindrska olja, masti in vsa druga motorna stalo in zalogi pri A. Hmeljak, mineralna olja, Ljubljana, Tyrseva cesta 35a.

Za uslužbenstvo hotelov, restavracij in večjih gospodinjstev priporočamo krasno ilustrirano knjigo Jelene Velikonja:

Serviranje

Dobi se pri banovinskih zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani ter v vseh knjigarnah vezana po znižani ceni 40 din.

AGILNE ZASTOPNIKE za Ljubljano in ostale kraje dravske banovine sicer računirana zavarovalnica, Ponudbe pod »Sigurno« eksistencije.

OKAMA MAZILLO

Iz zdravilnih zelišč. Čudovit uspeh pri raznih opeklinah, ožuljih, jeli, volku, turih in vnetjih itd. za nego dojenčkov pri kožnem vnetju, prapuščaju in bradavičih, prapuščaju in bradavičih, prapuščaju in bradavičih.

Dobi se v lekarnah in drogerijah.